

Jaarverslag 2020

Coöperatie Koninklijke Cosun U.A.

Het jaarverslag 2020 is ook verkrijgbaar in het Engels. In geval van inconsistenties tussen de Nederlandse en de Engelse versie heeft de Nederlandse voorrang. Het jaarverslag is tevens beschikbaar op www.cosun.nl.

This Annual Report is also published in English. In the event of inconsistencies between the English and the Dutch version the latter shall prevail. The Annual Report is also available on the internet: www.cosun.com.

Van de Reijtstraat 15
4814 NE Breda

Postbus 3411
4800 MG Breda

Tel.: 076 530 32 22
Fax.: 076 530 33 03

www.cosun.nl
info@cosun.com

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 20028699

2020

Inhoud

Over Cosun

Bericht van de voorzitters*	4
Kengetallen	8
Profiel*	10
Purpose, Strategie & hoe Cosun waarde creëert*	12
Onze ambitie en verantwoord ondernemen	14
Financiële gang van zaken*	22
Vooruitzichten*	26
Verslag coöperatie	27
Overzicht leden en LLB's	29

Cosun in bedrijf

Cosun Beet Company	30
Aviko	32
Sensus	34
SVZ	35
Duynie Group	36
Cosun Innovation	37

Beheersaspecten

Risicoprofiel*	38
Verslag van de raad van toezicht	46
Corporate governance*	47
Samenstelling bestuursorganen*	48

Jaarrekening 2020

Geconsolideerde balans	50
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	51
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	52
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	53
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	55
Enkelvoudige balans	77
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	78
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	79

Overige gegevens

Statutaire bepalingen	88
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	89
Adressen	96
Vestigingen	97

*Dit betreffen de onderdelen die worden gezien als het bestuursverslag zoals in de wet is bepaald onder artikel 2:391 BW.

Bericht van de voorzitters

Aan een veelbelovend 2020 kwam halverwege maart een abrupt einde door de coronapandemie. Ondanks alle hectiek in de daaropvolgende maanden, wist Cosun het jaar met een hoger resultaat af te sluiten.

Voor de akkerbouwers was het zonder meer een uitdagend jaar. 2020 liet een moeizaam groeiseizoen zien, met droogte tot halverwege de zomer. Telers moesten daardoor extra veel aandacht en geld besteden aan de ontkieming en opkomst van de gewassen. Ondanks alle inspanningen konden lagere opbrengsten niet worden voorkomen. Zowel voor bieten als voor cichorei kenden we lage opbrengsten en voor bieten lage suikergehaltes. Extra onzekerheid onder de leden-bietentelers ontstond door een tweetal problemen bij de registratie van de bietkwaliteit. Dit is adequaat opgelost, maar zette het vertrouwen onder druk. Daarnaast waren er andere uitdagingen. De afzet van frites nam drastisch af in de foodservice en het out-of-home segment. Mede hierdoor kwamen de aardappelprijzen onder zware druk. Een bijkomend probleem is het Nederlandse

verbod op neonicotinoïden, de innovatieve zaadbehandeling die voor een efficiënte bedrijfsvoering en een hoge plantgezondheid zorgt. Het verbod zadelt telers op met hogere kosten om hun gewas gezond te houden, zonder dat het milieu ermee gebaat is. Wij hebben ons op vele fronten ingespannen en actief gelobbyd om dit besluit terug te draaien, maar kregen nul op rekest van het ministerie van LNV. Vele Europese landen hebben inmiddels ontheffing verleend op neonics. Daarmee is een ongelijk speelveld ontstaan. Ten slotte blijft de stikstofproblematiek bij de Natura 2000-gebieden de komende jaren op het bordje van de agrarische sector liggen. Dit leidt tot de discussie over de beschikbare ruimte in Nederland. De enorme behoefte aan woningen, zonne-energie, natuur en recreatie zal het agrarisch areaal onder druk zetten.

Dirk de Lugt (l) en Albert Markusse (r)

Duurzame groeistrategie

Als grote coöperatie zal Cosun deelnemen aan deze discussie. Centraal daarbij staat de maatschappelijke relevantie van de agrarische sector. De enorme waarde ervan voor Nederland lijkt minder erkenning te krijgen. Die waarde is ook het vertrekpunt van de in 2019 ontwikkelde visie. Cosun is in 2020 begonnen om de hieruit voortkomende duurzame groeistrategie te verwezenlijken. Door een zo hoog mogelijke verwaardiging van onze gewassen dragen we met duurzame plantaardige producten, ingrediënten en toepassingen bij aan de oplossingen op maatschappelijke vraagstukken op het gebied van voeding, (huis)diervoeding en non-food, zoals microvezels, groen gas en suikerbietenpapier. We willen een leidende rol spelen in innovatie en duurzaamheid en het belang hiervan wordt breed erkend.

Onderdeel van de strategie is One Cosun. Daarin werken businessgroepen samen waar dat synergie oplevert. Zoals bij inkoop, IT-systemen, innovatie en externe communicatie. In 2020 zijn daar de eerste resultaten geboekt. De One Cosun benadering passen we ook toe binnen de coöperatie, voor uitdagingen die telers individueel niet kunnen oplossen, zoals de ontwikkeling van nieuwe, duurzame teelttechnieken. Er lopen reeds meerdere initiatieven, zoals strokenteelt en een mechanisatieproject met lichtere machines. In dit veld wil Cosun in 2021 haar verbindende rol nadrukkelijk gaan invullen via het platform Groeikracht om zo onze leden ook in de verdere toekomst perspectief te bieden.

Extreem jaar

2020 was een extreem jaar waarin Cosun niettemin het resultaat wist te verbeteren. Aanvankelijk zag 2020 er rooskleurig uit. Toen COVID-19 voortwoekerde tot een pandemie, moesten contingentieplannen ontwikkeld worden.

Corona trof de foodservice en out-of-home segmenten en met name Aviko, maar ook SVZ werd daardoor hard geraakt. Anderzijds bood corona ook kansen, die we volop hebben benut.

Zoals een toenemende afzet in retailmarkten en de explosief groeiende vraag naar desinfecteringsalcohol. Daarnaast hebben we stevig ingegrepen in de kosten. Corona heeft de realisatie van onze visie en strategie niet stopgezet. Wel zijn grote investeringen tegen het licht gehouden en in balans gebracht met de lagere afzet en de toegenomen risico's. Maar strategische investeringen, zoals de acquisitie van de aardappelverwerkende fabrieken in Stavenhagen in 2021 en China in 2020 en de capaciteitsuitbreiding in aardappelverwerking en opslag, zijn doorgegaan. Tevens hebben we innovatieprojecten gecontinueerd die in de toekomst bijdragen aan de winst. Hetzelfde geldt voor investeringen in energiebesparing. Cosun wil de CO₂-emmissie, die steeds zwaarder wordt belast, substantieel verlagen. Door alle maatregelen en prestaties ligt het resultaat van 2020, ondanks de impact van Corona, toch nog boven dat van vorig jaar. Met onze dank aan en waardering voor alle medewerkers. Dankzij hun inzet en creativiteit in deze bijzondere tijden konden alle bedrijfsprocessen zo normaal mogelijk verlopen. Het was hartverwarmend om de niet aflatende steun te ervaren.

Businessgroepen

Alle businessgroepen hebben 2020 afgesloten met een positief bedrijfsresultaat. Door kansen te benutten in de retail en homedelivery en dankzij het goed lopende granulaat en vlokken, in combinatie met kostenbesparingsprogramma's kon Aviko de coronategenslagen gedeeltelijk compenseren. Cosun Beet Company profiteerde van de aantrekkende suikerprijzen. Verder wist ze effectief in te spelen op de extra vraag naar bio-ethanol. Sensus kende een groeiende vraag naar inuline, dat onder meer het immuunsysteem versterkt. Door de tegenvallende oogst is relatief weinig inuline geproduceerd. Daardoor bestaat er schaarste en bewegen de prijzen zich weer in een opgaande lijn. Bij Duynie Group droegen ABS en Duynie Feed sterk bij aan het resultaat.

De vertraging in de opstart van de nieuwe fabriek van Ingredients en de prijsdruk op basiszetmeel waarmee Novidon te maken heeft, waren in 2020 punten van zorg. Door kansen te benutten en de kosten te verlagen kon SVZ de nadelige gevolgen van corona het hoofd bieden en een winststijging laten zien. Ten slotte kende Cosun bijzondere baten dankzij de verkoop van een deel van de terreinen van de voormalige suikerfabriek in Puttershoek.

Een en ander heeft geleid tot een bietenprijs van € 39,50 bij een standaard kwaliteit (17% gehalte en 91 WIN) en € 35,58 per ton bieten van gemiddelde kwaliteit. Helaas hebben de slechte kwaliteitcijfers van dit jaar een grote negatieve invloed op de hoogte van de bietenprijs bij gemiddelde kwaliteit. Gezien de moeilijke situatie in dit coronajaar zijn we tevreden met het jaarresultaat, maar uiteraard streven we naar een hogere bietenprijs.

Per saldo laten de resultaten zien dat de indertijd bedachte diversificatiestrategie, van suiker- en niet-suiker-activiteiten werkt.

Na corona

Begin 2021 verkeerde Europa in een tweede lockdown en kampte een groot deel van de wereld onverminderd met de coronapandemie. Anderzijds zorgde de introductie van vaccins voor licht aan het eind van de tunnel. Deze twee ontwikkelingen bepalen mede de vooruitzichten in 2021, het jaar waarin Hans Meeuwis per 1 juni de voorzittershamer van Albert Markusse zal overnemen. Ná corona is de verwachting dat onze markten weer aantrekken. Onze oplossingen, plantaardige ingrediënten en producten zijn strategisch interessant en kennen gezonde groei. Onze afzetmarkten, die nu en dan erg volatiel zijn, bieden derhalve voldoende perspectief, ook in de wat verdere toekomst.

Dirk de Lugt
Voorzitter
raad van beheer

Albert Markusse
Voorzitter
concerndirectie

Breda, 18 maart 2021

Kengetallen

Als coöperatie van Nederlandse bietentelers betaalt Cosun de leden een bietenprijs die mede afhankelijk is van de resultaten. De bietenprijs is volledig als kosten grond- en hulpstoffen in de resultatenrekening verantwoord en beïnvloedt daarmee ook het in dit overzicht gepresenteerde bedrijfsresultaat en nettoresultaat.

in miljoenen EUR (tenzij anders vermeld)	2020	2019
FINANCIEEL		
Netto-omzet	2.029	2.046
Brutomarge*	816	829
Bedrijfsresultaat	47	24
EBITDA	161	141
Nettoresultaat	30	18
Kasstroom uit operationele activiteiten	101	128
Investerings in (im-)materiële vaste activa	171	162
Groepsvermogen	1.285	1.263
Groepsvermogen in procenten van balanstotaal	65	68
Gemiddelde hectareopbrengst bietenteelt in Nederland (in EUR)	2.901	2.930
Quotumbietenprijs (in EUR)**	35,58	36,05
Ledentoeslag	42	39
SOCIAAL		
Gemiddelde personeelsbezetting***	3.911	3.744
Ziekteverzuim (in procenten)	4,2	4,5
Aantal verzuimongevallen (per 1.000 medewerkers)	13	22
OMGEVING****		
CO ₂ -emissie (in ton, per ton product)	0,24	0,22
Watergebruik (in m ³ , per ton product)	2,7	2,4
Restmateriaal (in ton, per ton product)	0,01	0,03

* Brutomarge betreft de netto-omzet plus de wijziging in voorraden gereed product minus kosten van grond en hulpstoffen; genormaliseerd voor de ledentoeslag.

** Per ton bij gemiddeld suikergehalte en gemiddelde winbaarheid.

*** Gemiddeld aantal medewerkers in fte.

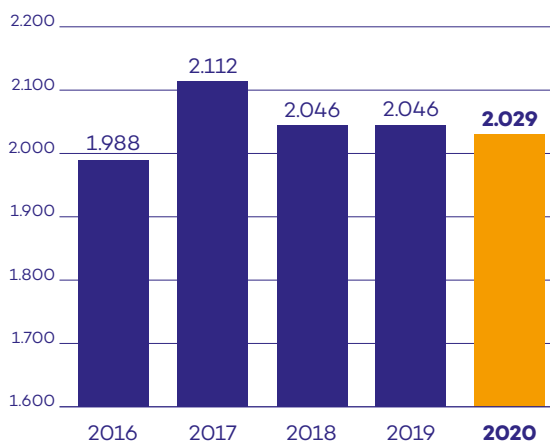
**** Nadere toelichting zie [onze ambitie en verantwoord ondernemen](#)

Grafieken

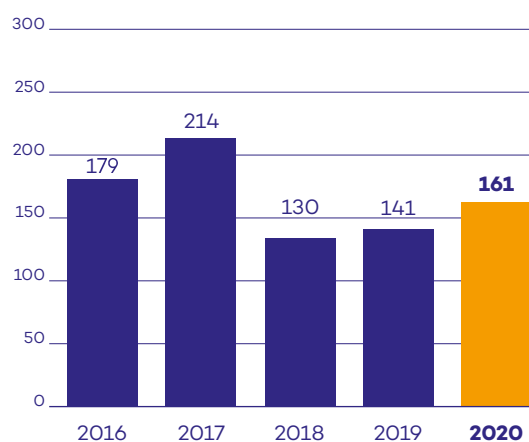
Netto-omzet

in miljoenen EUR

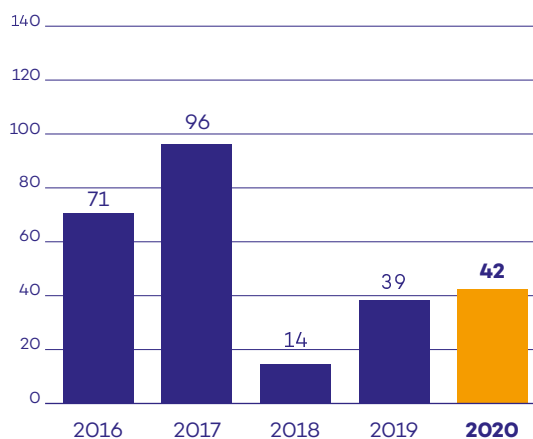
EBITDA

in miljoenen EUR

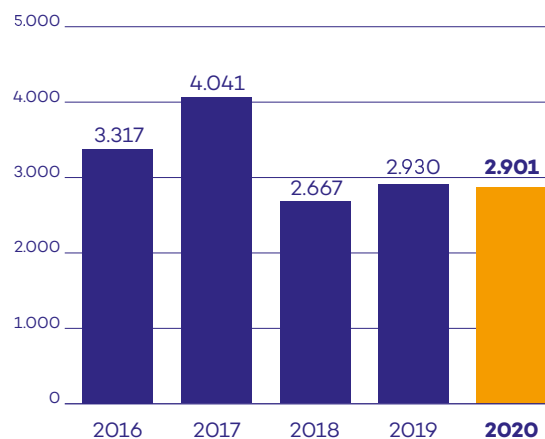
Ledentoeslag

in miljoenen EUR

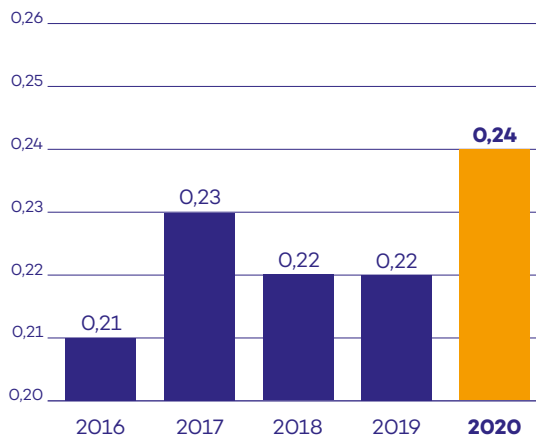
Gemiddelde opbrengst per hectare

in EUR

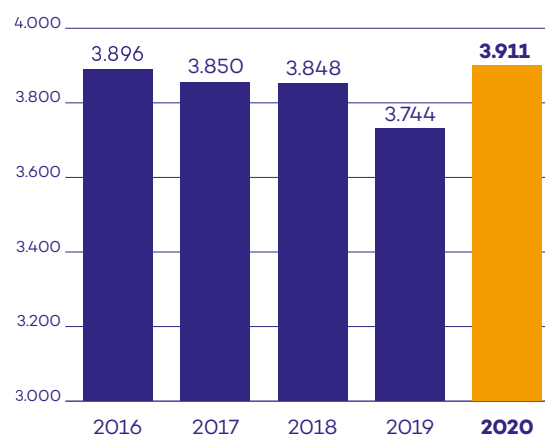
CO₂-emissie

in ton, per ton product

Aantal medewerkers

gemiddeld in FTE

Profiel

Omzet

€ 2.029
miljoen

Medewerkers

3.911
(fte)

Productie- vestigingen

26
(9 landen)

Leden

8.627

Als agrifoodcoöperatie stellen we vanuit Cosun de gewassen - onze planten - centraal in alles wat we doen. De onderneming is in handen van onze leden, circa 8.600 suikerbietentelers, met wie we al ruim 120 jaar samenwerken om de kracht van planten om te zetten naar bruikbare oplossingen voor iedere dag. Plant-based oplossingen die positief bijdragen aan een goed leven, met oog voor duurzaamheid in het milieu en het klimaat. Agrarische gewassen zijn voor ons de basis van een duurzame toekomst voor komende generaties. Samen met onze telers, toeleveranciers en afnemers maken we de kracht van planten voor iedereen toegankelijk, zo voegen we waarde toe aan de keten.

Dagelijks worden tientallen miljoenen consumenten en bedrijven over de hele wereld door onze businessgroepen Aviko, Cosun Beet Company, Duynie Group, Sensus en SVZ voorzien van plantaardige ingrediënten en voedingsmiddelen voor mens en dier. Ook leveren ze groene, biobased oplossingen voor non-food toepassingen en hernieuwbare energie. Met de plant als bron. Zo'n 4.000 professionals, actief in 15 landen, realiseren gezamenlijk een omzet van circa 2 miljard euro per jaar.

Onze planten

Gewassen als aardappelen, suikerbieten, cichoreiwortels, fruit en groenten, maar ook co-producten uit de verwerking van gewassen, vinden hun weg naar uiteenlopende toepassingen. Denk voor voeding aan de aardappelschotels van Aviko, fruitsmoothies van SVZ, Van Gilse pannenkoekenstroop en vezelrijke mueslirepen met cichoreivezel of inuline van Sensus. Maar je vindt ze ook terug in non-food toepassingen als 100% circulaire eierdoosjes met aardappelzetmeel uit co-producten van frietproductie of groen gas uit suikerbietenpuntjes.

We erkennen de maatschappelijke uitdagingen op het gebied van milieu en klimaat. Er ligt veel druk op natuurlijke bronnen om te voorzien in de behoefte van de groeiende wereldbevolking.

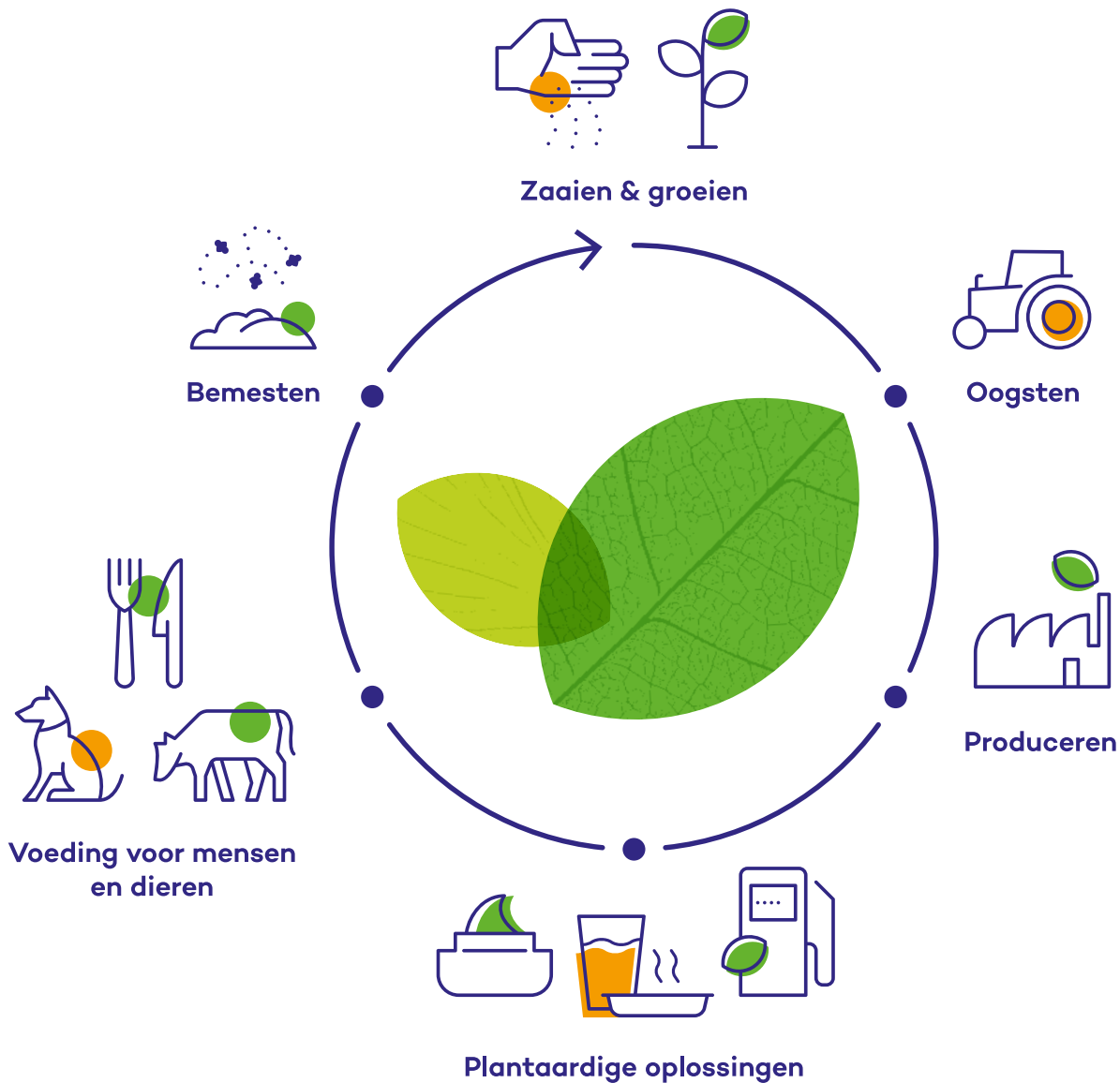
Dit vraagt om nieuwe oplossingen. We zijn ervan overtuigd dat we die kunnen bieden dankzij de kracht van onze gewassen. We kennen de potentie van planten en de eindeloze mogelijkheden die deze ons bieden voor een betere toekomst.

Bron van energie

Onze planten zijn een belangrijke bron van energie, want ze bevatten vele voedingsstoffen, zoals koolhydraten, eiwitten, maar ook vezels, mineralen en vitamines. En smakelijke producten als frites, stroop en fruitsappen, mits met mate geconsumeerd, dragen bij aan een gevoel van welbevinden. Zeker wanneer ze samen met familie en vrienden worden gegeten schept zo'n gelegenheid verbinding en onderstreept het genietmoment.

Onze gewassen bieden meer als we deze zien in hun totaliteit als plantaardige bron. Onze innovaties zijn gericht op het optimaal en volledig benutten van de gewassen tot vernieuwende plant-based ingrediënten die iedere dag oplossingen bieden voor een duurzame toekomst. Zo bevat bietenblad hoogwaardig eiwit, dat als functioneel ingrediënt bijvoorbeeld kippenei-eiwit zou kunnen vervangen. En cellulose uit bietenpulp is een biobased verdikkingsmiddel dat de gebruikerservaring verbetert in natuurlijke persoonlijke verzorgingsproducten zoals shampoo.

Als organisatie leveren we, door met onze planten te innoveren en deze om te zetten tot plant-based oplossingen, een bijdrage aan de continuïteit van onze businessgroepen en onze leden. We streven ernaar om een concurrerende bietenprijs uit te betalen waarbij de teelt voor onze leden voldoende saldo opbrengt. Vanwege onze relatief lage resultaten in de afgelopen jaren, mede veroorzaakt door de lagere suikerprijzen en het effect van de pandemie, lag ook het saldo voor onze telers op een relatief laag niveau. Voor de langere termijn verwachten we, op basis van verder herstel van de suikerprijs, voldoende rendement uit onze activiteiten en extra baten uit innovaties, dat onze resultaten zullen verbeteren en daarmee ook de bijdrage aan onze leden hoger zal worden.

Ketenbrede benadering

Naast de plant-based oplossingen uit de gewassen kijken we ook naar de teeltkant van deze waardevolle grondstoffen. Onze unieke positie in de keten met telers stelt ons in staat om samen met hen ook op de akkers de planten centraal te stellen voor een betere toekomst. We bundelen onze krachten in het Groeikracht initiatief dat tot doel heeft om samen met onze telers van aardappelen, bieten en cichorei te werken aan een rendabele, duurzame en toekomstbestendige teelt.

Het centraal stellen van de plant en onze betrokkenheid van akker tot plant-based oplossingen, maakt dat we goed gepositioneerd zijn om een belangrijke bijdrage te leveren aan maatschappelijke uitdagingen op het gebied van milieu en klimaat.

Cosun, de coöperatie waar mens en plant centraal staan

Purpose, strategie & hoe Cosun waarde creëert

Dankzij onze jarenlange ervaring met het innoveren en verwerken van gewassen kennen we de kracht van onze planten als geen ander. Onze doelstelling is om de ongelimiteerde mogelijkheden van plantaardige voeding voor mens en dier, plantaardige non-food producten en plantaardige energie om te zetten in concrete, bruikbare oplossingen voor iedere dag. En daarmee maken we de kracht van planten voor een duurzame toekomst voor iedereen beschikbaar.

Duurzame impact door groei

Groeien in plant-based oplossingen met een duurzame impact is onze ambitie. Daarbij ligt de prioriteit bij de verdere versteviging en uitbouw van onze business. Hierbij nemen onze businessgroepen het voortouw om met marktgerichte innovaties en product vernieuwing bestaande en nieuwe doelgroepen, kanalen en markten te bedienen.

Cosun faciliteert deze groeistrategie door te investeren in onder meer de uitbreiding van productie- en opslagcapaciteit. De opening van het nieuwe, duurzame vrieshuis voor Aviko in Steenderen, de lopende bouw van opslagcapaciteit voor Aviko in Poperinge (B) en de bouw van de nieuwe klimaatneutrale productielocatie voor Duynie Ingredients in Cuijk zijn getuigen van deze investeringen. Ook groeien we door te acquireren, zoals de overname van de Chinese fritesproducent Hongyuan Louis eind 2020, die een andere mijlpaal in de groeistrategie van Aviko in China markeerde.

Daarnaast richt Cosun zich ook voor de langere termijn op innovaties en ondersteunt kansrijke richtingen, zoals eiwit uit plantaardige bronnen. Hierbij zoeken we ook actief samenwerking met partners vanuit de ervaring dat dit de kennisdeling versnelt en go-to-market tijdslijnen verkort. Voorbeelden van dergelijke samenwerkingen zijn het Fascinating programma (Groningen) en Delta Agrifood Business (Zuidwestelijke Delta). Ook in andere biobased innovatietrajecten gericht op plant-based oplossingen voor bijvoorbeeld non-food, groene chemie en energie werkt Cosun samen met andere bedrijven, overheden en kennisinstellingen, zoals in de samenwerkingsverbanden met de Circular Biobased Delta, Groene Cirkels,

Smart Delta Resources, Chemport Europe en het Renewable Carbon Initiative.

Synergiën

Vanaf 2020 hebben we nog gericht ingezet op businessgroep overstijgende samenwerking op gebieden waarin samen optrekken en uitwisseling van best practices ervoor kan zorgen dat initiatieven en ontwikkelingen aan snelheid en effectiviteit winnen. We zien hiervoor met name kansen binnen het ingrediëntenportfolio en bij innovatietrajecten. Maar zeker ook op gebied van duurzaamheid, waar het behalen van de klimaatdoelstellingen een gedeelde Cosun ambitie is. En voor onze professionals, die zich dagelijks inzetten voor onze plantaardige oplossingen, biedt een gezamenlijk talentontwikkeling- en leadershipprogramma vele kansen. We zetten maximaal in op de realisatie van deze synergiën en zoeken daarnaast ook de samenwerking met derden op om te kunnen kapitaliseren op aanvullende expertise.

Doel

Middels onze duurzame groeistrategie beogen we om winstgevend te groeien en daardoor een goede bietenprijs aan onze leden te kunnen betalen. Tegen het einde van dit decennium, in 2030, doen we dat vanuit onze duurzaamheidsambities zodanig dat onze bedrijfsvoering 100% plant-based én 100% circulair is. We zullen daar 100% transparant over zijn in onze verantwoording.

Waarde toevoegen in de keten

Al ruim 120 jaar stellen wij planten centraal in onze activiteiten. Maar het gaat verder dan onze organisatie en richt zich op het belang van planten voor onze telers, onze afnemers en consumenten.

We geloven in de kracht van planten als oplossing voor maatschappelijke veranderingen en werken nauw samen in de keten om het potentieel van planten te ontsluiten voor een betere toekomst. Vanuit deze purpose werken we aan onze ambities zoals verwoord in onze duurzaamheidsstrategie: Healthy earth, Healthy plants & Proud farmers en Happy people.

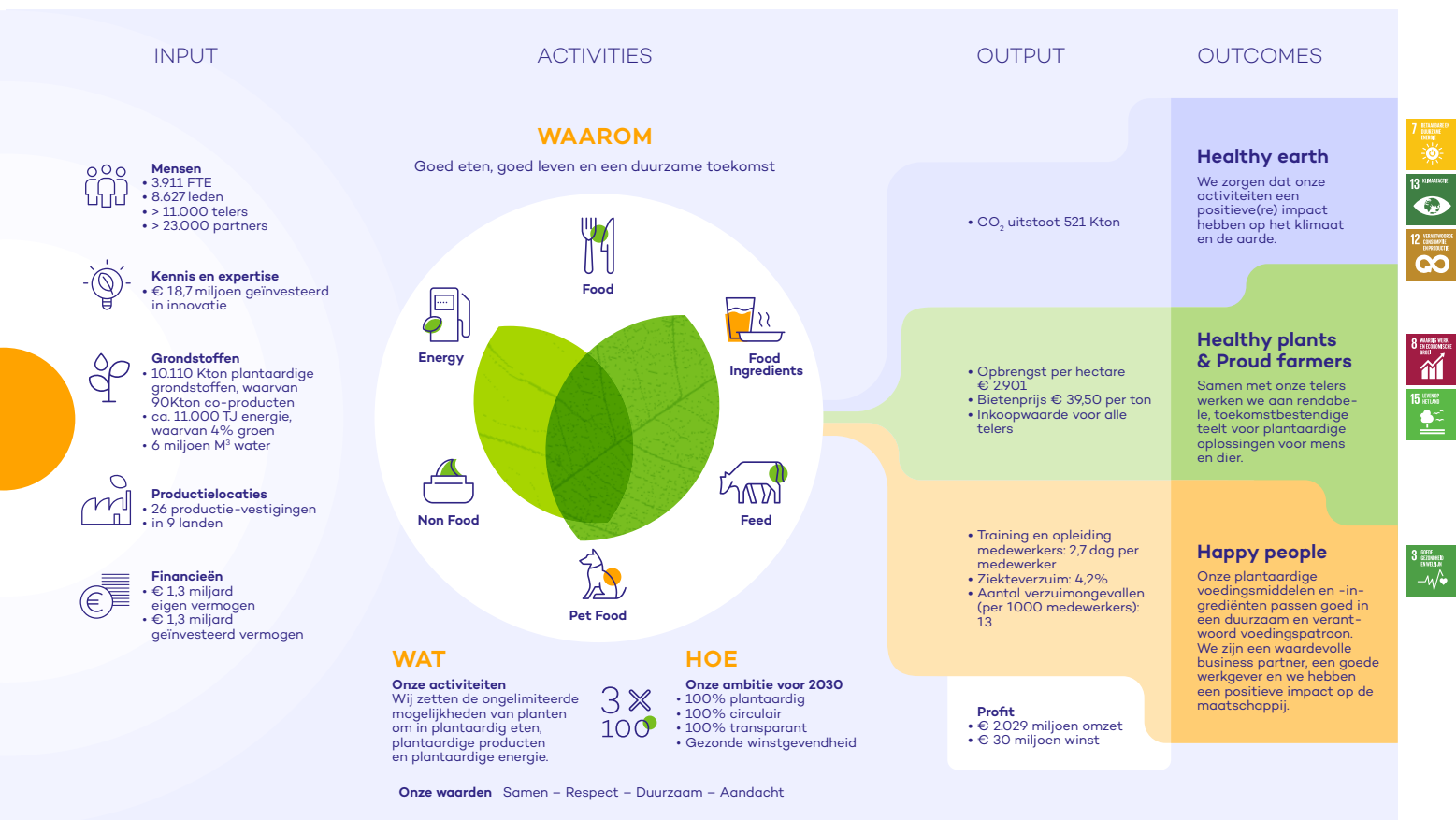
Hoe we onze waarde creëren

Om waarde te creëren voor de maatschappij in het algemeen en onze stakeholders in het bijzonder, heeft Cosun sinds 2020 een breed gedragen duurzaamheidsstrategie. Deze strategie is tot stand gekomen in samenwerking met alle businessgroepen, de concerndirectie en de raad van beheer en bestaat uit de pijlers Healthy earth, Healthy plants & Proud farmers en Happy people. Dit strategisch kader geeft aan op welke duurzame ambities we willen gaan sturen. Deze ambities blijven in ontwikkeling en stellen we bij op basis van de dialoog met onze stakeholders.

De in 2020 gehouden stakeholdersurvey heeft geresulteerd in een materialiteitsmatrix. Deze matrix geeft inzicht in de onderwerpen die vanuit Cosun een belangrijke focus zouden moeten krijgen vanuit het perspectief van onze externe en interne stakeholders, en is voor ons een belangrijke toetsing of we met onze duurzaamheidsambities op de juiste weg zijn. De uitkomsten van deze toetsing worden verderop in dit verslag toegelicht.

Het waardecreatiemodel

Ons waardecreatiemodel laat op geïntegreerde wijze zien hoe we omgaan met onze bronnen, en hoe we tot waardecreatie komen door middel van onze ambities, inzet en daaruit voortvloeiende resultaten. In het waardecreatiemodel is de aansluiting zichtbaar tussen onze duurzaamheidsstrategie en de Sustainable Development Goals (SDG's). Deze mondiale doelen zijn in 2015 door de Verenigde Naties ontwikkeld om onder meer armoede, ongelijkheid en klimaatverandering tegen te gaan met 2030 als stip op de horizon.

Onze ambitie en verantwoord ondernemen

De vaststelling van onze duurzaamheidsstrategie in 2020 is een belangrijke stap in de vertaling van onze nieuwe visie in concrete doelstellingen.

De komende jaren gaan we deze verder implementeren in onze business.

Onze duurzaamheidsstrategie maakt onderscheid in de pijlers Healthy earth, Healthy plants & Proud farmers en Happy people. In deze paragraaf geven we nadere toelichting.

Healthy earth

We zorgen dat onze activiteiten een positieve(re) impact hebben op het klimaat en de aarde.

Circulariteit

Het compleet en zo goed mogelijk tot waarde brengen van onze gewassen ligt in het hart van Cosun, dit maakt ons uniek. Ons doel is om 100% circulair te zijn in 2030.

In 2020 lag het waterverbruik hoger en de afvoer van organische restanten per ton product lager dan in 2019. In 2020 verwerkten we 10.110 Kton plantaardige grondstoffen, waarvan 90 Kton co-producten.

We geven alles van de agrarische grondstofstromen die we verwerken een nuttige toepassing. Dat betekent dat we ook alle co-producten zo goed mogelijk verwaarden. We maken bijvoorbeeld groene energie van de bieten- en cichoreistaartjes en we gebruiken diverse plantaardige co-producten als veevoer en voor biobased toepassingen. Daarnaast werken we aan het winnen van hoogwaardig plantaardig eiwit uit bietenblad. Tijdens de productie van aardappelproducten komen verschillende reststromen vrij zoals aardappelsnippers en aardappelstoomschillen. In samenwerking met Duynie Group zetten we deze in voor verschillende toepassingen, zoals duurzame voeroplossingen, biomassa voor energieproductie en als ingrediënten voor huisdiervoeding en behanglijm. Duynie Group kan door middel van bio-raffinage ook hoogwaardig eiwit terugwinnen uit

aardappel co-producten. Dit eiwit wordt gebruikt in food toepassingen. Een ultiem voorbeeld van circulariteit en het maximaal benutten van gewassen.

Het verbruik van water en energie hangt met elkaar samen. Het verwijderen van water uit de grondstof kost energie, en hoe minder water in het proces aanwezig is, hoe lager het energieverbruik. Waterverbruik is daarom continue een belangrijk aandachtspunt in onze productieprocessen. We zuiveren het water uit de suikerbieten en slaan dit deels ondergronds op in Dinteloord. In de zomer gebruiken de tuinders uit de omgeving een gedeelte hiervan als gietwater in de kassen. We hergebruiken ook een deel van dit water voor ons eigen productieproces, zoals het wassen van de bieten en bij Sensus wassen ze de cichoreiwortels met dit water. Bij Aviko Steenderen zuiveren ze het zetmeelhoudende proceswater, het residu wordt omgezet naar biogas. Het biogas gebruiken ze vervolgens in de fabriek. Biogas levert daar nu 3% van het gasverbruik. Bij de fabriek van Sensus in Roosendaal is 25% van het gasverbruik afkomstig van eigen biogas.

We hebben al veel stappen genomen op het gebied van circulariteit, maar we zien nog meer kansen. Een mooi voorbeeld is de ontwikkeling van duurzaam papier uit suikerbietenpulp.

Dit papier kunnen we gebruiken om verpakkingsmateriaal te maken voor onze eigen producten. Ook gaan we nog beter kijken wat we op dit gebied kunnen verwachten van onze leveranciers en businesspartners. De komende tijd zullen we onze ambities op het gebied van circulariteit verder aanscherpen en vertalen in concrete doelstellingen en (meetbare) acties.

Daarnaast helpen we ook andere ondernemingen met het verbeteren van circulariteit door het verwaarden van hun co-producten. We kunnen met onze kennis ook bijdragen aan de verduurzaming van andere bedrijven. Een mooi voorbeeld is Duynie Group, dat Cosun-bedrijven, maar ook andere producenten van levensmiddelen en biobrandstoffen, adviseert over het verwaarden van co-producten binnen hun eigen productielocaties.

Duurzame inkoop grondstoffen

Ons streven is dat in 2030 onze grondstoffen voor 100% afkomstig zijn van duurzame bronnen. Certificering is een belangrijk speerpunt om onze duurzame inkoop te optimaliseren. We hebben hierin al veel bereikt. Zo is Cosun aangesloten bij tal van initiatieven zoals het SAI Platform (voor duurzame landbouw) en Cool Farm Alliance, en is SVZ lid van het Sustainable Juice Covenant (SJC). Dit convenant is opgericht door Initiatief Duurzame Handel, waarbij internationale spelers in deze keten zich inzetten om grondstoffen te verduurzamen aan de hand van erkende duurzaamheidsstandaarden.

Onze agrarische diensten en agronomen trekken samen op met telers en leveranciers van onze grondstoffen om de teelt te verbeteren. Teeltregistratie helpt bij het verbeteren van de teeltprestatie en draagt bij aan transparantie in de productieketens. Alle suikerbietentelers zijn verplicht hun teeltgegevens vast te leggen in het teeltregistratieprogramma Unitip van Cosun Beet Company. Sensus heeft een vergelijkbaar online-teeltregistratiesysteem, in 2020 nam 95% van de telers hier aan deel. Om verder te verbeteren evalueren we samen met de cichoreiteler de teelt via Cimone, de prestatie-monitor voor de cichoreiteelt. SVZ werkt met een agro-tool om teeltgegevens vast te leggen. Ook Aviko investeert in registratieprogramma's.

Hoe meer op contract bij telers wordt ingekocht, hoe beter dit te organiseren is.

Ons doel is dat EcoVadis en het Sustainable Agricultural Initiative (SAI) ons beoordelen met minimaal zilver, of een equivalent hiervan. Alle suikerbietentelers van Cosun Beet Company hebben de gouden status bij SAI. Bij EcoVadis behaalde Cosun Beet Company de platina en Sensus en SVZ de gouden beoordeling.

Cosunbreed kijken we ook kritisch naar de keuze van grondstoffen en mogelijkheden tot het verduurzamen van ons transport. Zo gebruikt Aviko steeds vaker zonnebloemolie in plaats van palmolie. De palmolie die Aviko gebruikt is 100% duurzaam gecertificeerd door RSPO.

Om te weten wat er in de landen speelt waar onze grondstoffen vandaan komen, maakt SVZ actief deel uit van lokale netwerkorganisaties. Een voorbeeld hiervan is Conexion Social. Dit is een multistakeholderinitiatief in Spanje dat als doel heeft de arbeidsomstandigheden van fruit- en groentenplukkers te verbeteren door onder andere kennisdeling en het slaan van bruggen tussen verschillende ketenspelers.

Duurzaamheid betekent ook inspringen op actualiteit. Tijdens de eerste coronagolf is bio-ethanol, geproduceerd door de suikerfabriek in Anklam, ingezet als desinfectiemiddel. De coronapandemie resulteerde ook in overschotten aan het begin van de keten. Zo ontstond er bij SVZ een overschot aan courgettes. Door snel en effectief te schakelen kon SVZ verspilling voorkomen en vonden de courgettes via het Rode Kruis en andere lokale NGO's hun weg naar minderbedeelde burgers.

Duynie Group heeft in samenwerking met een onafhankelijke expert Life Cycle Assessments opgesteld van co-producten. Hiermee krijgen leveranciers en klanten inzicht in de impact van co-producten op de omgeving, bijvoorbeeld carbon footprint en waterverbruik. Uit deze onderzoeken blijkt onder meer dat applicaties op basis van co-producten vaak een lagere impact hebben op de omgeving dan vergelijkbare applicaties die worden gemaakt uit hele gewassen.

Verantwoord energiegebruik en CO₂-reductie

Het is ons doel om, ten opzichte van 2018, 35% scope 1 CO₂ te reduceren in 2030 en uiterlijk in 2050 CO₂ neutraal te zijn. Als onderneming met 26 productielocaties in 9 landen zien we het als een grote verantwoordelijkheid om te streven naar maximale energie-efficiëntie.

In 2020 verbruikten we circa 11.000 TJ energie, waarvan 4% groen. De emissie in 2020 was 0,24 ton CO₂ per ton product (2019: 0,22 ton CO₂ per ton product).

Het reduceren van energieverbruik bereiken we door verbetering van productieprocessen en innovaties. Hiermee heeft Cosun Beet Company een energiebesparing gerealiseerd van 50% per ton suiker in 2020 ten opzichte van 1990.

We hebben als doel de resterende energieconsumptie zoveel mogelijk te vergroenen door eigen productie en inkoop van groene energie. Voorbeelden hiervan zijn de opwekking van duurzame elektriciteit via ons Cosun Solar Park Puttershoek en samenwerking met partners op het gebied van windenergie, maar ook de productie van groen gas in de biomassavergisters. Het nieuwe vrieshuis van Aviko in Steenderen voldoet aan de hoogste eisen van duurzaam bouwen (BREEAM Outstanding). Er liggen meer dan 2.700 zonnepanelen op het dak en het vrieshuis fungeert als batterij, door de temperatuur te reguleren in functie van de weersomstandigheden; bij minder zon een hogere temperatuurinstelling en bij mooi weer, als er een overschot aan energie is, een lagere temperatuur.

Ook in de bredere supply chain krijgt onze CO₂ footprint aandacht. We hebben diverse projecten opgezet om de supply chain klimaatvriendelijker te maken door het verminderen van onze logistieke bewegingen, in te zetten op groenere brandstoffen en andere vormen van transport te kiezen, bijvoorbeeld per schip in plaats van per vrachtauto.

Om zo goed mogelijk samen te werken binnen de diverse businessgroepen en de juiste investeringskeuzes te kunnen maken is het programma Sco2re opgezet. Het doel van dit programma is om Cosunbreed de hiervoor genoemde CO₂-reductie te behalen en uiterlijk in 2050 CO₂ neutraal te zijn. Op dit moment zijn de benodigde investeringen voor energie- en CO₂-reductie in kaart gebracht en wordt per businessgroep gewerkt aan een roadmap, waarmee we gefundeerde investeringsbeslissingen kunnen nemen.

In 2021 staan al concrete investeringen op de agenda, zoals de investering in uitbreiding van de verdampingslichamen van de productielocatie van Cosun Beet Company in Vierverlaten. Daarmee reduceren we circa 10% van het energieverbruik van deze locatie. Sensus investeert in 2021 in een luchtvoordrooginstallatie voor een van hun sproeidrogers in de fabriek in Zwolle. Ook dit betekent reductie van het energieverbruik per ton product.

Healthy plants & Proud farmers

Samen met onze telers werken we aan rendabele, toekomstbestendige teelt.

Groeikracht

'Samen' zit in de genen van onze coöperatie en is ook het kernwoord van het programma Groeikracht. Dit programma zijn we in 2020 gestart en heeft als doel om samen met onze ca. 10.000 Nederlandse telers van aardappelen, bieten en cichorei te werken aan rendabele en toekomstbestendige teelt. We hebben 3 focusgebieden:

- Het positieve verhaal: het imago van telers en gewassen verbeteren door transparantie en proactieve communicatie.
- Platform voor verbinding: het uitwisselen van ervaring en kennis, het signaleren van uitdagingen, basis voor pilots, live evenementen en een digitaal platform.
- Oplossingen voor telers: inzet van het veelzijdige ondernemerschap bij onze telers combineren met de ketenregierol van Cosun, zowel op de korte als de lange termijn.

De uitrol van Groeikracht zal in 2021 plaatsvinden. Een van de belangrijkste activiteiten in 2021 is een dialoog met onze telers en andere stakeholders.

In Groeikracht helpen we elkaar met ontwikkeling van ideeën, oplossingen en best practices. Zo voeren we ook projecten uit om nieuwe maatregelen en adviezen aan telers aan te reiken. We gaan ook informatie- en leermateriaal ontwikkelen dat onderwijsinstellingen kunnen gebruiken. Als voorbeeld is onlangs een project gestart op het gebied van versnelling van de introductie van mechanische onkruidbestrijding in de bieten- en cichoreiteelt. Dit project vormt een onderdeel van de oplossing voor het wegvallen van (cruciale) herbiciden. Ook starten we een pilot met partners in de akkerbouw om bouwplanbreed datagestueerd teeltadvies mogelijk te maken ten behoeve van duurzaamheid en rendement.

Voor al onze telers is een rendabele teelt een basisvoorwaarde, of ze nu aardappelen, bieten, cichorei of een ander gewas telen. Ieder gewas moet een competitieve bijdrage in het bouwplan kunnen leveren. De belangen van de telers en Cosun lopen daarbij parallel. Opbrengstverhoging en kostprijsverlaging in de teelt verbeteren het saldo voor de teler en geeft Cosun meer continuïteit in de grondstofvoorziening.

We hebben samen veel uitdagingen ten aanzien van duurzaamheidseisen, rendementsverbetering en het minder afhankelijk worden van chemische gewasbescherming. Klimaatverandering dwingt ons daarnaast om proactief in te spelen op wisselende weersinvloeden, zoals tekort en overvloed aan water. We willen de effecten hiervan op de samenstelling van onze grondstoffen afzwakken. In 2021 gaan we in gesprek met telers en andere stakeholders om een breed draagvlak te creëren en van hieruit ons programma concreet inhoud te geven.

Overige initiatieven

Onze kracht ligt in het geven van perceelspecifiek maatwerk teeltadvies dankzij combinatie van data. De door Cosun Beet Company ontwikkelde app BAS (Bieten Advies Systeem) is hier een prachtig voorbeeld van. In 2020 zijn we met deze app genomineerd voor de Computable Award. In deze applicatie worden data gebruikt uit verschillende systemen, waaronder Unitip, om zo goed mogelijk teeltadviezen te kunnen geven. Ook Sensus heeft een meerjarenprogramma om het teeltrendement te verbeteren. Sensus maakt samen met partners gebruik van teeltregistratiedata om die om te zetten in realtime advisering via een app. Een voorbeeld hiervan is de zaaitijdstipadvies app, die gebruik maakt van weersvoorzichten op perceelniveau gecombineerd met teeltregistratiedata.

Aviko is in contact met kwekers over aardappelrassen die in ontwikkeling zijn, en test deze voor ze op de rassenlijst zijn opgenomen. Hiermee wordt de ontwikkeling van rassen versneld. Zo blijkt 1 van de 3 rassen die Aviko Rixona in 2020 getest heeft, veelbelovend te zijn. In 2021 wordt de test daarom opgeschaald van 2 naar 10 hectare. Dit ras draagt bij aan een duurzame bodemkwaliteit doordat het de eventuele aanwezigheid van wrattenziekte en aaltjes vermindert. Hierdoor kan langer op een perceel geteeld worden. Aviko Potato Products test onder andere rassen die resistent zijn tegen Fytoftora (schimmelziekte). Door vroegtijdig instappen op de rassenontwikkeling draagt Aviko proactief bij aan de ontwikkeling van aardappelrassen die een positief effect hebben op de duurzaamheid en het rendement van de aardappelteelt.

In 'Groene Cirkels Circulaire Suikerbietenketen' werkt Cosun Beet Company met haar kernpartners Naturalis en Provincie Noord-Brabant samen met diverse stakeholders aan verduurzaming. Zo wordt er in de themacirkel Kringlooplandbouw samengewerkt aan de opvolging van de 'Natuurakker', een langjarig praktijkonderzoek met strokenteelt. Ook Aviko en Sensus participeren hierin. Een ander initiatief, 'Landbouw en openbaar groen', richt zich op het zodanig inrichten en beplanten van openbaar groen - zoals slootranden, wegbermen en dijken - dat het zowel bijdraagt aan de bescherming van landbouwgewassen en een hogere teeltopbrengst als aan een gevarieerd en kleurrijk planten- en bloemenrijk, dat het landschap verfraait.

Happy people

Onze plantaardige voedingsmiddelen en -ingrediënten passen goed in een duurzaam en verantwoord voedingspatroon. We zijn een waardevolle business partner, een goede werkgever en we hebben een positieve impact op de maatschappij.

Verantwoorde voeding en leefstijl

Onze doelstelling is om de consument producten te bieden waarvan hij kan genieten. Onze plantaardige voedingsmiddelen en ingrediënten passen, als ze met mate gebruikt worden, in een duurzaam en verantwoord voedingspatroon.

Ongeveer de helft van de Nederlandse bevolking heeft overgewicht wat de kans op welvaartsziekten vergroot. Overconsumptie van calorieën, waaronder die uit suiker en friet, is daarom niet gewenst. Cosun vindt het belangrijk om transparant te zijn over haar producten en wil actief deelnemen aan de dialoog over voeding en gezondheid. We vinden het erg belangrijk om aan de maatschappij de juiste informatie over onze voedingsproducten te verstrekken. We baseren onze voorlichting op de Richtlijnen goede voeding van de Gezondheidsraad. Zo informeert Kenniscentrum suiker &

voeding gezondheidsprofessionals actief over de rol van suiker in een verantwoord voedingspatroon. Gevarieerd en met mate consumeren, maar maximaal genieten, in combinatie met een actieve leefstijl, is hierbij ons uitgangspunt.

Sensus produceert inuline uit de cichoreiwortel. Inuline is een prebiotische voedingsvezel die kan dienen als suiker- en/of vetvervanger en een bewezen gunstig effect heeft op de darmgezondheid.

SVZ biedt een breed portfolio van groente- en fruitproducten en ziet de belangstelling voor het gebruik van groenten toenemen vanwege de lagere hoeveelheid natuurlijk aanwezige suikers. SVZ speelt hierop in met neutraal-ogende en neutraal-smakende groenteproducten ter vervanging van fruitpuree en sappen, zoals banaan en druif. Ook werkt SVZ aan innovaties met

groenteproducten, waarbij door middel van fermentatie groentesappen op een natuurlijke manier worden aangezuurd. Dit heeft als voordeel dat er sprake is van een zogeheten clean label, omdat er geen additieven als citroen en appelzuur worden toegevoegd. SVZ onderzoekt daarnaast ook een fermentatiemethode waarbij suikers in fruitproducten kunnen worden gereduceerd.

Aviko wil met de lancering van de Easy Veggie maaltijdoplossingen een plantaardig voedingspatroon stimuleren.

Cosun werkt aan het ontwikkelen van hoogwaardig plantaardig eiwit uit reststromen. Dit sluit goed aan op de transitie naar een meer plantaardig en duurzamer voedingspatroon. Sinds 2019 winnen we op demoschaal eiwit uit bietenblad. Dit eiwit, RuBisCo, is een functioneel hoogwaardig eiwit dat kippenei-eiwit kan vervangen. Het past daarmee ook in de groeiende vraag naar levensmiddelen die geschikt zijn voor vegetariërs en veganisten.

Onze waardevolle businesspartners

Onze businesspartners zijn onze stakeholders: onze circa 8.600 leden, 11.650 telers en overige leveranciers, klanten, overige partners en financiers. Dit zijn voor ons hele belangrijke stakeholders, waarmee we de dialoog steeds meer zullen aangaan. De stakeholdersurvey die we najaar 2020 organiseerden, was een belangrijke eerste stap hierin. De stakeholdersdialogen zullen vanaf 2021 volgen. 'Samen' is het kernwoord om elkaar te helpen en belangrijke stappen te maken. We denken zo goed mogelijk mee met onze partners en vragen ook hulp. We zijn ons erg bewust dat we belangrijke vraagstukken op het gebied van duurzaamheid en innovatie alleen goed kunnen aanpakken als we dit samen doen, door partnerschap en samenwerking.

Het eerdergenoemde project 'Groene Cirkels Circulaire Suikerbietenketen' is een mooi voorbeeld van samenwerken aan een circulaire samenleving, de 'circulaire suikerbietenketen'. Daarnaast investeren en participeren we actief in start-ups op het gebied van innovatie. Een voorbeeld is de winning van hoogwaardig eiwit uit bladgewassen voor de in 2018 aangekochte

start-up GreenProtein. Ook de investering in Icos Capital Fund III is hier een mooi voorbeeld van. Icos is een internationaal investeringsfonds gericht op start-ups in de biochemie, agrofood en digitalisering in deze sectoren.

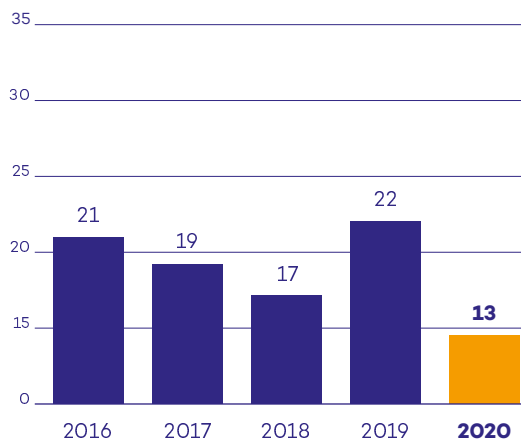
Onze medewerkers

Cosun heeft haar visie voor de toekomst gedefinieerd. Onderdeel van deze visie is dat we onze medewerkers willen inspireren en meenemen in ons verhaal. Met trots uitdragen waar we voor staan en hoe we als coöperatie onze toekomst tegemoet willen treden. Door de handen ineen te slaan, samenwerking te zoeken, kennis te ontsluiten en te blijven ontwikkelen. Vanuit Cosun zetten we meerdere programma's neer die de ingezette koers ondersteunen. In lijn met deze visie heeft de Cosun Academy zich verder ontwikkeld en nieuwe opleidingsprogramma's geïntroduceerd. Zo is het opleidingsprogramma voor starters gelanceerd en is het mid-career leiderschapsprogramma binnen Cosun volledig herzien.

Daarnaast zet Cosun zich in om alle medewerkers een veilige en gezonde werkomgeving te bieden en mogelijkheden om zich verder te bekwamen en ontplooiën. Ook een goede werksfeer is van belang voor zowel het welzijn van de medewerkers als hun functioneren. De gezonde werkomgeving stond op nummer 1 in 2020, het jaar waarin we uiteenlopende maatregelen hebben genomen om bij te dragen aan het terugdringen van de verspreiding van het coronavirus. Als organisatie die actief is in de vitale sector hebben we de continuïteit van met name de productie van voedingsmiddelen zo goed als mogelijk weten te handhaven onder naleving van de stringente coronamaatregelen. Dankzij de aandacht voor de urgentie zijn we erin geslaagd om onze productie op niveau te houden en heeft het virus nagenoeg geen voet aan de grond gekregen. Het belang van focus en aandacht voor de coronapandemie trekken we door naar 2021. Veiligheid in de werkomgeving blijft een prioriteit. In 2019 zagen we helaas voor het eerst in jaren een stijging in het aantal verzuimongevallen, terwijl we in de jaren daarvoor juist een daling zagen. De cijfers over 2020 laten echter duidelijk zien dat we op de goede weg zijn.

Het ziekteverzuim daalde van 4,5% naar 4,2% en lag zeer ruim onder het landelijk gemiddelde voor industriële bedrijven zoals vastgesteld door het CBS.

Ongevallen met verzuim per 1.000 FTE

Het aantal medewerkers is gestegen van 3.744 fulltime-equivalenten (FTE) in 2019 naar 3.911 FTE in 2020. Er was een lichte groei over de volle breedte van het concern. Bij Duynie Group was een sterke groei, waarbij de uitbreiding van de activiteiten in ingrediënten en het effect van een acquisitie in Frankrijk eruit sprongen. In de totale populatie is het aantal mannen groter dan het aantal vrouwen. In 2020 was 22% vrouw en 78% man, dit zijn dezelfde percentages als in 2019.

Medewerkers blijven vaak lang in dienst en bouwen veel kennis en ervaring op. Het is belangrijk dat zij hun kennis en competenties blijven ontwikkelen. Daarom investeren we in onze medewerkers door hen opleidingen en trainingen aan te bieden. In 2020 is het aantal opleidingsdagen per medewerker desondanks gedaald naar 2,7 (ten opzichte van 3,4 in 2019).

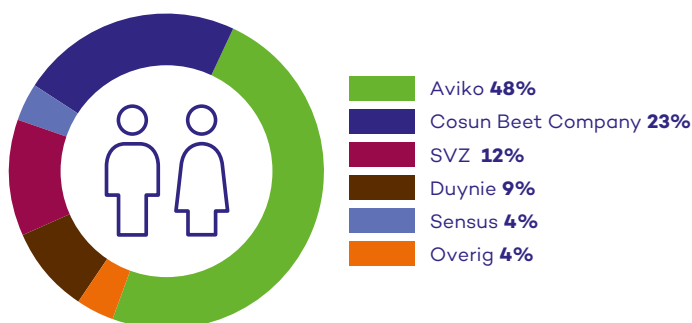
Deze daling is niet los te zien van de coronapandemie: in het voorjaar zijn veel opleidingen en trainingen uitgesteld en moesten programma's worden aangepast.

In 2020 heeft Cosun in Nederland 160 (in 2019: 149) jonge mensen een stageplaats of een afstudeerproject aangeboden, 96 studenten op HBO/WO-niveau en 64 op MBO-niveau. Cosun biedt vanuit maatschappelijke betrokkenheid stageplaatsen aan om jonge mensen relevante werkervaring op te laten opdoen. In het coronajaar 2020 was het belang hiervan extra groot. Op veel plekken is juist in deze tijd veel extra aandacht geweest voor een intensieve begeleiding van de studenten waarbij ervaren medewerkers als coach optreden. De praktijk wijst uit dat er veelal een win-win situatie is; jonge mensen brengen dynamiek, actuele kennis en extra capaciteit en leren on the job.

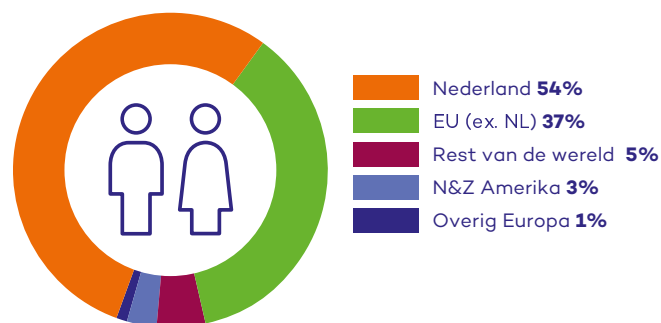
Onze rol in de maatschappij

We vinden het belangrijk om een positieve impact op de maatschappij te hebben en hierover 100% transparant te communiceren. We gaan hierover de komende tijd actief in dialoog met diverse voor Cosun relevante stakeholders. Ons doel is onze plannen zoveel mogelijk af te stemmen op de uitkomsten van deze gesprekken.

We geven op verschillende manieren met onze medewerkers invulling aan onze betrokkenheid bij de samenleving. We gaan al enkele jaren op pad met de BuurtTafel van Aviko om mensen met verschillende achtergronden bij elkaar te brengen.

Aantal medewerkers per businessgroep
in procenten

Aantal medewerkers per regio
in procenten

Omdat dit door de coronamaatregelen niet meer mogelijk was, heeft Aviko haar kracht ingezet om tijdens de coronacrisis maar liefst 7.000 drie-gangenmenu's te verstrekken aan zorgmedewerkers. Zo staken we deze mensen die 24/7 klaarstonden voor patiënten, een hart onder de riem. Ook dragen onze mensen bij aan initiatieven voor het goede doel, ze klussen bijvoorbeeld een dag of geven informatieve lessen op een basisschool. We staan klaar om na de coronacrisis weer zelf het veld in te gaan om ook met kleinere initiatieven de maatschappij te helpen.

Materialiteitsmatrix

Cosun heeft in 2020 het principe van materialiteit toegepast om te bepalen welke onderwerpen relevant zijn voor Cosun en haar belanghebbenden. Deze onderwerpen zijn ook belangrijk voor onze verslaggeving. In het najaar van 2020 is een omvangrijke stakeholdersurvey uitgevoerd.

Met de survey is een belangrijke stap gezet in de dialoog met onze stakeholders. Deze stakeholders zijn onder andere onze

leden, klanten, leveranciers, medewerkers, experts/onderzoeksinstituten, financiële instellingen, overheidsorganisaties, brancheorganisaties en ons management.

De uitkomsten van deze survey hebben geresulteerd in onderstaande materialiteitsmatrix. De matrix maakt inzichtelijk welke belangrijke onderwerpen met betrekking tot duurzaam ondernemen volgens de stakeholders het meest van belang zijn (y-as), en waar Cosun de meeste impact heeft op mens, maatschappij en milieu (x-as).

We concluderen dat onze duurzaamheidsstrategie een goede basis vormt om de onderwerpen die onze stakeholders belangrijk vinden te adresseren. Om dit verder concreet vorm te geven is het van groot belang dat we de dialoog aangaan met onze stakeholders. In 2021 zullen we hierin een belangrijke stap zetten. Met de uitkomsten van deze dialogen zullen we onze doelstellingen verder aanscherpen en de rapportage hierover verder vormgeven.

Materialiteitsmatrix Cosun

Financiële gang van zaken

Cosun had in 2020 te maken met de effecten van de coronapandemie. Met name Aviko is hierdoor hard geraakt in het foodservice segment met name als gevolg van lock-downs in diverse landen. Toch is het resultaat in 2020 beter in vergelijking met 2019, met name dankzij een verbetering van het resultaat van de suikeractiviteit. Daarnaast droegen zowel kostenbesparingen als ook incidentele opbrengsten in verband met grondverkoop hieraan bij. Ondanks het turbulente jaar is Cosun in staat een iets hogere ledentoeslag te betalen per ton biet in vergelijking met vorig jaar.

Resultaatontwikkeling

Het bedrijfsresultaat inclusief incidentele resultaten en na aftrek van de ledentoeslag bedraagt EUR 47 miljoen in 2020 (2019: EUR 24 miljoen). Dit is het resultaat van de uiteenlopende impact van de corona pandemie op de verschillende businessgroepen. Als gevolg van de lockdowns stond de afzet van met name Aviko in het foodservice segment onder druk, terwijl andere businessgroepen direct of indirect meeliften op de stijging van de verkopen in het retailkanaal. Cosun Beet Company boekte een positief resultaat, door hogere suikerprijzen en doordat zij kon voorzien in de grote behoefte aan bio-ethanol voor desinfectiemiddelen. Boekwinsten als gevolg van verkopen van terreinen hebben eveneens een positieve bijdrage op het bedrijfsresultaat gehad. De ledentoeslag, die aan de leden van de coöperatie wordt uitbetaald als onderdeel van de bietenprijs, steeg naar EUR 42 miljoen (2019: EUR 39 miljoen). De ledentoeslag is conform voorgaande jaren als grondstofkosten verwerkt in het bedrijfsresultaat. De geconsolideerde omzet daalde licht onder invloed van de coronapandemie naar EUR 2.029 miljoen (2019: EUR 2.046 miljoen). De EBITDA (operationeel resultaat voor afschrijving en amortisatie) nam toe van EUR 141 miljoen in 2019 naar EUR 161 miljoen in 2020. Het netto-resultaat bedraagt EUR 30 miljoen (2019: EUR 18 miljoen).

Ontwikkeling per businessgroep

Cosun Beet Company

Cosun Beet Company zag de suikerprijzen in de eerste helft van 2020 in Europa

langzaam oplopen door de in 2019 ontstane krapte op de markt. De beperkte daling van het suikervolume werd ruimschoots gecompenseerd door de hogere prijzen en door de behoefte aan desinfecterende alcohol (gebaseerd op bio-ethanol) voor handgels en hygiëneproducten in onder meer ziekenhuizen en zorginstellingen. Hierdoor nam de omzet toe. Als gevolg hiervan kon Cosun Beet Company weer een positief resultaat realiseren, daar waar de jaren 2018 en 2019 vanwege de lage suikerprijs nog met verlies werden afgesloten. De Duitse suikeractiviteit presteerde wederom goed, mede dankzij de positieve resultaten vanuit de verkoop van alcohol. Met een iets hoger suikervolume en een lichte prijsstijging, maar een daling van de bio-ethanolprijzen verwacht Cosun Beet Company de positieve resultaatontwikkeling te kunnen doortrekken in 2021.

De teeltomstandigheden waren ook in het jaar 2020/21 moeilijk. Door een droog voorjaar en zomer gevolgd door overvloedige neerslag in de nazomer was de kwaliteit van de bieten matig met relatief lage suikergehaltes en winbaarheid met een lage opbrengst in ton suiker per hectare tot gevolg. Daarbij werd de teelt ook geteisterd door vergelingsziekte nu het gebruik van neonicotinoïden niet meer toegestaan is in Nederland.

De twee fabrieken in Nederland verwerkten in gemiddeld 126 dagen circa 6,9 miljoen ton bieten waaruit 1,1 miljoen ton suiker is geproduceerd. Daarnaast is een beperkte hoeveelheid ruwe rietsuiker verwerkt. In de Duitse fabriek werden 1,7 miljoen ton bieten verwerkt. Hier wordt een deel van de suiker omgezet in bio-ethanol.

Binnen heel Europa viel de bietenoogst het afgelopen jaar tegen. Ook op de wereldmarkt van suiker wordt een tekort aan suiker verwacht van zo'n 3 tot 4 miljoen ton door lagere producties in diverse landen. Hierdoor zagen we dat eind 2020 de wereldmarktprijzen voor suiker weer stijgende waren.

Aviko

Aviko maakte een buitengewoon turbulent jaar door. Na in 2019 een hoogtepunt te hebben behaald qua bedrijfsresultaat, zakte het volume in maart 2020 substantieel in door de sluiting van de horeca tijdens de eerste lockdown. Met 85% volume aandeel van aardappelproducten in het foodservice en out-of-home kanaal werd Aviko zwaar getroffen door de eerste lockdown in 2020. Vanaf de zomer herstelde de afzet zich weer snel. De verkoop van vlokken en granulaat door Aviko Rixona verliep conform plan. Dankzij de positieve afzetontwikkeling in China, het geringere effect van de tweede lockdown, waarin thuisbreng- en ophaaldiensten een creatieve oplossing boden, én de positieve bijdrage van granulaat en vlokken sloot Aviko het jaar per saldo toch met een licht positief resultaat af.

Door de pandemie zakte de vraag naar frites aardappelen volledig in en hebben we de fabrieken gedeeltelijk stil moeten zetten. Aviko is vanzelfsprekend alle contracten met aardappelteilers nagekomen; het overschot aan aardappelen werd als frites opgeslagen, verwerkt door Aviko Rixona, voor veevoer ingezet, doorverkocht of vergist.

De overname per 4 januari 2021 van de aardappelverwerkende fabriek van Unilever in het Duitse Stavenhagen, de overname van het Chinese Hongyuan Louis in 2020 en de capaciteitsuitbreiding in Nederland en België sluiten naadloos aan bij de Cosun groeistrategie. Deze investeringen, gecombineerd met de wereldwijd aanhoudende groei in de vraag naar aardappelsnacks en diepgevroren frites, positioneren Aviko met vertrouwen om haar groeistrategie in 2021 voort te zetten.

Sensus

Doordat gezondheid en immuniteit in het bijzonder, hoger op de agenda komt te staan, profiteerde Sensus van de toegenomen belangstelling in gezonde voeding. Inuline is zeer geschikt als suikervervanger en is ook op de Amerikaanse markt toegelaten als voedingsvezel. Inuline bevordert de darmgezondheid en verbetert de weerstand, waardoor het vaker werd toegepast als functioneel ingrediënt in uiteenlopende consumentenproducten. Ondanks de toegenomen vraag slaagde Sensus er niet in hier volledig op in te spelen vanwege de teleurstellende cichorei-oogst. De krapte op de markt vertaalde zich in hogere prijzen, die de achterblijvende volumeontwikkeling compenseerden, en heeft geleid tot een beter resultaat dan in 2019. Met de uitbreiding van zowel het gecontracteerde areaal als de verwerkingscapaciteit in de productie in Roosendaal, speelt Sensus in op de stijgende marktvaart.

SVZ

SVZ wist in 2020 de verliesgevende positie van voorgaande jaren om te buigen in een positief bedrijfsresultaat. Actief inspelen op marktkansen en kostenreductie lagen hieraan ten grondslag. Hoewel de pandemie zijn weerslag had op de verkopen in het foodservice en het 'on-the-go' kanaal, benutte SVZ de kansen die zich voordeden in de toenemende vraag naar fruit- en groentetoepassingen in gezonde voeding voor thuisconsumptie. De uitbreiding van de productiecapaciteit in zowel Polen als de VS kon hierdoor effectief worden ingezet. In Europa viel de fruitoogst tegen, met hogere inkooprijzen tot gevolg. De groenteoogst daarentegen was uitstekend. Oog voor kostenbeheersing, marktkansen en langetermijncontracten aan aanbod- en vraagzijde moeten SVZ het fundament geven voor duurzame groei.

Duynie Group

In 2020 realiseerde Duynie Group een positief resultaat, hoewel het achter bleef bij vorig jaar. De pandemie had invloed op de afzet omdat minder co-producten, zoals bierbostel en aardappelstoomschillen,

beschikbaar waren van leveranciers om te verwerken, waardoor de groei enigszins achterbleef bij de verwachting. De meeste bedrijfsonderdelen, waaronder Duynie Feed, AgriBioSource, het online platform MijnVoer(Markt) hadden een bevredigend resultaat. Duynie Feed breidde haar activiteiten uit naar Frankrijk. De in 2020 in gebruik genomen productielocatie in Cuijk kampte met enige vertraging in de opstart. Novidon, dat aardappelzetmeel produceert uit reststromen, heeft last van lagere zetmeelprijzen. Zowel Novidon als Duynie Ingredients zagen zich door de reisbeperkingen voor de uitdaging gesteld om innovaties in het productenportfolio effectief onder de aandacht te brengen bij potentiële klanten.

Dankzij een stabiele marktverwachting voor Duynie Feed en AgriBioSource en een versnelling in de opstart van de nieuwe ingrediëntenfabriek, verwacht Duynie Group in 2021 een positief resultaat te realiseren en verder bij te dragen aan de 100% circulair ambitie van Cosun.

Steunmaatregelen

Met het oog op het behoud van werkgelegenheid is in Nederland door Aviko gebruik gemaakt van de hiervoor door de overheid opgezette NOW steunregeling. Dit betekent dat Cosun en alle groeps-onderdelen over 2020 geen dividend uitkeren en de beleidsverantwoordelijken van Cosun en Aviko geen bonus ontvangen over 2020. De aan de leden in 2020 gedane uitkeringen UB in het kader van de bedrijfsbeëindiging, conform het reglement Uitkeringsregeling Bietenleveringen, ziet toe op de geleverde suikerbieten over de jaren tot en met 2019 en heeft dus geen betrekking op het resultaat over 2020. In 2020 heeft de raad van beheer gebruik gemaakt van haar discretionaire bevoegdheid om de tussentijdse uitkeringen UB niet goed te keuren om te voldoen aan de voorwaarden van de NOW regeling.

Financiering

Cosun heeft een beschikbare financieringscapaciteit van EUR 400 miljoen vanuit een Revolving Credit Facility (RCF).

Om toekomstige groeiplannen te financieren, is de RCF in 2019 vernieuwd met een looptijd van vijf jaar met mogelijkheid om deze met twee jaar te verlengen. Een eerste verlenging heeft in 2020 plaatsgevonden. In 2020 is maximaal EUR 75 miljoen getrokken onder de RCF en per jaareinde was dit EUR 60 miljoen. Er wordt ruimschoots voldaan aan de convenanten van de RCF.

Cosun heeft de mogelijkheid voor leden om vanuit bietengeld of vanuit de UB regeling in te leggen in de ledenfinanciering. Dit is een achtergestelde lening met een vaste looptijd variërend van twee tot en met vijf jaar. In totaal is door leden circa EUR 25 miljoen ingelegd. Ten behoeve van de financiering van de nieuwe Chinese activiteit Hongyuan Louis is een deel via lokale financiering opgezet, grotendeels met bestaande bankrelaties. Op jaareinde is sprake van per saldo een netto kaspositie.

Kasstroom

Cosun genereerde over 2020 een positieve operationele kasstroom van EUR 101 miljoen (2019: EUR 128 miljoen). Deze daling is voornamelijk het gevolg van een toename in het werkkapitaal en de in het bedrijfsresultaat begrepen boekwinst op desinvesteringen in groepsmaatschappijen, die deel uitmaken van de kasstroom uit investeringsactiviteiten. Door met name de investering in Hongyuan Louis is er een stijging in de financiering van de investeringsactiviteiten. Aan de andere kant is in verband met COVID-19 juist gestuurd op kostenreductie en het kritisch beoordelen van de benodigde investeringen. De kasstroom uit financieringsactiviteiten stijgt door de trekking onder de RCF.

Investerings

De investeringen in vaste activa (inclusief immateriële activa) bedroegen EUR 172 miljoen (2019: EUR 162 miljoen). Bij alle bedrijfsonderdelen heeft een kritische beoordeling plaatsgevonden van de geplande investeringen. Hierdoor zijn een aantal investeringen doorgeschoven naar volgende jaren. In 2020 is bij Cosun Beet Company geïnvesteerd in de diksaptank in Vierverlaten.

Aviko is in 2019 gestart met de bouw van de nieuwe fabriek in Poperinge om te voldoen aan de groeiende vraag naar diepvriesfrites. In 2020 bestaat het grootste gedeelte van de investeringen van Aviko uit de bouw van deze fabriek. Een ander project van Aviko is de bouw van het vrieshuis in Steenderen voor extra vriescapaciteit en het besparen op externe opslagkosten. SVZ heeft geïnvesteerd in afvalwater zuivering en de uitbreiding van de capaciteit op de verpakkinglijn. De nieuwe ingrediëntenfabriek van Duynie is opgeleverd in 2020, maar kent een moeilijke opstart door de Coronamaatregelen. Daarnaast investeert Duynie in diverse new business development projecten en in nieuwe softwaresystemen. De overige investeringen betroffen voornamelijk vervangingsprojecten bij alle onderdelen.

Balans

Het balanstotaal steeg in 2020 tot EUR 1.962 miljoen (2019: EUR 1.848 miljoen). De liquiditeitspositie nam licht toe met EUR 2 miljoen. Door het positieve resultaat steeg het groepsvermogen tot EUR 1.285 miljoen (2019: EUR 1.263 miljoen). De solvabiliteit (groepsvermogen uitgedrukt in percentage van het balanstotaal) lag eind 2020 op 65% en nam daarmee ten opzichte van het voorgaande jaar iets

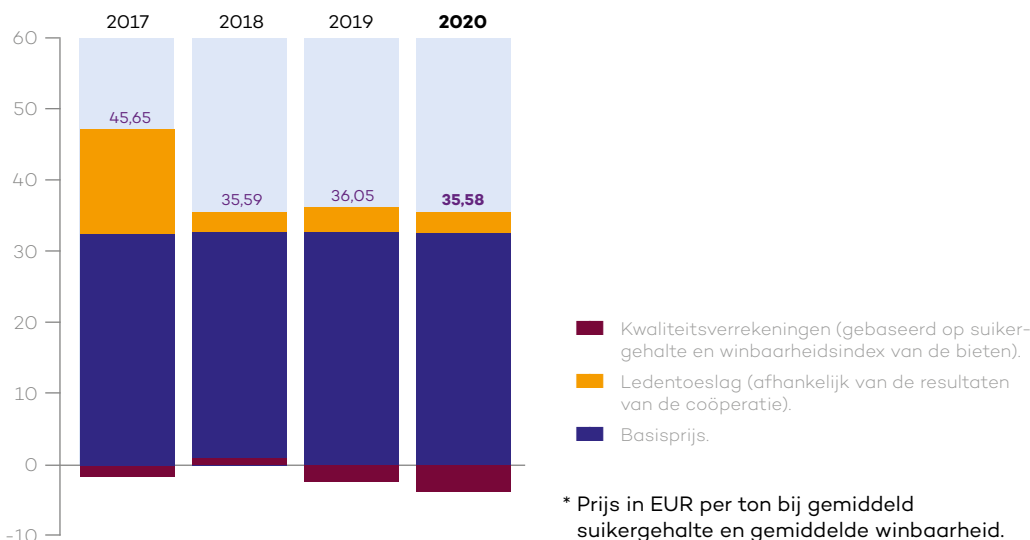
af (2019: 68%). Het groepsvermogen en het balanstotaal namen beide toe. De financieringspositie van het concern blijft onverminderd sterk. Door de geplande investeringen verwachten we dat de liquiditeit in 2021 zal afnemen en een aanvullend beroep zal worden gedaan op de RCF.

Bietenprijs

De ledentoeslag voor 2020 is vastgesteld op EUR 42 miljoen en wordt uitgekeerd als onderdeel van de quotumbietenprijs. De basisprijs voor quotumbieten blijft gehandhaafd op EUR 32,50 per ton. De ledentoeslag kwam uit op EUR 7,00 per ton. Per saldo is de ledenprijs voor quotumbieten daarmee vastgesteld op EUR 39,50 bij 17% suikergehalte en een winbaarheidsindex van 91. Bij gemiddelde winbaarheid en gemiddeld gehalte komt de ledenprijs voor quotumbieten uit op EUR 35,58. Vorig jaar was dit EUR 36,05. De hoeveelheid quotumbieten steeg met 3% tot 6,6 miljoen ton. Voor surplusbieten boven de toewijzing wordt gemiddeld EUR 22,07 betaald. De gemiddelde suikeropbrengst per hectare lag met 13,3 ton lager dan in 2019 (13,7 ton). De gemiddelde opbrengsten voor de Nederlandse bietenteler komen uit op EUR 2.901 per hectare, vrijwel gelijk aan vorig jaar (2019 EUR 2.930).

Quotumbietenprijs*

in € per ton

Vooruitzichten

De volatiliteit van prijzen van agrarische producten heeft grote invloed op het resultaat van Cosun. Ook de coronapandemie geeft nog steeds extra onzekerheid voor wat betreft de ontwikkeling in 2021. Voor het totaal Cosun resultaat over 2021 kunnen we hierdoor geen goede verwachting afgeven.

Voor Cosun Beet Company verwachten we een gematigde prijsstijging. Ook verwachten we dat de krapte in Europa en op de wereldmarkt positieve impact zal hebben op de verdere prijsvorming in 2021. De resultaten vanuit de ethanol zullen zich echter meer normaliseren en ook verwachten we een lagere resultaat vanuit eenmalige baten. Onze relatieve concurrentiepositie is nog steeds goed. Door de schaalgrootte van onze fabrieken en de gemiddeld hoge hectareopbrengsten bij onze telers zijn we zeer competitief.

Voor Aviko worden we zeker ook de eerste maanden in 2021 nog volop geconfronteerd met de gevolgen van COVID-19. De afzet neemt naar verwachting wel toe ten opzichte van 2020, maar er zal sprake zijn van margedruk vanwege de hoge voorraden in vrieshuizen. Voor de langere termijn zijn we positief.

De vraag zal weer aantrekken zodra het virus onder controle is. Onze positie is in 2020 versterkt met de overname van de Chinese fritesfabrikant Hongyuan Louis en we groeien autonoom middels de nog in aanbouw zijnde fabriek in Poperinge om aan de structurele groei in de vraag te voldoen. Ook de capaciteit bij Rixona wordt uitgebreid om aan de marktgroei te kunnen voldoen en de positie wordt versterkt middels de overname van een fabriek in het Duitse Stavenhagen.

SVZ legt na herstel van de resultaten in 2020 de focus op verdere verbetering van het bedrijfsresultaat. Voor Sensus wordt een groei van het resultaat verwacht omdat de krapte in de markt zich vertaalde in betere prijzen. Sensus is in 2020 niet geraakt door de gevolgen van het virus maar zag juist een groei in de vraag. Duynie zal ook in 2021 nog last ondervinden van de druk op het resultaat in het zetmeel.

Cosun zal ook gedurende 2021 continue aandacht hebben voor de gevolgen van het Coronavirus op de onderneming en haar mensen. Gelet op de gezonde solvabiliteit en liquiditeit van Cosun zoals blijkt uit de jaarrekening en binnen de beïnvloedings-sfeer van Cosun is de continuïteit van de onderneming naar de mening van de raad van beheer en de concerndirectie gewaarborgd.

Voor de langere termijn verwachten we een stijgende lijn in de resultaten, zeker als ook Aviko weer in normaler vaarwater terecht komt, de suikerprijzen verder kunnen stijgen en onze groeiplannen hun rendement opbrengen.

Onze financiële uitgangspositie is gezond. Cosun blijft ook het komend jaar investeren in versterking van de marktpositie in de verschillende segmenten. Dit doen we deels door investeringen in autonome groei, waaronder efficiencyverbeteringen, energiebesparing als onderdeel van onze klimaatdoelstellingen en innovatie, en waar mogelijk ook door strategische acquisities. We verwachten als gevolg hiervan een geleidelijke toename van het personeelsbestand.

Verslag coöperatie

Na het herstel van de suikermarkt in 2019 en de hoge verwachtingen voor 2020 en volgende jaren, werd Cosun in het eerste kwartaal 2020 geconfronteerd met de enorme impact van de coronapandemie. Door tijdig ingrijpen in kosten heeft Cosun het resultaat weten te verbeteren. Hierdoor komt de bietenprijs die de coöperatie aan haar leden betaalt beter uit dan eerder in 2020 verwacht. Zelfs op een vergelijkbaar niveau met 2019.

In 2020 is de ledenraad viermaal bijeengekomen voor een ledenraad- vergadering. In februari en september in een fysieke vergadering en in juni en oktober in een digitale vergadering. Tijdens de online jaarvergadering in juni zijn we erin geslaagd om een statutenwijziging en de jaarrekening 2019 goed te keuren en binnen de wettelijke regels zelfs digitale (her)verkiezingen te houden voor leden van de raad van beheer en raad van toezicht. Ook de toelichting op de jaarrekening van de accountant is via een videoverbinding gerealiseerd. De accountant stond hierbij stil bij de controleaanpak en aandachtspunten in de financiële verslaglegging. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest tijdens de ledenraadsvergaderingen, betroffen onder andere de gevolgen van corona op de Cosun bedrijven, de Cosun visie, de overnames van Aviko in China en in Stavenhagen, Groeikracht, Public Affairs en de governance van Cosun. Daarnaast is veel aandacht besteed aan het beleid rond vroege levering en vroege premie, ontheffingen van de leveringsplicht en de positie van zaaizaadfirma's. In de ledenraad van september is de benoeming van de accountant voor twee jaar verlengd tot en met de controle van de jaarrekening 2022.

Bestuurszaken

Cosun heeft tijdens de jaarvergadering 2020 afscheid genomen van Jan Voncken, lid van de raad van beheer. Jan heeft zich vele jaren ingezet als interne bestuurder binnen de coöperaties Cosun en CSV COVAS. Hiervoor is hij uitgebreid bedankt. Pieter de Jong volgt hem op als lid van de raad van beheer. Pieter heeft een landbouwbedrijf in Uden, is tevens opgeleid als accountant en heeft een ruime bestuurservaring.

Tijdens de jaarvergadering 2020 is ook afscheid genomen van de voorzitter van de

raad van toezicht, Jakob Bartelds. Hij heeft een lange periode de rol van bestuurder en toezichthouder binnen de suikersector gehad. Hiervoor is ook hij uitgebreid bedankt. Jakob heeft in de eerste helft van 2020 gezorgd voor een zorgvuldige en soepele overdracht van het voorzitterschap van de raad van toezicht. Tijdens de jaarvergadering is Johan van Driel herkozen als lid van de raad van toezicht. Tevens is hij door de raad van toezicht benoemd tot voorzitter.

Jongerenraad

In 2020 waren de leden van de jongerenraad betrokken bij de kringbestuursvergaderingen en de voorzitter en secretaris van de jongerenraad waren aanwezig bij vier ledenraadvergaderingen, waarin zij meepraten over diverse onderwerpen. De jongerenraad had zelf drie bijeenkomsten. Het jaarlijkse gesprek met de voorzitter van de raad van beheer en de voorzitter van de concerndirectie kreeg de vorm van een webinar, waarin de stand van zaken bij Cosun en de gevolgen van corona zijn besproken. In juli was een bijeenkomst op het bedrijf van de voorzitter van de jongerenraad. Daar heeft de manager Public Affairs van Cosun verteld over haar werkzaamheden in politiek Den Haag. Op dat moment is ook afscheid genomen van vijf jongerenraadsleden en hebben de nieuwe leden zich geïntroduceerd. In december is met het begeleidende lid van de raad van beheer een 'Cosun spreekuur' gehouden over de ontwikkelingen bij Cosun en in de suikerbietenenteelt.

Suikersysteem

In de zomer van 2020 is besloten de toewijzing voor 2021 vast te stellen op 102%. Met deze toewijzing produceert Cosun voldoende suiker om tegen een aantrekkelijke prijs de markt te bedienen. Het streven blijft om rietsuiker zoveel

mogelijk te vervangen door bietsuiker. Dit geeft een betere optimalisatie van de fabrieken. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de ontwikkelingen in de markt. De suikermarkt trekt aan en de verwachting is dat prijzen voorlopig op een winstgevend niveau blijven. Cosun houdt de telers aan de leveringsplicht van tenminste 85%. Lukt het niet om hieraan te voldoen, dan moet de teler tijdig ontheffing aanvragen en kunnen aantonen voldoende areaal te hebben ingezaaid. Als niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, dan kan de raad van beheer een boete opleggen. Om die reden is in 2020 aan een honderdtal telers een boete opgelegd. Sinds campagne 2018 is deelname aan Unitip verplicht. De gegevens in Unitip verschaffen waardevolle informatie aan Cosun en IRS om de bietenteelt effectief te adviseren. Veruit de meeste telers voeren de gegevens tijdig in het systeem in. Voor het seizoen 2019 hebben alle telers voldaan aan de Unitip verplichting. Niet tijdige of onvolledige gegevensaanlevering kan tot gevolg hebben dat de eindafrekening voor de geleverde bieten wordt geblokkeerd.

Gewasbescherming

In 2020 heeft Cosun opnieuw alles in het werk gesteld om een vrijstelling te krijgen voor het gebruik van neonicotinoïden. Verschillende onderdelen van Cosun, onder meer Public Affairs, Cosun Beet Company en de stichting IRS hebben

een bijzondere inspanning geleverd op dit dossier met een degelijk plan van aanpak met solide wetenschappelijke onderbouwing en een proactieve politieke lobby. De neonicotinoïden kunnen zeer effectief gebruikt worden om schadelijke insecten te bestrijden. Cosun is uitermate teleurgesteld dat het ministerie van LNV deze aanvraag niet heeft gehonoreerd. Zeker omdat in omliggende landen in Europa wel vrijstellingen verleend worden. Hierdoor ontstaat een ongelijk speelveld. Het verkrijgen van een vrijstelling voor het gebruik van Batavia en Closer in Nederland wordt om deze reden van zeer groot belang. Dit biedt in ieder geval nog een alternatief, hoewel deze oplossing niet zo effectief en efficiënt is als de inzet van neonicotinoïden. Voor de cichoreiteelt maakt Cosun zich zorgen over mogelijk vergelijkbare discussies rond de inzet van Bonalan. Cosun zet in op het ondersteunen van haar leden in de transitie naar een duurzame, rendabele teelt. Hiervoor zijn geen eenvoudige oplossingen. Cosun investeert daarom in onderzoek en test nieuwe technieken om de verduurzaming te realiseren. Met onder andere extra geld voor de akkerbouw kan het ministerie van LNV hieraan bijdragen, zodat meerdere richtingen onderzocht kunnen worden. En een gezamenlijke aanpak versnelt bovendien de beschikbaarheid van oplossingen voor een duurzame akkerbouw.

Cosun visie

In 2019 heeft Cosun haar nieuwe visie gepresenteerd en deze is uitgebreid aan de orde geweest in de kringvergaderingen in het voorjaar 2020. Daar is Cosun met de leden in gesprek gegaan over de toekomst van de coöperatie. Centraal in deze visie staat het ontwikkelen van plantaardige ingrediënten en voedingsmiddelen voor mens en dier en ook groene, biobased oplossingen en energie. Als One Cosun wordt nauw samengewerkt aan een duurzame, plantaardige toekomst. Dit zien we onder meer terug in nieuwe producten als papier uit bietenpulp, eiwit

uit bietenblad en ingrediënten die afkomstig zijn uit de verwerking van co-producten zoals bierbostel en aardappelstromen, die hun weg vinden naar voeding en non-food toepassingen. De visie besteedt ook veel aandacht aan de teelt: in het bijzonder de ontwikkeling van het Groeikracht initiatief voor en door telers voor een rendabele en duurzame akkerbouw. Dat Cosun hier veel waarde aan hecht blijkt uit de benoeming van Gert Sikken tot Director Agro Development, die in deze nieuwe rol verantwoordelijk is voor de strategische agronomie programma's die zullen helpen om de visie te realiseren.

Overzicht leden en LLB's

	per 31-12-2020		per 31-12-2019	
AFDELING / KRING	Aantal leden	Aantal LLB's	Aantal leden	Aantal LLB's
Zeeuwsch-Vlaanderen	690	392.449	708	389.203
Zeeland-Midden	595	345.450	607	342.681
Zeeland-Noord	319	207.474	328	206.675
Goeree-Overflakkee	183	150.345	191	154.189
West-Brabant-Noord*	502	323.513	761	438.155
West-Brabant-Zuid*	240	114.376		
Zuid-Hollandse Eilanden	312	231.438	316	228.106
Holland-Midden	213	152.088	220	156.041
Kop van Noord-Holland	405	305.208	417	311.996
Oostelijk Flevoland	331	361.071	335	365.359
Noordoostpolder	553	363.321	579	371.563
Zuidelijk Flevoland	131	177.734	140	187.708
Friesland	251	210.643	251	210.993
Groningen	1.005	982.392	1.015	971.275
Drenthe / Overijssel-Noord	922	1.076.050	931	1.070.401
Overijssel-Zuid / Gelderland	299	167.080	306	167.107
Maas&Meierij / Limburg-Noord	462	237.674	479	232.319
De Kempen	322	196.353	332	193.560
Limburg-Midden / De Peel	405	241.240	423	242.312
Limburg-Zuid	487	307.875	497	305.726
Nederland	8.627	6.543.774	8.836	6.545.369

* In 2019 de kring West-Brabant

Cosun in bedrijf

Vanuit haar lange historie weet Cosun als toonaangevend agro-industrieel concern de potentie van planten om te zetten naar praktische oplossingen voor iedere dag, zoals plantaardige voedingsmiddelen en ingrediënten voor mens en dier en groene biobased non-food toepassingen en energie. De vijf businessgroepen Aviko, Cosun Beet Company, Duynie Group, Sensus en SVZ zijn verantwoordelijk voor het verwerken en verwaarden van onze gewassen om innovatieve producten en oplossingen te leveren aan uiteenlopende segmenten zoals onderstaand is afgebeeld.

COSUN BEET COMPANY

Cosun Beet Company heeft 2020 met een positief bedrijfsresultaat afgesloten, mede dankzij hogere suikerprijzen dan in 2019. De coronapandemie heeft geleid tot enigszins lagere suikerverkopen. Financieel werd dit voor een belangrijk deel gecompenseerd door de extra vraag naar bio-ethanol en de beduidend hogere prijzen hiervoor. Daarnaast heeft Cosun Beet Company kostenverlagingsprogramma's succesvol doorgevoerd en zijn enkele grote investeringen uitgesteld naar 2021.

Door de coronapandemie steeg de vraag naar bio-ethanol. Deze wordt omgezet naar desinfecterende alcohol voor handgels en hygiëneproducten in ziekenhuizen. De locatie Anklam heeft snel haar proces aangepast om dit nieuwe product te kunnen en mogen leveren. Als gevolg van de coronapandemie heeft de industrie ongeveer 600.000 ton minder suiker verkocht in Europa. Met als gevolg prijsdruk, hetgeen een negatieve invloed had op de prijsonderhandelingen.

De prijzen voor 2021 zijn wél verbeterd, maar minder dan gewenst. 2020 kende voor Cosun Beet Company eenmalige opbrengsten vanwege de verkoop van terreinen en landbouwgronden in Puttershoek. Met het oog op de Brexit heeft Cosun Beet Company haar export naar het Verenigd Koninkrijk afgebouwd en kunnen verplaatsen naar Italië en Spanje. Door het eind 2020 gesloten handelsakkoord is in de toekomst afzet van suiker naar het Verenigd Koninkrijk zonder importheffingen nog steeds mogelijk.

Bieten Advies Systeem (BAS)

Voor de derde keer op rij kampte de bietenteelt in Europa met een droog seizoen. Bovendien werd de teelt geteisterd door het vergelingsvirus, dat de kans krijgt door het verbod op neonicotinoïden. Uiteindelijk was de opbrengst 13,3 ton suiker per hectare in Nederland en 12,1 ton in Duitsland. Er zijn 6,9 miljoen ton bieten verwerkt in Dinteloord en Vierverlaten. Daaruit is een kleine 1,1 miljoen ton bietsuiker gemaakt. Anklam verwerkte 1,7 miljoen ton bieten tot suiker en bio-ethanol. Voor Cosun Beet Company is een rendabele bietenteelt van levensbelang.

Nieuwe naam

Medio 2020 is de naam Suiker Unie veranderd in Cosun Beet Company. Deze internationaal goed in het gehoor liggende naam belichaamt de nieuwe strategie en identiteit van groenste, innovatiefste en succesvolste bietverwerker ter wereld. En aan het streven de suikerbiet maximaal te verwaarden, ook met andere producten dan suiker.

Daarom ondersteunt het bedrijf haar telers op alle mogelijke manieren. Een ervan is met BAS, het Bieten Advies Systeem, inclusief de in 2020 geïntroduceerde app. Met BAS krijgen de telers tijdens het groeiseizoen per perceel advies op maat voor een optimale bietenopbrengst en een duurzame bietenteelt.

2021

Voor 2021 verwacht Cosun Beet Company een hoger suikervolume in de EU en een gematigde prijsstijging. De tweede lockdown laat minder diepe sporen achter omdat bijvoorbeeld de horeca er creatiever op

inspeelt. Ook zal een coronavaccin in de loop van het jaar een positief effect hebben op de afzet. Daar tegenover staan genormaliseerde, lagere marges in de bio-ethanol en hogere bedrijfskosten, zoals pensioenlasten. Ten slotte zijn minder eenmalige opbrengsten voorzien. Per saldo, op basis van de reeds afgesloten contracten, verwacht Cosun Beet Company voor 2021 opnieuw zwarte cijfers.

Nieuwe activiteiten

Op verzoek is de Europese Voedsel- en Warenautoriteit EFSA een procedure gestart om het RuBisCo eiwit uit bietenblad toe te staan in humane voeding. Daartoe onderzoekt ze alle gegevens van diverse batches, die zijn geproduceerd in de Green Protein Demo Plant op Nieuw Prinsenland. Cosun Beet Company is medeoprichter geworden van het Renewable Carbon Initiative. Dit heeft tot doel alle fossiele koolstof in organische chemicaliën en materialen te vervangen door hernieuwbare koolstof. Dit kan nieuwe markten openen voor de suikerbiet als bron van hernieuwbare koolstof.

AVIKO

De wereldwijde coronapandemie heeft ook Aviko geraakt. Niettemin kon de businessgroep 2020 nog met een licht positief bedrijfsresultaat afsluiten.

Aanvankelijk was 2020 een nog betere voortzetting van recordjaar 2019. Maar na acht weken zorgde de coronapandemie met de eerste lockdown van de ene op de andere dag voor een fors volumeverlies omdat het out-of-home segment op slot ging. Deze markt zorgt voor 75% van de Aviko omzet.

Na de eerste lockdown veerde de omzet snel weer op. In het najaar was het volume bijna weer terug op het niveau van 2019. De tweede lockdown, die doorloopt tot in 2021, treft Aviko minder hard. Vooral de horeca heeft zich met veel creativiteit en ondernemingsgeest aangepast aan de nieuwe werkelijkheid.

Betafib, de micro-cellulosevezel uit suikerbietenpulp, maakt een sterke groei door in de verkoop. Daarom gaat Cosun Beet Company onderzoeken of het mogelijk is om een fabriek bouwen, die de demoplant moet vervangen.

Samen met Crown Van Gelder heeft Cosun Beet Company suikerbietenpapier ontwikkeld. In 2021 zet de papierproducent dit bietenpapier grootschalig in de markt.

EcoVadis Platinum

Cosun Beet Company heeft de hoogste en nieuwe platina EcoVadis beoordeling in de wacht gesleept. Deze geeft aan dat Cosun Beet Company tot de 1% duurzaamste bedrijven ter wereld behoort. Ook de komende jaren blijft Cosun Beet Company sterk inzetten op duurzaamheid. Behalve een maatschappelijke bijdrage en een licence to operate, draagt dit bij aan het bedrijfsresultaat. In combinatie met service en leverbetrouwbaarheid, ligt de suikerprijs (gemonitord door de Europese Commissie) namelijk significant boven het gemiddelde in de omringende landen.

Aviko heeft hierop ingespeeld met de doorontwikkeling van crunchy frites. Ofwel frites met een coating die de frites langer warm en krokant houdt. Daardoor zijn ze uitermate geschikt voor afhaalmaaltijden en thuisbezorging. De omzet van deze gecoate producten was in 2020 hoger dan het jaar ervoor.

Contracten nagekomen

Ondanks de drastisch ingezakte vraag naar aardappelproducten is Aviko alle contracten met aardappeltelers nagekomen. Het overschot aan aardappelen werd zo goed mogelijk verward door zoveel mogelijk voorraad gereed product aan te leggen in de vrieshuizen. Een deel van de al aangekochte aardappelen werd verwerkt door de vlokkenfabrieken van Aviko Rixona. Een deel ging als veevoer naar Duynie Group. De rest werd verwerkt in vergistingsinstallaties. Ook een Duitse samenwerkingspartner kon aardappelen overnemen.

Tijdens de crisis heeft Aviko in de kosten gesneden, zonder de groeiambitie geweld aan te doen. Bepaalde investeringen zijn vooruitgeschoven. Zo zal de friteslijn in de te bouwen fabriek in Poperinge niet in het najaar van 2021 maar in het voorjaar van 2022 in gebruik worden genomen. De vlokkenlijn en het vrieshuis worden wél in het derde kwartaal van 2021 operationeel. Dat vrieshuis, van hetzelfde ontwerp als in Steenderen, voldoet eveneens aan de hoogste BREEAM-standaard, de prestigieuze beoordelingsmethode voor de duurzaamheid van gebouwen. Het vrieshuis verdient zichzelf direct terug omdat veel product nu nog extern wordt opgeslagen.

Aviko Rixona

Aviko Rixona zag een geringe omzetsderving in de foodservice markten. Retail zorgde echter voor groei. Het bedrijfsonderdeel zet zijn groeistrategie onverminderd door. Het masterplan voorziet in een modernisering en uitbreiding van de vlokken capaciteit in Venray. Daarnaast is per 4 januari 2021 in het Duitse Stavenhagen de aardappelverwerkende fabriek van Unilever overgenomen. Dit levert meer dan alleen productiecapaciteit op. Op basis van langjarige contracten is Aviko Rixona namelijk als leverancier met Unilever een strategisch partnership aangegaan.

Margedruk

Aviko verwacht niet dat de markt voor diepgevroren frites en aardappelproducten zich in 2021 volledig herstelt. Na de tweede lockdown en een inentingsprogramma onder de bevolking kan het omzetvolume snel aantrekken. Er zal echter sprake zijn van margedruk door hoge voorraden en een nog niet volledig herstelde vraag. Bovendien zal Aviko door de Brexit geconfronteerd worden met toenemende regelgeving, formaliteiten, protocollen en logistieke barrières. Wereldwijd ziet Aviko steeds meer landen die hun thuismarkt willen beschermen. Als internationaal georiënteerd bedrijf ondervindt het daar hinder van. De overname van het Chinese Hongyuan Louis, die in 2020 is geëffectueerd, is met het oog op dit protectionisme dan ook van extra belang. Aviko kan nu lokaal diepgevroren frites produceren en bepaalde specialiteiten vanuit Europa naar China exporteren. Met risicospreiding als bijkomend voordeel.

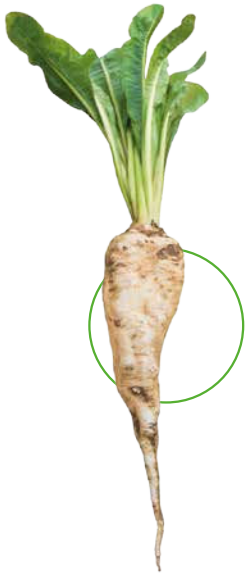
Gezien de blijvend groeiende vraag naar bevroren frites en aardappelproducten, ziet Aviko de wat verdere toekomst met vertrouwen tegemoet en zet het bedrijf zijn groeistrategie onverminderd door.

Opening Vrieshuis Steenderen - BREEAM gecertificeerd

Slimme, milieuvriendelijke oplossingen, geavanceerde software en de nieuwste technologieën maken dit gebouw zeer duurzaam én innovatief.

SENSUS

Wereldwijd stijgt de vraag naar inuline. De steeds grotere interesse van consumenten voor gezondere, natuurlijke voeding ligt hieraan ten grondslag. Inuline bevordert de gezondheid van de darmen en daarmee de lichamelijke weerstand en is een goede vervanging voor vet en suiker. Klanten spelen in op de gezondheidstrends en ontwikkelen een toenemend aantal nieuwe producten in uiteenlopende segmenten: van bakkerijproducten tot babyvoeding tot voedingsupplement.

De coronapandemie had geen negatief effect op de omzet van Sensus. Integendeel, verreweg de meeste klanten produceren namelijk consumentenproducten, die juist meer werden gekocht. Door een tegenvallende cichorei-oogst kon echter niet aan de gestegen inulinevraag worden voldaan.

Tegenover een rooskleurige omzetkant stond in 2020 een tegenvallende cichorei-oogst. Door het droge voorjaar waren de zaai-omstandigheden slecht. Overzaai, beregening en andere maatregelen konden niet voorkomen dat hectares verloren gingen. Op de overgebleven hectares was het plantbestand niet optimaal voor een goede opbrengst. Ook het groeiseizoen verliep niet optimaal. En een mooie doorgroei in het najaar bleef grotendeels uit. Door de lagere oogst heeft Sensus minder inuline kunnen produceren dan verwacht. Teeltgebied België liet eenzelfde beeld zien, waardoor er in 2021 krapte op de inulinemarkt ontstaat. Dit levert hogere prijzen op, die het lagere beschikbare inulinevolume enigszins compenseren.

Meer areaal

Om in de toenemende marktvraag te kunnen voorzien, gaat Sensus voor 2021 meer cichorei-areaal contracteren. Bovendien gaat de businessgroep de verwerkingscapaciteit van de inulinefabriek in Roosendaal uitbreiden. De eerste fase daarvan wordt in 2021 uitgevoerd. Als spin-off van een pilot met biologische inuline, waar nog geen rendabele businesscase voor is, heeft Sensus een innovatief productieconcept ontwikkeld dat leidt tot minder CO₂-emissie en een lager chemicaliënverbruik in de reguliere inulineproductie. Sensus is hiermee op weg naar een verdere verduurzaming.

Strokenteelt

Een uitdaging voor de cichoreiteelt is een mogelijk verbod op het gebruik van de herbicide Bonalan. Deze is belangrijk voor de cichoreiteelt. Naar geschikte alternatieven wordt gezocht. In het algemeen staat de chemische gewasbescherming onder druk. Daarom staan alle innovaties in het teken van niet-chemische alternatieven. Daarbij werkt Sensus intensief samen met het IRS en de zusterbedrijven in Cosun Groeikracht. Eén van de initiatieven is de strokenteelt waarmee Sensus, Cosun Beet Company en Aviko experimenteren. Gedurende zeven jaar wordt in West-Brabant de praktische en financiële haalbaarheid van deze ecologisch evenwichtige akkerbouw onderzocht.

De visie van Sensus om de wereld gezonder te maken met het plantaardige ingrediënt inuline past naadloos in de nieuwe Cosun-visie. Om dat meer als één geheel uit te dragen, heeft Sensus per 14 januari 2021 de huisstijl van Cosun overgenomen.

SVZ

SVZ heeft 2020 met een positief resultaat kunnen afsluiten. Door flexibel in te spelen op nieuwe kansen en kosten te verlagen heeft de businessgroep de opgaande lijn weer te pakken.

De twee coronalockdowns hadden wel een forse impact op SVZ. Klanten in de marktsegmenten foodservice en on-the-go, zoals tankstations, zagen hun omzet gemarginaliseerd. SVZ wist haar omzetzijde echter grotendeels te compenseren door alert in te spelen op een stijgende vraag vanuit sectoren die voorzien in de thuisconsumptie. Daar bleek een toenemende vraag naar fruit- en groentetoepassingen die past in de trend van gezonde en verantwoorde voeding. In de VS steeg de vraag naar natuurlijke grondstoffen van eigen bodem omdat mondiale transportbewegingen vanwege de coronapandemie sterk waren teruggelopen. Dit had een gunstig effect op het productiepeil in de fabriek. Daarvan was de capaciteit eind 2019 met een nieuwe purelijn uitgebreid en waren complicaties eerder dat jaar opgelost. Met als gevolg een hogere kwaliteit product en betere financiële prestaties.

Margedruk

In Polen heeft SVZ de fabriekscapaciteit verdubbeld om aardbeienproduct te maken voor een premium ijsfabrikant. Een grote investering, naast een nieuwe zuiveringsinstallatie. Het oogstseizoen in Polen is deels verregend. Om toch aan de vraag te voldoen, moest de businessgroep grondstoffen bijkopen, hetgeen de kostprijs verhoogde. Aan de afzetkant blijven

concurrentie en margedruk onverminderd sterk voor alle productgroepen. In het groentesegment was 2020 wél een mooi oogstjaar, met recordvolumes.

EcoVadis

Steeds meer klanten verlangen op allerlei gebied meetbare MVO-programma's: van arbeidsomstandigheden, watermanagement tot energiereductie. SVZ loopt hierin voorop en gaat er onverminderd mee door. Dit sluit naadloos aan bij het duurzaamheidsprogramma van Cosun. SVZ heeft voor de zesde keer het EcoVadis Gold duurzaamheidscertificaat behaald. Zij behoort hiermee tot de top-3% van duurzaamste bedrijven in de internationale voedingsindustrie.

In 2020, is de innovatiekracht van SVZ bekroond met een award. Door een grote klant is SVZ uitgeroepen tot de innovatiefste leverancier die heeft samengewerkt om vernieuwende producten te maken die inspelen op de trends gezondheid en smaakbeleving. De ruime ervaring en kennis in agronomie, in combinatie met de SVZ-processen, waren hierbij doorslaggevend.

Korte en lange termijn

In 2021 zet SVZ het ingezette herstelplan voort naar winstgevendende groei. Het kent uiteenlopende pijlers voor de korte en lange termijn. Met onder andere een nog strakkere organisatie die het accent legt op kostenbeheersing en adequaat kan reageren op nieuwe kansen. Met de focus op een positieve cashflow, continue beheerst positiemanagement en een optimale fabrieksbezetting.

Met innovatie die snel rendement oplevert in co-creatieprojecten met klanten, met als rode draad de maximale verwaarding van grondstoffen. Daarnaast zet SVZ-intensief in op langetermijncontracten met zowel

klanten als leveranciers. Dat geeft stabiliteit in de supply chain. Verder werkt SVZ aan een wereldwijd business intelligence systeem voor de inkoop van grondstof: waar koop je wat tegen de laagste prijs?

DUYNIE GROUP

Duynie Group heeft 2020 met een positief resultaat afgesloten, maar minder dan vorig jaar. De pandemie had invloed op de afzet omdat minder co-producten, zoals bierbostel en aardappelstoomschillen beschikbaar waren. Toeleveranciers produceerden namelijk (onder andere) minder bier en frites vanwege de corona uitbraak.

Duynie Feed blijft niettemin goed presteren. In 2020 is het bedrijfsonderdeel gestart in Frankrijk, middels de overname van Bonda Nutrition Animale S.A.S. In 2021 start het bedrijfsonderdeel in Ierland.

Duynie Ingredients speelde alert in op de coronagevolgen, door het overschot aan aardappelen bij fritesfabrieken af te nemen en te verwerken tot petfood. Het bedrijfsonderdeel kende verder een moeizame opstart van de nieuwe fabriek in Cuijk. Voor Novidon is het vanwege de coronapandemie moeilijk om nieuwe zetmeelproducten af te zetten. AgriBioSource en het platform MijnVoer/ Mijn VoerMarkt laten een omzetgroei zien. Duynie consultancy ziet de opdrachten voor haar advies toenemen.

In 2020 heeft Duynie Group de samenwerking binnen Cosun verder versterkt. Op het gebied van innovatie wordt intensief samengewerkt om het eiwit uit plantaardige co-producten in de toekomst geschikt te maken voor gebruik in food en petfood. Ook op andere gebieden, zoals HR en de gezamenlijke inkoop van verbruiksartikelen en diensten, wordt de samenwerking geïntensiveerd.

100% circulair

Duynie Group verwaardt de co-producten voor zowel zusterbedrijven als leveranciers buiten Cosun, zoals bierbrouwerijen, en verwerkers van aardappelen, granen en suikerbieten. Door zo veel mogelijk co-producten goed te verwaarden, kunnen leveranciers en klanten zowel hun financiële als hun duurzaamheidsprestaties sterk verbeteren. Met haar activiteiten draagt Duynie Group sterk bij aan het Cosun-streven om 100% circulair te produceren. Duynie Groep ziet de vraag naar haar duurzame producten en diensten wereldwijd toenemen. Daarom wordt na de coronapandemie verdere groei voorzien, zowel in de bestaande business als met innovaties, binnen én buiten Europa.

Weinig corona in fabrieken

De impact van de coronapandemie op de fabrieken van de businessgroepen is in 2020 zeer beperkt gebleven.

Met als uitgangspunt 1,5 meter van elkaar werken, hebben de fabrieken van de businessgroepen snel na het uitbreken van de pandemie allerlei maatregelen getroffen om besmettingen te voorkomen. Zoals plexiglas tussen werkplekken, mondkapjes, videoverbindingen tussen collega's in de fabriek, audits op afstand en sneltests. In combinatie met het gedisciplineerde gedrag van de medewerkers, bleef corona grotendeels buiten de deur en konden de productieprocessen gewoon doorgaan.

COSUN INNOVATION

Cosun heeft de ambitie om leidend te zijn in (duurzame) plantaardige innovatie. Deze moet leiden tot nieuwe producten die beantwoorden aan de (toekomstige) behoeften van klanten. Dit is in het belang van de continuïteit van Cosun en voor het verlagen van de milieuoetadruk. In dat verband heeft Cosun Innovation een intern onderzoek uitgevoerd naar de zogeheten innovatievolwassenheid. Deze nulmeting vormt de basis voor verdere verbetering in de komende jaren.

In 2020 is een inventarisatie gemaakt van hoe klanten en andere stakeholders de rol van voeding zien in 2030, onder meer in relatie tot gezondheid. De rapportage 'Future Food' geeft richting aan de verdere productontwikkeling.

Innovatie vindt niet meer uitsluitend in eigen huis plaats. Steeds meer wordt samenwerking gezocht met externe partijen om ideeën sneller te verwezenlijken en veranderingen bij te kunnen houden. Zo heeft Cosun Innovation in 2020 deelgenomen aan de BioVoice Challenge. In dit programma kunnen bedrijven vraagstukken neerleggen voor andere deskundige partijen wereldwijd. Dit heeft geleid tot meerdere samenwerkingspartners. Met één ervan worden de kleefkracht van pectine (uit bietenpulp) en mogelijke toepassingen onderzocht. Bijvoorbeeld voor etiketten op hervulbare bierflesjes.

CO₂-uitstoot

Cosun wil in 2030 de CO₂-uitstoot met 35% hebben verminderd ten opzichte van 2018. Om dat ambitieuze doel te bereiken, heeft Cosun Innovation als eerste stap een totaaloverzicht gemaakt van alle plannen bij de businessgroepen.

Sensortechnieken vormen één van de kansen om de fabrieken efficiënter en milieuvriendelijker te laten draaien. Dit is een onderdeel van het programma SMART-production dat in 2020 is begonnen.

Alle ervaringen met nieuwe sensoren worden door de businessgroepen gedeeld. Bovendien wordt met fabrikanten en andere partijen buiten Cosun samengewerkt, om steeds van de nieuwste technieken gebruik te kunnen maken.

RuBisCo eiwit

Eén van vier strategische innovatie-thema's van Cosun is Plantbased Proteins: de transitie van dierlijk naar meer plantaardig eiwit. Voor wat betreft eiwitten uit bietenblad is in 2020 een belangrijke stap gezet. Op demoschaal zijn geslaagde batches RuBisCo eiwit gemaakt, onderbouwd door een beschrijving van de productiewijze. Deze zijn ter beoordeling voorgelegd aan de Europese Voedsel- en Warenautoriteit EFSA, om het toe te staan in humane voeding. Uiteindelijk moet dit leiden tot een 'bietenblad eiwitfabriek'.

Green Protein Excellence Center

Cosun participeert in Venture Capital, dat onder meer investeert in scale-ups in de agro-food. In 2020 is Cosun Innovation gaan samenwerken met drie van deze scale-ups. Eén ervan haalt gezondheid bevorderende stoffen uit restmaterialen van wortels.

Via de stichting Startlife, die jonge ondernemers in de agro-food ondersteunt bij het opzetten van hun bedrijf, is Cosun Innovation gaan samenwerken met enkele bedrijven die andere plantaardige eiwitten gaan produceren. Bijvoorbeeld eiwitten uit schimmels, die kunnen groeien op restproducten van Cosun, zoals melasse of zetmeel.

De transitie naar plantaardig eiwit vergt enorm veel onderzoek. Samen met HAS Den Bosch en start-up The Protein Brewery heeft Cosun daarom het Green Protein Excellence Center opgericht. In dit open centrum werken bedrijven, kennisinstellingen en start-ups samen om eiwitinnovaties en de business daaruit te versnellen.

Risicoprofiel

Cosun is actief in de agro-food sector op diverse markten in verschillende landen. Daarbij zijn er strategische, operationele, financiële en compliance risico's die inherent zijn aan deze activiteiten. Onze strategie is gericht op verdere groei in plant-based oplossingen met een duurzame impact. Dit doen we door een gerichte product-markt aanpak, het ontwikkelen van nieuwe product-markt combinaties door innovatieve projecten en een duurzame teelt en verwerking. Hierbij proberen we kansen te benutten en risico's waar mogelijk te beheersen.

Aanpak risicomanagement

Cosun onderkent dat risicomanagement van belang is om de relevante risico's in een vroegtijdig stadium te identificeren en zodoende waar mogelijk en gewenst te beheersen. Daarom inventariseren, analyseren en evalueren alle bedrijfsonderdelen periodiek de mogelijke risico's, zowel wat betreft kans als impact. Het risicomanagement is gebaseerd op de corporate governance code voor coöperatieve ondernemingen (NCR-code) en betreft een continu proces om risico's te identificeren, kwantificeren en categoriseren, en is relevant voor alle besluitvorming. De uitkomst van dit proces vormt de basis voor acties die - daar waar gewenst en mogelijk - de belangrijkste risico's beogen te mitigeren.

Ons risicomanagement proces kent de volgende cyclus:

1. Onze interne omgeving. Dit betreft de wijze waarop verantwoordelijkheden belegd zijn en de organisatiecultuur.
2. Het bepalen van de risicobereidheid.
3. Inventarisatie van risico's en risicobeoordeling.
4. De beheersing van risico's. Het nemen van acties indien het op basis van de risicobereidheid gewenst en mogelijk is om het risico verder te beheersen en/of te beperken.
5. Controle, rapportage en evaluatie van de risicobeheersing.

Interne omgeving

Binnen Cosun hanteren we de Cosun Principes. Deze principes geven richting aan ons handelen en worden periodiek onder de aandacht van de medewerkers gebracht.

Met behulp van deze principes streeft Cosun naar een transparante cultuur en wordt van medewerkers verwacht dat ze zich bewust zijn van en zich verantwoordelijk voelen voor de risico's tijdens de uitvoering van hun werk. Het risicobewustzijn van medewerkers wordt continu vergroot met behulp van doelgerichte communicatie en training. Cosun kent een interne klokkenluidersregeling, die het mogelijk maakt om gevallen van potentieel strijdig handelen met de Cosun Principes te melden, desgewenst anoniem.

Naast de concerndirectie zijn de managementteams van de businessgroepen van alle groepsonderdelen primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement proces en ondertekenen jaarlijks een letter of representation (LOR) voor de entiteiten waarvoor zij verantwoordelijkheid dragen. Daarin verklaren zij te handelen in overeenstemming met de Cosun Principes en interne richtlijnen en regels die voortvloeien uit wet- en regelgeving.

Diverse concernafdelingen ondersteunen het management bij het ontwikkelen, in stand houden en bewaken van de effectiviteit van het risicomanagement proces. Deze afdelingen bieden ondersteuning bij het bepalen van het raamwerk van interne beheersmaatregelen en beleidslijnen. Een periodieke risico-inventarisatie en -beoordeling wordt vanuit de concernstafafdeling ondersteund. De afdeling concerncontrolling voert ook periodiek interne assessments uit op de interne en administratieve beheersing van groepsonderdelen en rapporteert hierover aan het management van het betreffende groepsonderdeel en de concerndirectie, waaronder mogelijkheden tot verbetering. Vanuit treasury & risk management worden ten aanzien van de meer operationele risico's kaders gesteld en worden risico assessments uitgevoerd. De raad van beheer is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van het risicomanagement. De raad van toezicht is belast met het toezicht op de effectiviteit van het risicomanagement, de interne controlesystemen en de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving.

Risicobereidheid

Met ons risicomanagement en onze beheersmaatregelen zoeken we het juiste evenwicht tussen ondernemerschap en het risicoprofiel dat we wensen te accepteren. Dit vormt het uitgangspunt bij het beoordelen en aangaan van risico's om de strategische doelstellingen te realiseren. In onderstaande tabel geven we onze risicobereidheid weer op de verschillende risicocategorieën. De strategie van Cosun is gericht op groei in plantaardige oplossingen, volledige verwaarding van onze gewassen en hierin verder te innoveren. Om dit te realiseren ontwikkelen we ook nieuwe producten voor nieuwe markten. Dit heeft een hoger dan gemiddeld risicoprofiel.

Groei in onze bestaande markten kent gemiddeld genomen een lager risicoprofiel. Dit alles doen we met aandacht voor onze impact op het klimaat, een duurzame teelt en verwerking en met oog voor alle stakeholders, waarmee we actief de dialoog zoeken.

Voor de operationele risico's varieert onze risicohouding van zeer laag / laag in de veiligheid gerelateerde risico's tot gemiddeld als het gaat om het managen van onze inkoop- en verkoopposities.

De risicohouding ten aanzien van financiële risico's is laag en we hanteren zero- tolerance op het gebied van non-compliance met wet- en regelgeving.

Risicocategorie	Risicobereidheid					Toelichting
						
	Zeer laag	Laag	Middel	Hoog	Zeer hoog	
Strategisch						<ul style="list-style-type: none"> • Middel: groei in bestaande markten. • Hoog: groei in nieuwe markten of met nieuwe producten in nieuwe toepassingen. <p>Beide in juiste balans tussen risico en rendement.</p>
Operationeel						<ul style="list-style-type: none"> • Gematigd op het vlak van positiemanagement met sturing op inzicht in potentiële risico's. • Middel op andere vlakken / onderwerpen, met afstemming van doelstellingen en daarmee samenhangende kosten en duidelijke aandacht voor winstgevendheid. • Zeer laag tot laag met betrekking tot veiligheid personeel en met betrekking tot product- en voedselveiligheid. Ook met het oog op onze reputatie.
Financiële beheersing						<ul style="list-style-type: none"> • Laag met betrekking tot financiering-, rente- en valutarisico.
Compliance						<ul style="list-style-type: none"> • Zeer laag met betrekking tot volledige naleving van wet- en regelgeving.

Risico-inventarisatie, -beoordeling en -beheersing

Op basis van ons risicomangement proces inventariseert Cosun haar risico's. Hiertoe monitoren we ook de trends en ontwikkelingen die kansen bieden of onze activiteiten kunnen raken. In 2020 hebben wij de volgende belangrijke extra of nieuwe maatregelen geïmplementeerd naar aanleiding van gebeurtenissen die zich in 2020 hebben voorgedaan.

Categorie	Gebeurtenissen met impact in 2020	Aanvullende beheersmaatregelen
Strategisch	Wederom tegenvallende oogsten als gevolg van extremere klimaatomstandigheden (te droog of te nat) en gevolgen wettelijke inperkingen middelenpakket, met name in vergelijking met omliggende landen.	Middels het 'groeikracht' programma gaan we werken aan nieuwe teeltmethodes en het uitwisselen van best practices in onze teelten.
Operationeel	COVID 19– Pandemie met forse vraaguitval met name in het out-of-home segment tot gevolg voor een aantal activiteiten (m.n. Aviko).	Bijsturen / terugbrengen investeringsuitgaven. Aanvullende kostenbesparingen doorgevoerd. Geïnteriseerd waar groepsonderdelen gebruik kunnen maken van steunprogramma's van overheden en deze aangevraagd voor zover mogelijk en gewenst. Diverse scenario's opgesteld met gradaties in mogelijk impact met bijbehorende maatregelen.
Strategisch	Handelsakkoord tussen EU en Verenigd Koninkrijk.	Het Verenigd Koninkrijk is voor Cosun een belangrijke markt. Door het akkoord zijn importheffingen voor onze producten van de baan.
Operationeel	Brand in één van onze fritesfabrieken.	Intensiveren van ons (investerings-) programma om onze fabrieken brandveilig te maken. Hiertoe is onder andere een nieuwe blusmethode ontwikkeld op basis van stoom, welke we in de fritesfabrieken gaan implementeren.

Cosun inventariseert periodiek de risico's. Hiertoe monitoren we ook de trends en ontwikkelingen die kansen bieden of onze activiteiten kunnen raken. Hieronder noemen we de belangrijkste risico's en de beheersmaatregelen die we getroffen hebben.

RISICOCATEGORIE: STRATEGISCH		
RISICO	OMSCHRIJVING VAN HET RISICO	BEHEERSMAATREGELEN
<ul style="list-style-type: none"> Sterke prijsfluctuaties / daling suikerprijs. 	<p>De prijsontwikkeling van suiker binnen de EU en op de wereldmarkt heeft grote invloed op de resultaten van Cosun. Wij volgen daarin de markt, waarbij ons streven is om beter dan gemiddeld te presteren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cosun bestaat uit een aantal businessgroepen (portfolio), waardoor spreiding van de activiteiten naar verschillende grondstoffen en afzetmarkten bestaat. Door continue aandacht voor productverbreding, o.a. door innovatie, versterken wij alle activiteiten in het portfolio. Blijvende aandacht voor verdere versterking van onze sterke kostenpositie door grootschalige verwerking. Continue aandacht voor verbetering van de teelt van suikerbieten.
<ul style="list-style-type: none"> Onvoldoende realiseren verdere groei in winstgevendheid 	<p>Duurzame en winstgevend groei is belangrijk voor de continuïteit van ons bedrijf en daarmee voor onze leden. Het risico is enerzijds dat de drijvers van onze groei zoals groei wereldbevolking, economische groei en de trend naar bio-based zich minder positief ontwikkelen en daarmee de vraag naar onze producten. Anderzijds is er een risico dat onze groeiplannen (autonome groei in bestaande activiteiten, ontwikkelen nieuwe producten / markten en acquisities ter versterking van onze activiteiten) onvoldoende renderen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Spreiding van afzet naar verschillende geografische markten en specifieke afzet gericht op groei-markten. Samenwerking met partners, kenniscentra en in strategische allianties om nieuwe productmarkt combinaties te ontwikkelen gebaseerd op agrarische grondstoffen die binnen de Cosun businessgroepen worden verwerkt. Periodieke bespreking van uitvoering en realisatie van de plannen door directie businessgroepen, conerndirectie, raad van beheer en raad van toezicht als onderdeel van de planning & control cyclus.
<ul style="list-style-type: none"> Attractiviteit van onze teelten voor de telers 	<p>Het is voor ons van groot belang dat de telers voldoende verdienen aan de teelten van de gewassen die wij verwerken, om zo ook op lange termijn over voldoende grondstof te beschikken. Als gevolg van de druk op het middelenpakketten maar ook als gevolg van extremere weersomstandigheden (o.a. droogte met noodzaak tot berekening) nemen de teeltkosten toe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Onze strategie is erop gericht maximale waarde te creëren uit onze gewassen en samen met telers de teelten verder te optimaliseren. Middels het programma groeikracht werken we aan alternatieve teelttechnieken en het uitwisselen van best practices.
<ul style="list-style-type: none"> Veranderend consumentengedrag (gezondheid, duurzaamheid) ten aanzien van voeding. Imago van suiker. 	<p>Onze producten passen in de trend naar duurzame en gezonde plantaardige voeding en onze innovaties zijn mede gericht op het ontwikkelen van nieuwe gezonde producten. Maar we zijn ons ook bewust van het imago van suiker dat in de toekomst kan leiden tot een lagere afzet in food.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vanuit de dialoog met onze stakeholders werken we aan de relevante thema's en onze duurzaamheidsstrategie. Transparante en heldere voorlichting over de voedingswaarde en duurzaamheid van Cosun-producten (onder andere via het kenniscentrum suiker en voeding). Vanuit onze nieuwe Cosun visie gaan we ons positieve duurzame plantaardige en circulaire verhaal meer en beter delen. Verdere ontwikkeling van innovatieve voedings-ingrediënten die een functionele meerwaarde hebben en die smakelijk en veilig zijn en concepten gericht op non-food toepassing van suiker. Initiatieven voor voedselveiligheid in de keten in samenwerking met klanten en leveranciers.
<ul style="list-style-type: none"> Energietransitie. Ongelijk speelveld. 	<p>De gevolgen van overheidsmaatregelen (o.a. klimaatakkoord van Parijs) voor onze activiteiten zijn groot, maar wij onderschrijven het belang hiervan. Het vraagt aanzienlijke investeringen om onze verduurzamingsdoelen te bereiken.</p> <p>Het is van belang dat er geen ongelijk speelveld ontstaat bij het realiseren van deze doelstellingen, bijvoorbeeld door hoge belastingen zoals een opslag duurzame energie (ODE) of hoge lokale klimaatheffingen ten opzichte van andere landen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Er worden reductieplannen per locatie opgesteld. In de operationele plannen zijn projecten opgenomen die leiden tot energiereductie. We zoeken de actieve dialoog met de overheid en trekken hierin samen op met belangengroepen.

RISICOCATEGORIE: OPERATIONEEL

RISICO	OMSCHRIJVING VAN HET RISICO	BEHEERSMAATREGELEN
<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid van medewerkers en producten. 	<p>Onze medewerkers lopen risico op ongevallen.</p> <p>De kans op een groot incident in voedselveiligheid is klein maar de impact zowel financieel en op reputatie kan groot zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Focus op een veilige werkomgeving en veilig werken d.m.v. trainingen, fysieke maatregelen, procedures, doelstellingen en rapportages. • Certificering, track- and tracesystemen en HACCP-procedures.
<ul style="list-style-type: none"> • Volatiliteit (agrarische) grondstoffen- en energieprijzen. 	<p>De volatiliteit in prijs is inherent aan de campagne gerelateerde activiteiten van Cosun, met name in de aardappelactiviteit en in fruit. Prijzen zijn daarbij sterk afhankelijk van oogstomstandigheden (overschot/tekort).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Door middel van positiemanagement worden risico's adequaat beheerst. • Doorlopende aandacht voor kostenefficiënte productie, gericht op vermindering van het energieverbruik, inclusief transport en het verbruik van verpakkingsmaterialen, gecombineerd met het maken van langlopende prijs- en volumeafspraken.
<ul style="list-style-type: none"> • Weersinvloed op beschikbaarheid en kwaliteit van grondstoffen (oogstrisico's). 	<p>Als gevolg van tegenvallende opbrengsten kan een tekort aan grondstof ontstaan, waardoor wij minder kunnen verkopen. Ook de kwaliteit van grondstof kan invloed hebben op onze verwerking en de productie en opbrengsten voor de teler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spreiding in grondstofvererving in meerdere teeltgebieden (ook binnen een land) voor suikerbieten, aardappels, cichoreiwortels, groenten en fruit. • Productieorganisaties zijn ingespeeld op het aanpassen van processen aan de variatie in kwaliteit van de te verwerken grondstoffen. • Teeltbegeleiding vanuit de onderneming en vanuit door Cosun ondersteunde brancheorganisaties gericht op specifieke teelt- en weersomstandigheden (bijvoorbeeld spuit- en rooi-adviezen voor telers).
<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfscontinuïteit / calamiteit in de fabriek / cybercriminaliteit. 	<p>De kans op een grote calamiteit en verstoring van onze bedrijfsprocessen is beperkt / klein maar de impact kan heel groot zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Specifieke risicoprogramma's, investeringen, inspecties en onderhoud gericht op het voorkomen van calamiteiten. • Verzekeringen: Cosun heeft een aantal groepsbrede programma's onder meer ter afdekking van het risico op (product) aansprakelijkheid en brand- en bedrijfsschade. Bij dit laatste programma zijn de activa verzekerd tegen een getaxeerde waarde met een daaraan gekoppelde adequate, op maat gesneden, dekking van bedrijfsschaderisico's. De financiële soliditeit van de verzekeraars wordt periodiek beoordeeld. Afhankelijk van de omvang van het risico is dekking bij meerdere verzekeraars afgesloten. • Cybercriminaliteit: Het IT shared service center is in 2019 ISO 27001 gecertificeerd en er lopen continue programma's om onze weerbaarheid hiertegen te verhogen.

RISICOCATEGORIE: FINANCIËLE BEHEERSING

RISICO	OMSCHRIJVING VAN HET RISICO	BEHEERSMAATREGELEN
<ul style="list-style-type: none"> Mismatch tussen inkoop- en verkooppositie van grondstoffen en eindproducten. 	<p>Als gevolg van de volatiliteit van de prijzen van onze grondstoffen of producten geeft een openstaande positie een risico. Vanwege de aard van onze business hebben wij gedurende het jaar soms een long positie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Frequente monitoring van inkoop- en verkoopposities op directieniveau van de business groepen.
<ul style="list-style-type: none"> Financierings- en renterisico. 	<p>Het is belangrijk voor de langere termijn de financiering veilig te stellen en te zorgen dat we altijd over voldoende liquiditeit beschikken.</p> <p>Er is ook een kans dat we op enig moment niet aan onze bankconvenanten voldoen. Gezien onze gezonde balans is dit zeer onwaarschijnlijk. Vanwege onze groeiplannen zal onze schuldpositie de komende jaren oplopen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> In 2019 heeft Cosun een gesyndiceerde bankfinanciering (RCF) afgesloten met een looptijd van vijf jaar, waarbij tijdens de looptijd tweemaal de mogelijkheid bestaat tot verlenging met één jaar. In 2020 is deze voor één jaar verlengd. Cosun kent een centrale, als in house bank georganiseerde, treasury organisatie. De financiering van dochtervennootschappen, met uitzondering van joint ventures, en het beheer van liquiditeiten, vindt op groepsniveau plaats. Uitzettingen van financiële middelen worden zo veel mogelijk gespreid over een selecte groep van tegenpartijen met een korte termijn rating van minimaal A2 of gelijkwaardig. Alle Cosunbedrijven rapporteren maandelijks een liquiditeitsprognose voor de komende twaalf maanden om het risico op onvoorziene liquiditeitschaarste te verminderen.
<ul style="list-style-type: none"> Valutarisico. 	<p>Het grootste deel van de omzet wordt gerealiseerd in de Euroregio. De belangrijkste valutarisico's concentreren zich rond de Amerikaanse dollar, de Poolse zloty en het Britse pond.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Interne policy is om de uit operationele en financieringsactiviteiten voortvloeiende valutarisico's zoveel mogelijk af te dekken middels valutatermijncontracten (hedging) via onze centrale treasury organisatie.

RISICOCATEGORIE: COMPLIANCE

RISICO	OMSCHRIJVING VAN HET RISICO	BEHEERSMAATREGELEN
<ul style="list-style-type: none"> • Wet- en regelgeving.	Abrupte wijzigingen in wet- en regelgeving op Europees, nationaal of lokaal niveau kunnen gevolgen hebben voor de activiteiten van Cosun of haar zakenpartners. Dit betreft onder meer wetgeving op het gebied van milieu, voedselveiligheid en productieprocessen en het toegestane middelenpakket in onze teelten.	<ul style="list-style-type: none"> • We volgen de ontwikkelingen in huidige en toekomstige wijzigingen in wet- en regelgeving en voeren zo nodig maatregelen door. • Waar mogelijk proberen we invloed uit te oefenen bij de totstandkoming ervan door hierover een actieve dialoog met de overheid te voeren, eventueel samen met belangengroepen en brancheorganisaties. • Jaarlijks ondertekening van interne Letter of Representation waarin wordt verklaard dat is gehandeld in overeenstemming met de diverse interne richtlijnen en met de regels die voortvloeien uit wet- en regelgeving.
<ul style="list-style-type: none"> • Belastingrisico's.	Cosun is actief in veel landen. Er is een risico dat we niet voldoen aan belastingwetgeving bijvoorbeeld als het gaat om transferpricing in het kader van vennootschapsbelasting of andere belastingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Cosun streeft naar een transparante relatie met de belastingautoriteiten. Cosun heeft in dit kader het Horizontaal toezicht convenant met de Nederlandse fiscus getekend. • Bij het structureren van activiteiten is sprake van een centrale coördinatie op het gebied van vennootschapsbelasting. De verantwoordelijkheden betreffende onder meer btw, loonbelasting en sociale verzekeringen berusten bij de individuele entiteiten. Periodiek wordt specifieke aandacht gericht op het gevoerde beleid en de beheersingsprocedures rondom deze processen. • Op de website van Cosun is onze tax policy gepubliceerd.

Controle, rapportage en evaluatie

Risico's komen periodiek terug in rapportages welke worden behandeld in de directies van onze bedrijven, de conerndirectie, de raad van beheer en de raad van toezicht. Naast de risico's en risicobereidheid evalueren we periodiek mede op basis van gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan of de beheersmaatregelen voldoende effectief zijn en nemen waar nodig extra maatregelen.

Aanbevelingen uit interne controlewerkzaamheden worden gerapporteerd aan en opgevolgd door de conerndirectie en de directie van de businessgroepen. Het management van de businessgroep rapporteert over de opvolging aan de conerndirectie en de conerndirectie rapporteert hierover aan de raad van beheer en de raad van toezicht. De raad van toezicht houdt toezicht op de opvolging van de aanbevelingen.

Stoomblussen bakovens

In samenwerking met diverse partners hebben we in 2020 een stoomblussysteem ontwikkeld voor op onze bakovens. Dit door KIWA-R2B gecertificeerde systeem zorgt voor een betere en veiligere blussing van onze bakovens en draagt daarmee bij tot een verbetering van de veiligheid en continuïteit van Cosun.

Jeroen Helders
(treasury & risk management)

Verslag van de raad van toezicht

De raad van toezicht oefent toezicht uit op het beleid van de raad van beheer, op de algemene gang van zaken van Cosun en voorziet de raad van beheer en de ledenraad gevraagd en ongevraagd van advies. De raad richt zich op het belang van Cosun en haar businessgroepen en weegt daarbij de belangen van de coöperatieleden en derden af rekening houdend met maatschappelijke aspecten.

De raad was in 2020 elf keer bijeen; negenmaal regulier en tweemaal extra vanwege corona. Daarnaast is driemaal gezamenlijk vergaderd met de raad van beheer en nam de raad deel aan de ledenraad vergaderingen. De agenda werd gedomineerd door de pandemie, de daarmee samenhangende wereldwijde beperkingen en de gevolgen voor de activiteiten van Cosun. De continuïteit van de bedrijven en de gezondheid van de medewerkers stond daarbij voorop.

Diverse maatregelen zijn genomen om de (financiële) continuïteit en stabiliteit van Cosun en haar bedrijven te borgen. Gekozen is voor temporisering van nieuwe en geplande investeringen en reductie van kosten. De raad werd hiervoor uitgebreid geconsulteerd door de raad van beheer en complimenteert het bestuur voor de reactiesnelheid op de pandemie.

Na een schriftelijke zelfevaluatie van alle bestuursorganen, startte de raad van toezicht samen met de raad van beheer, concerndirectie en ledenraad een proces om de governance van Cosun te versterken. Ook is geadviseerd in het wervingsproces voor de nieuwe voorzitter van de concerndirectie. Via informatiebrieven informeerden we de ledenraad regelmatig.

De raad besteedde aandacht aan financiering, investeringsvraagstukken, operationeel plan 2021-2023, (innovatie)strategie, risicobeheersing en de meldingen op grond van de Regeling Melding Vermoeden Misstanden.

De raad toetst het besluitvormingsproces dat bij beleidskeuzes en investeringen is gevolgd en of de belangen van onze coöperatie en haar leden hierbij voldoende zijn gewaarborgd. Dat is in 2020 zorgvuldig gebeurd.

De raad volgde en besprak de financiële jaarcyclus en wordt hierin bijgestaan door Ernst & Young Accountants (EY). Gezien de tevredenheid over EY en de ontwikkelingen is stabiliteit in de externe accountant gewenst. Op advies van de raad aan de ledenraad is het contract met EY verlengd.

Samenstelling

Begin 2020 zijn met Johan van Driel en Edwin Michiels evaluatiegesprekken gevoerd. Tijdens de

Jaarvergadering is de voorzitter van de raad van toezicht Jakob Bartelds statutair afgetreden en Johan van Driel herkozen in de raad van toezicht. In juni werd Johan van Driel als voorzitter en Theo Koekkoek als vicevoorzitter gekozen. Eind 2020 werd een audit commissie ingericht.

Financieel

De coronapandemie heeft in 2020 grote gevolgen gehad voor een aantal van de activiteiten van Cosun. Waar het operationeel plan 2020 uitging van een hoger resultaat vergeleken met 2019 stonden de seinen vanaf maart op rood. Vooral Aviko heeft de gevolgen van de pandemie in haar omzet gevoeld.

Als gevolg van gestegen suikerprijzen, temporisering van investeringen, kostenbesparende maatregelen en een aantal incidentele opbrengsten heeft Cosun uiteindelijk volgens plan gepresteerd. Cosun heeft met haar visie een stip op de horizon gezet. Deze visie verdient een snelle uitwerking met een heldere strategie en uitvoeringsplannen gericht op innovatie, samenwerking en duurzaamheid. Qua resultaatontwikkeling gaan Sensus en SVZ de goede kant op. De achterblijvende resultaten bij Duynie en de toenemende volatiliteit op onze markten baart de raad zorgen.

EY heeft de jaarrekening 2020 gecontroleerd, het accountantsverslag en de controleverklaring toegelicht en met de raad besproken. Ook de opvolging van de managementletter is overlegd. De raad kreeg een betrouwbaar beeld van de financiële gang van zaken van Cosun. De raad van toezicht biedt de ledenraad het jaarverslag 2020 dan ook met een positief advies aan.

De pandemie heeft de meerwaarde van coöperatief ondernemen aangetoond. Cosun speelde flexibel in op de veranderde omstandigheden met positief resultaat. De visie en plannen bieden perspectief en mooie kansen. Wij spreken ons vertrouwen uit in het concern en haar medewerkers en waarderen de geleverde inzet.

Namens de raad van toezicht,

Johan van Driel
Voorzitter

Edwin Michiels
Secretaris

Breda, 18 maart 2021

Corporate governance

Voor Cosun betekent corporate governance de wijze waarop de relaties tussen de leden van de coöperatie, de raad van beheer, de raad van toezicht, de concerndirectie en de medewerkers zijn geregeld. Goed ondernemerschap, integer handelen, respect, toezicht, transparante verslaglegging en het afleggen van verantwoording vormen de belangrijkste elementen van het corporate-governancebeleid van Cosun. Cosun onderschrijft en volgt de NCR Code voor coöperatieve ondernemingen.

Bestuursmodel

Cosun hanteert het zogenoemde traditionele bestuursmodel. Dit betekent dat de zeggenschap binnen de coöperatie berust bij de leden, onder meer via het door hen gekozen bestuur dat wordt aangeduid als raad van beheer. Op grond van de overweging dat de ledenstem de doorslag hoort te geven, zijn de meeste leden van deze raad lid van de coöperatie. Vanuit dezelfde redenering zijn ook in de raad van toezicht de leden van de coöperatie in de meerderheid. De externe leden van de raad van beheer en de raad van toezicht zijn gevraagd en benoemd op basis van hun expertise en externe netwerk. Het dagelijks management heeft de raad van beheer gedelegeerd aan de voorzitter van de concerndirectie.

Raad van beheer

De raad van beheer heeft als primaire taak de coöperatie te besturen en is eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling en implementatie van het beleid voor zowel de coöperatie zelf als de ondernemingen die tot Cosun behoren. De raad bestaat uit negen leden: zes leden die lid zijn van de coöperatie en drie externe leden.

Raad van toezicht

De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van Cosun en de algemene zaken in de coöperatie. Vanuit een onafhankelijke positie geeft de raad van toezicht gevraagd en ongevraagd advies aan de raad van beheer en de ledenraad. De raad onderzoekt de jaarrekening van de coöperatie en brengt verslag uit van zijn bevindingen. Er zijn zes leden: vier leden die lid zijn van de coöperatie en twee externe leden.

Ledenraad

De leden van Cosun kiezen het bestuur van de kring/afdeling waarin hun bedrijf is gevestigd. Alle kringbesturen van Cosun samen vormen de ledenraad. Dit orgaan benoemt, op voordracht van de raad van beheer, de leden van de raad van beheer. Ook benoemt de ledenraad, op voordracht van de raad van toezicht, de leden van de raad van toezicht. De ledenraad stelt op voorstel van de raad van beheer de jaarstukken, de statuten en de reglementen vast. Daarnaast is de ledenraad een klankbord voor de raad van beheer. De ledenraad telt ruim 60 leden die allen lid zijn van de coöperatie.

Jongerenraad

De jongerenraad bestaat uit 15 leden en is de kweekvijver voor bestuurlijk talent binnen de coöperatie. De Jongerenraad geeft een belangrijke stem aan de jongeren binnen onze coöperatie en zij functioneren ook als klankbord. De leden van deze raad vertegenwoordigen de aspirant-leden en de jonge leden. De raad voorziet zelf in de opvolging als dat aan de orde is. Dit gebeurt in overleg met de lokale kring- of afdelingsbestuurders.

Op de website www.cosun.nl is onder Corporate governance meer informatie te vinden over deze onderwerpen. Cosun voldoet aan de corporate governance code (2019) van de NCR. Cosun hecht waarde aan een periodieke evaluatie van de corporate governance. De gezamenlijke bestuurslagen van Cosun hebben besloten om in 2021 een intensief beoordelingstraject in te gaan onder begeleiding van een externe partij.

Bestuursstructuur coöperatie

Namens de raad van beheer,

Dirk de Lugt
Voorzitter

Arwin Bos
Vicevoorzitter

Breda, 18 maart 2021

Samenstelling bestuursorganen

per 31 december 2020

Raad van beheer

Voorzitter	Dirk de Lugt	De Cocksdorp
Vicevoorzitter	Arwin Bos	Nieuw-Vennep
Plv. vicevoorzitter	Ben van Doesburgh	Loenen a/d Vecht
Leden	Adrie Bossers	Langeweg
	Ger Evenhuis	Schoonoord
	Marianne van den Hoek - Huijbregts	Dreischor
	Freek Rijna	Den Dolder
	Pieter de Jong	Uden
	Sander Wijkstra	Zeist
Secretaris	Maarten Boudesteijn	

Raad van toezicht

Voorzitter	Johan van Driel	Nieuw Beijerland
Vice-voorzitter	Theo Koekkoek	Almkerk
Secretaris	Edwin Michiels	Horst
Leden	Hans Huistra	Amsterdam
	Pieter van Maldegem	Vierhuizen
	Jacqueline Rijdsdijk	Leiderdorp

Concerndirectie

Voorzitter	Albert Markusse	
Leden	Iwan Blankers	directeur Sensus
	Chris Deen	directeur Aviko
	Roel van Haeren	directeur Duynie Group
	Pieter Spanjers	directeur SVZ
	Paul Mesters	directeur Cosun Beet Company
	Frank van Noord	directeur Innovation
	Hans Schuil	directeur Finance & Control
	Maaïke van den Maagdenberg	directeur Corporate Development

Centrale ondernemingsraad

Voorzitter	John Stoop	Cosun R&D
Secretaris	Manuel Bogers	SVZ
Leden	Henk Flipsen	Cosun Beet Company
	Ayhan Kayabasi	Aviko
	Chris Kooiman	Duynie
	Servan Lohschelder	Aviko
	Emile Meijer	Sensus
	Fouad Ouled Ali	Cosun
	Nico Krikken	Cosun Beet Company
	Chris Wijma	Cosun Beet Company
	Jeanet Wubs	Aviko

Meer informatie vindt u op www.cosun.nl onder de rubriek Over Cosun – Corporate Governance.

U vindt hier relevante persoonlijke gegevens, hoofd- en nevenfuncties en - indien van toepassing - datum benoeming, zittingstermijn, al dan niet herkiesbaar, enz.

Jaarrekening 2020

Geconsolideerde balans

(na resultaatbestemming; in miljoenen EUR)

	Toelichting	31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(1)	108,6	78,5
Materiële vaste activa	(2)	820,7	735,7
Financiële vaste activa	(3)	43,6	34,5
		972,9	848,7
Vlottende activa			
Vorraden	(4)	567,8	572,8
Vorderingen en overlopende activa	(5)	307,0	313,6
Liquide middelen	(6)	114,6	112,9
		989,4	999,3
Totaal activa		1.962,3	1.848,0
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Eigen vermogen	(7)	1.267,5	1.247,5
Minderheidsbelang derden	(8)	17,5	15,8
		1.285,0	1.263,3
Voorzieningen	(9)	54,7	57,5
Langlopende schulden	(10)	37,2	32,9
Kortlopende schulden	(11)		
Kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter		88,8	8,3
Overige schulden en overlopende passiva		496,6	486,0
		585,4	494,3
Totaal passiva		1.962,3	1.848,0

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

(in miljoenen EUR)

OVER HET JAAR	Toelichting	2020	2019
Netto-omzet	(14)	2.029,0	2.045,8
Wijziging in voorraden gereed product		- 6,4	21,7
Overige bedrijfsopbrengsten	(15)	52,1	20,6
Som der bedrijfsopbrengsten		2.074,7	2.088,1
Kosten van grond- en hulpstoffen	(16)	1.248,4	1.277,2
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	(17)	390,3	393,5
Lonen en salarissen		205,4	205,4
Sociale lasten	(18)	68,0	68,8
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		113,3	106,9
Andere waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa	(19)	0,8	10,1
Overige bedrijfskosten		1,6	2,2
Som der bedrijfslasten		2.027,8	2.064,1
Bedrijfsresultaat		46,9	24,0
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		0,7	0,6
Rentelasten en soortgelijke kosten		- 4,9	- 4,8
Totaal financiële baten en lasten	(20)	- 4,2	- 4,2
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		42,7	19,8
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	(21)	- 8,0	- 0,7
Resultaat deelnemingen		-	0,4
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		34,7	19,5
Aandeel derden in resultaat		- 4,3	- 1,3
Nettoresultaat		30,4	18,2

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoenen EUR)

OVER HET JAAR	Toelichting	2020	2019
Bedrijfsresultaat		46,9	24,0
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa		113,3	106,9
Andere waardeveranderingen		0,8	10,1
Boekwinst afstoting (im)materiële en financiële vaste activa		- 31,9	- 1,4
Vrijval negatieve goodwill		- 1,7	- 1,7
Mutatie voorzieningen	(23)	- 2,0	- 13,7
Mutatie werkkapitaal (exclusief liquide middelen en kortlopend bankkrediet)	(23)	- 22,4	13,6
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		103,0	137,8
Ontvangen (betaalde) rente		- 3,0	- 3,2
Ontvangen/betaalde winstbelasting		1,1	- 5,7
Overige mutaties		- 0,2	- 0,7
		- 2,1	- 9,6
Kasstroom uit operationele activiteiten		100,9	128,2
Investerings in (im)materiële vaste activa		- 158,5	- 162,0
Ontvangsten uit desinvesteringen (im)materiële vaste activa		6,1	10,0
Mutatie langlopende vorderingen		- 1,3	- 3,0
Verwervingen groepsmaatschappijen		- 53,1	- 5,1
Verwerving niet-geconsolideerde deelnemingen		- 1,3	-
Desinvesteringen groepsmaatschappijen		28,6	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		- 179,5	- 160,1
Bruto uitkering i.v.m. uitkeringsregeling bietenleveringen en bedrijfsbeëindigingsregeling	(30)	- 1,1	- 2,7
Mutatie langlopende schulden		0,9	- 7,5
Mutatie kortlopende schulden kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter		80,5	- 1,9
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		80,3	- 12,1
Mutatie liquide middelen		1,7	- 44,0
Liquide middelen aan het begin van het jaar		112,9	156,9
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen		- 0,3	-
Liquide middelen aan het eind van het jaar		114,6	112,9

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

(in miljoenen EUR)

Algemeen

Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. (hierna: Cosun), gevestigd in Breda en geregistreerd onder kamer van koophandel nummer 20028699, bewerkt en verwerkt grondstoffen van veelal agrarische oorsprong tot producten voor de internationale voedingsmiddelenindustrie en foodservice (horeca en groothandel) of tot eindproducten die via de detailhandel naar de consument gaan. Daarnaast verwerkt het concern organische reststromen tot bijvoorbeeld non-food toepassingen, diervoeding en bio-energie.

De activiteiten kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Suikeractiviteiten: Suiker en bio-energie uit reststromen (Cosun Beet Company).
- Aardappelactiviteiten: Aardappelproducten, zoals gekoelde, diepgevroren, gedroogde aardappelproducten en aardappelspecialiteiten (Aviko en Rixona).
- Overige activiteiten: Fruit- en groenteproducten (SVZ), inuline (Sensus), diervoeding en zetmeel (Duynie Group)

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Bij het weergeven van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening is gebruik gemaakt van de vrijstellingen van artikel 402 Boek 2 BW.

Grondslagen voor consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens opgenomen van Cosun en van de groepsmaatschappijen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Geacquireerde groepsmaatschappijen worden in de consolidatie betrokken vanaf het moment dat overheersende zeggenschap op het zakelijke en het financiële beleid kan worden uitgeoefend. Hierbij worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten indien deze economische betekenis hebben. Voor financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten welke geen economische betekenis hebben wordt het betreffende belang derden op balansdatum verantwoord als verplichting. Het verschil tussen de contante waarde van de verplichting en het gereclassificeerde belang derden wordt als een rechtstreekse vermogensmutatie verwerkt. Waardewijzigingen in de verplichting worden verwerkt in het eigen vermogen. De resultaten van verkochte groepsmaatschappijen worden verwerkt tot het moment van beëindiging van overheersende zeggenschap. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge vorderingen, schulden en transacties geëlimineerd, evenals de daarop binnen Cosun geboekte maar nog niet gerealiseerde winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht. Joint ventures worden proportioneel geconsolideerd.

Lijst van kapitaalbelangen

Bij de Kamer van Koophandel is een tot de jaarrekening behorende lijst met gegevens over groepsmaatschappijen en overige belangen neergelegd, conform artikelen 379 en 414 Boek 2 BW.

Acquisities en desinvesteringen

Op 30 november 2020 heeft Aviko Holding B.V. 90% van de aandelen van Inner Mongolia Hongyuan Luyisheng Food Co., Ltd. verworven voor een totaalbedrag van EUR 50,3 miljoen. De verkrijgingsprijs is nog onderhevig aan finale afrekening. De activiteiten betreffen de opslag, verwerking en productie van aardappelproducten. Voor de resterende 10% van de aandelen heeft Aviko een onvoorwaardelijke call-put optie met een looptijd van 3 jaar, welke als uitbreiding op de investering is verwerkt. De verplichting hiervoor is opgenomen onder de overige schulden. Daarnaast heeft Duynie Holding B.V. op 14 februari 2019 MijnVoer.nl geacquireerd, en per 1 april 2020 Bonda Nutrition Animale S.A.S. Met beide acquisities van Duynie Holding B.V. is 100% van de aandelen verworven. De acquisities zijn volgens de purchase price accounting methode in de jaarrekening verwerkt. Vanaf de datum van de acquisitie zijn de cijfers meegeconsolideerd. Per 31 december 2020 is de Sloveense suikerfabriek Tovarna Sladkorja Ormoz Dd geliquideerd.

In 2020 zijn de volgende groepsmaatschappijen verkocht:

- Cosun Puttershoek Vastgoed 6 B.V.
- Cosun Puttershoek Vastgoed 7 B.V.
- Cosun Puttershoek Vastgoed 9 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 2 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 3 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 4 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 5 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 6 B.V.
- Photovoltaic Powerplant 7 B.V.

In 2019 is het belang in Rain Biomasse Wärmegesellschaft GmbH, Rain am Lech, Duitsland vergroot met 5% tot 35,1%.

In 2019 heeft liquidatie plaatsgevonden van Martin Amberger Kartoffelverarbeitung Dolli-Werk GmbH & Co. KG. Verder heeft in 2019 geen desinvestering van groepsmaatschappijen plaatsgevonden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening is opgemaakt op 18 maart 2021.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

De rapporteringsvaluta, die gelijk is aan de functionele valuta, van de jaarrekening van Cosun is de euro (EUR). De uit transacties in vreemde valuta's voortvloeiende kosten en opbrengsten, respectievelijk monetaire vorderingen en schulden, worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op transactiedatum, respectievelijk de koers op balansdatum. De hierbij optredende koersverschillen worden ten gunste respectievelijk ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. De netto-investering in buitenlandse deelnemingen worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De in vreemde valuta's uitgedrukte posten in de winst-en-verliesrekening van buitenlandse deelnemingen worden omgerekend tegen de gemiddelde koers. Koersresultaten voortkomend uit deze omrekeningen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van de wettelijke reserve koersverschillen als onderdeel van het eigen vermogen van Cosun gebracht, indien van toepassing onder aftrek van belastingeffecten. Goodwill van derden ontstaan door verwerving van een bedrijfsuitoefening in het buitenland en daarmee samenhangende aanpassingen van de boekwaarde van activa en verplichtingen naar de reële waarde, worden aangemerkt als activa en verplichtingen van de bedrijfsuitoefening in het buitenland en omgerekend tegen de koers per balansdatum. Als een buitenlandse activiteit geheel of gedeeltelijk wordt verkocht, wordt het betreffende bedrag uit de wettelijke reserve koersverschillen overgeboekt naar de overige reserves. Koersresultaten op lange termijn financiering en op financiële instrumenten die zijn aangegaan ter afdekking van koersrisico's inzake buitenlandse deelnemingen, worden op overeenkomstige wijze behandeld.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën primaire financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen, handels- en overige vorderingen, liquide middelen, aangetrokken leningen, overige financiële verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Daarnaast zijn in de jaarrekening tevens afgeleide financiële instrumenten (derivaten) opgenomen.

Primaire financiële instrumenten

Primaire financiële instrumenten worden tijdens de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Hierbij worden de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname meegenomen. Na eerste opname worden de primaire financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Door de toepassing van de effectieve-rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de effectieve rente in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gecorrigeerd

indien er een objectieve aanwijzing bestaat voor een bijzonder waardevermindingsverlies. Bij de liquide middelen is de reële waarde gelijk aan de nominale waarde en de liquide middelen staan, tenzij anders vermeld, ter vrije beschikking van Cosun.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

Valutaderivaten, rentederivaten en goederentermijncontracten

Cosun gebruikt derivaten om de prijs-, valuta- en renterisico's van zowel balansposities als zeer waarschijnlijk geachte toekomstige in- en verkopen af te dekken. Ter afdekking van deze risico's worden valutatermijncontracten, renteswaps, goederentermijncontracten en andere derivaten afgesloten. Derivaten worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde, en vervolgens verantwoord tegen kostprijs of lagere marktwaarde tenzij kostprijs hedge accounting wordt toegepast. De kostprijs is gelijk aan de reële waarde op het moment van het afsluiten van het derivaat. Cosun past kostprijs hedge accounting toe om de resultaten uit waardeveranderingen van de derivaten en de afgedekte posities en transacties gelijktijdig in de winst-en-verliesrekening te verwerken.

Als derivaten kwalificeren voor kostprijs hedge accounting dan worden deze als volgt verantwoord:

- Zolang de afgedekte post nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het derivaat niet verwerkt.
- Indien de afgedekte positie leidt tot een primair financieel instrument, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte resultaten van het derivaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Deze resultaten worden verantwoord in dezelfde periode(n) als waarin het primair financieel instrument van invloed is op resultaat.
- Cosun toetst periodiek de effectiviteit van de hedge relaties. Resultaten uit het niet-effectieve deel van de hedgerelatie worden direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen.
- Indien de verwachte transactie niet meer plaats vindt, waardoor het derivaat niet langer voldoet aan de voorwaarden voor kostprijs hedge accounting, of wordt verkocht, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies verantwoord in de winst-en-verliesrekening.
- Verantwoorde resultaten als gevolg van valutaomrekening van primaire financiële instrumenten worden gecompenseerd door waardewijzigingen van de valutatermijncontracten. De waarde van een valutatermijncontract betreft het verschil tussen de koers op balansdatum en de termijnkoers.
- De waarde van het valutatermijncontract als gevolg van een afwijking tussen de koers op de afsluitdatum van het valutatermijncontract en de contractuele termijnkoers wordt via de winst-en-verliesrekening geamortiseerd over de looptijd van het valutatermijncontract.

Immateriële vaste activa

Goodwill is het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs en de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen partij op overnamedatum. Goodwill betaald bij de acquisitie van buitenlandse groepsmaatschappijen en deelnemingen wordt omgerekend tegen de koers op moment van verkrijging. De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, over het algemeen tussen de 2 en 20 jaar.

Overige immateriële vaste activa (exclusief CO₂-emissierechten) worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en andere waardeverminderingen. Afschrijving geschiedt lineair op basis van de geschatte economische levensduur van de overige immateriële activa, over het algemeen tussen de 3 en 5 jaar. Cosun heeft 'om niet' CO₂-emissierechten verkregen. Het overschot van de om niet verkregen rechten per jaareinde is niet gewaardeerd. In het geval van een voorzien tekort worden rechten aangeschaft. Deze aangekochte rechten worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs en worden op het moment van gebruik ten laste van het resultaat gebracht.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en andere waardeverminderingen. Subsidies en investeringspremies worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop deze betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetaald wordt niet afgeschreven.

Kosten van groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven volgens de componentenbenadering. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin de groep invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig de vermogensmutatiemethode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de groep in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen en haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening, verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen van de deelnemingen. Hierbij worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten indien deze economische betekenis hebben. Voor financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten welke geen economische betekenis hebben wordt het betreffende belang verantwoord als uitbreiding op het bestaande kapitaalsbelang en als verplichting. Het verschil tussen de contante waarde van de verplichting en de uitbreiding van het bestaande kapitaalsbelang wordt als een rechtstreekse vermogensmutatie verwerkt. Waardewijzigingen in de verplichting worden verwerkt in het eigen vermogen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van de groep in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen.

Indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode nihil is geworden, wordt deze methode niet langer toegepast en blijft de deelneming bij ongewijzigde omstandigheden op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen.

Een vervolgens verkregen aandeel in de winst van de deelneming wordt pas weer verwerkt indien en voor zover het cumulatief niet-verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

Na toepassing van de vermogensmutatiemethode bepaalt de groep of het noodzakelijk is om voor de deelneming een verlies wegens bijzondere waardevermindering op te nemen. De groep bepaalt op elke verslagdatum of er objectieve aanwijzingen zijn dat de deelneming een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Als dat het geval is, berekent de groep het bedrag aan bijzondere waardevermindering als zijnde het verschil tussen de realiseerbare waarde van de deelneming en de boekwaarde en verantwoordt zij het bedrag in de winst-en-verliesrekening.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Overige langlopende vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid.

Waardeverminderingen of waardeveranderingen vaste activa

Cosun verantwoordt immateriële, materiële en financiële vaste activa in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Volgens deze grondslagen dienen activa met een lange levensduur te worden beoordeeld op waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Bij een hogere boekwaarde wordt het verschil ten laste van het resultaat afgeboekt. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere marktwaarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO) methode. Gereed product wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, waarin worden opgenomen de aanschafkosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Voorts wordt een deel van de indirecte kosten over het tijdvak van vervaardiging aan de vervaardigingsprijs toegerekend. De ledentoeslag maakt geen onderdeel uit van de voorraadwaardering. Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. Terreinen worden in geval van projectontwikkeling gewaardeerd tegen de stichtingskosten. Dit zijn de historische aanschaffingskosten van de grond en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de ontwikkeling kunnen worden toegerekend.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de op balansdatum opgetreden waardeverminderingen waaronder indien van toepassing lagere opbrengstwaarde.

Vorderingen

Vorderingen met een korte looptijd en waar niet expliciet rente wordt berekend worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgwaardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Waardering vindt plaats onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van vorderingen.

Reële waarde

Onder reële waarde wordt verstaan het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Eigen vermogen

Op grond van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 620 wordt in de geconsolideerde jaarrekening het direct door leden opeisbare deel (2%) van het gestort aandelenkapitaal en de hiermee onlosmakelijk samenhangende verplichting tot uitbetaling (2%) van de aanspraak op UB bij bedrijfsbeëindiging conform art. 5.1 van het reglement Uitkeringsregeling Bietenleveringen als vreemd vermogen geclassificeerd. Derhalve ontstaat er een verschil tussen het eigen vermogen in de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening.

Voor zover leden aanspraken hebben uit hoofde van de Uitkeringsregeling Bietenleveringen worden deze op het moment van uitkering ten laste van het vermogen gebracht. De raad van beheer heeft op grond van art. 5.3 van het reglement de discretionaire bevoegdheid uitkeringen, welke niet uit hoofde van bedrijfsbeëindiging zijn, na raadpleging van raad van toezicht en ledenraad niet goed te keuren. In 2020 heeft de raad van beheer van deze bevoegdheid gebruik gemaakt.

Indien een lid ledenleveringsbewijzen verkrijgt geldt een standaard betalingsregeling. De contante waarde van het nog te betalen deel is als vordering verantwoord.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd indien:

- Er een (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting is, op grond van een gebeurtenis uit het verleden.
- Er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.
- Het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van die uitgaven.

Pensioenen en andere uitgestelde personeelsbeloningen

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Buitenlandse pensioenregelingen

Pensioenregelingen die vergelijkbaar ingericht zijn en functioneren op de wijze waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, met een strikte scheiding tussen de verantwoordelijkheden van en een risicodeling tussen de betrokken partijen (onderneming, fonds en deelnemers), worden verwerkt en gewaardeerd conform Nederlandse pensioenregelingen. Voor buitenlandse regelingen die niet vergelijkbaar zijn met de wijze waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, wordt een beste schatting gemaakt van de op balansdatum bestaande verplichting. Deze verplichting wordt vervolgens gewaardeerd op basis van een in Nederland algemeen aanvaardbaar geachte actuariële waarderingsmethodiek.

Andere uitgestelde personeelsbeloningen

Voor andere uitgestelde personeelsbeloningen (zoals jubileumuitkeringen) worden voorzieningen opgenomen. Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde en de berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Negatieve goodwill

Negatieve goodwill wordt gezien het langlopende karakter verantwoord onder de langlopende schulden. Voor zover de negatieve goodwill betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten, waarmee rekening is gehouden in het overnameplan, en die betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, wordt dit gedeelte van de negatieve goodwill ten gunste van het resultaat gebracht naarmate deze verliezen zich voordoen. Voor zover de negatieve goodwill geen betrekking heeft op de verwachte toekomstige verliezen geschiedt de vrijval ten gunste van het resultaat naar rato van het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa.

Langlopende leaseverplichtingen

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract.

In geval van financiële leasing (waarbij de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van het lease-object geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen) worden het lease-object en de daarmee samenhangende schuld bij het aangaan van de overeenkomst in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het lease-object op het moment van het aangaan van de leaseovereenkomst of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De initiële directe kosten van de lessee worden opgenomen in de eerste verwerking van het actief. De leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande verplichting, waarmee een constante rentevoet wordt bereikt over de resterende netto-verplichting.

Het geactiveerde lease-object wordt afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object, in geval er geen redelijke zekerheid is dat de lessee aan het einde van de leaseperiode eigenaar wordt.

In geval van operationele leasing worden de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst- en-verliesrekening gebracht.

Bepaling van het resultaat

Opbrengsten

Netto-omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten onder aftrek van aan afnemers verleende kortingen en exclusief omzetbelasting. Omzet wordt alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat. Opbrengsten worden verantwoord wanneer de significante risico's en de rechten van eigendom zijn overgedragen aan de koper, ontvangst van de tegenprestatie waarschijnlijk is en de kosten en mogelijke retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake van aanhoudende betrokkenheid van de rechtspersoon bij de goederen is.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening van het jaar gebracht waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of waarin de opbrengsten zijn gedeerd waarvoor de subsidie is ontvangen.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen. Leden ontvangen uit hoofde van geleverde bieten een ledentoeslag welke als kosten van grond- en hulpstoffen is verwerkt in de jaarrekening.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winsten-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Een verplichting wordt opgenomen op als er een aantoonbare of onvoorwaardelijke verbinding bestaat om een ontslag- of transitievergoeding te betalen. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie worden de kosten van een ontslag- of transitievergoeding opgenomen in een voorziening reorganisatiekosten.

Rente wordt toegerekend aan de opeenvolgende verslagperioden naar rato van de resterende hoofdsom. Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden.

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van Cosun in de resultaten van deze deelnemingen (indien de deelneming wordt gewaardeerd op basis van nettovermogenswaarde) dan wel het ontvangen dividend of overige waarde correctie (indien de deelneming wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs).

Belastingen

De belastingen over de resultaten omvatten zowel de op korte termijn verschuldigde en verrekenbare belastingen als de latente belastingen, rekening houdend met fiscale faciliteiten en niet-aftrekbare kosten. Op winsten worden geen belastingen in mindering gebracht, indien en voor zover compensatie van deze winsten met in voorgaande jaren geleden verliezen mogelijk is en geen latente belastingvordering was gewaardeerd. Op verliezen worden belastingen in mindering gebracht, indien compensatie met in voorgaande jaren behaalde winsten mogelijk is. Tevens worden belastingen in mindering gebracht indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat compensatie van verliezen met toekomstige winsten mogelijk is.

Latente belastingvorderingen, waaronder die uit hoofde van te verrekenen fiscale verliezen, worden gewaardeerd voor zover waarschijnlijk wordt geacht dat deze in de toekomst realiseerbaar zijn, berekend tegen het belastingpercentage op het verwachte moment van realisatie.

Voor zover fiscale waarderingen afwijken van de vermelde waarderingsgrondslagen en daar uitgestelde belastingverplichtingen uit voortvloeien, wordt voor deze verplichtingen een voorziening voor latente belastingen getroffen, berekend tegen het belastingpercentage op het verwachte moment van belasting betaling. Latente belastingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Gebruik van oordelen, schattingen en onzekerheden

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt, in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen, gebruik gemaakt van schattingen en veronderstellingen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken. Een significante schatting betreft de impairment op de materiële vaste activa bij SVZ (zie noot 2). Verder is geen sprake van significante oordelen, schattingen en onzekerheden.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn omgerekend tegen de gemiddelde koers. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De aankoopprijs van verworven en de verkoopprijs van verkochte groepsmaatschappijen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De in deze groepsmaatschappijen aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs respectievelijk de verkoopprijs in aftrek gebracht.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

(in miljoenen EUR)

(1) Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

	GOODWILL	OVERIGE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	TOTAAL
Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2020	250,5	32,5	283,0
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 1 januari 2020	178,2	26,3	204,5
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2020	72,3	6,2	78,5
Mutaties:			
- Investerings	-	6,1	6,1
- Consolidaties en deconsolidaties	-	1,1	1,1
- Overboeking van materiële vaste activa	-	3,4	3,4
- Acquisities	35,4	-	35,4
- Afschrijvingen	- 13,8	- 2,1	- 15,9
- Overige waardeveranderingen	-	-	-
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	93,9	14,7	108,6
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2020	285,9	43,1	329,0
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 31 december 2020	- 192,0	- 28,4	- 220,4

Goodwill

De goodwill verband houdend met acquisities, wordt in minimaal 2 en maximaal 20 jaar afgeschreven. Een termijn van 20 jaar geldt voor investeringen die een strategisch karakter hebben en een verwachte economische levensduur van minimaal 20 jaar.

Overige immateriële vaste activa

De overige posten onder de immateriële vaste activa, waaronder begrepen software en licentie-uitgaven en CO₂-rechten, worden lineair afgeschreven over een periode van 3 tot 5 jaar.

(2) Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	BEDRIJFS- GEBOUWEN EN TERREINEN	MACHINES EN INSTALLATIES	ANDERE VASTE BEDRIJFS- MIDDELEN	IN UITVOERING EN VOORUIT- BETAALD	NIET AAN DE BEDRIJFS- UITOEFENING DIENSTBAAR	TOTAAL
Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2020	443,7	1.340,9	108,6	86,6	27,8	2.007,6
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 1 januari 2020	244,8	930,8	76,1	-	20,2	1.271,9
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2020	198,9	410,1	32,5	86,6	7,6	735,7
Mutaties:						
- Investerings	15,8	50,4	7,4	90,9	0,9	165,4
- Desinvesteringen	- 4,8	- 0,4	-	- 0,1	- 0,6	- 5,9
- Consolidaties en deconsolidaties	19,0	9,4	1,1	-	-	29,5
- Overboeking	17,7	32,5	2,1	- 52,0	- 0,3	-
- Overboeking naar immateriële vaste activa	-	-	-	- 3,4	-	- 3,4
- Afschrijvingen	- 12,0	- 77,1	- 8,3	-	-	- 97,4
- Overige waardeveranderingen	-	- 0,8	-	-	-	- 0,8
- Koersverschillen	- 0,8	- 1,6	- 0,2	0,2	-	- 2,4
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	233,8	422,5	34,6	122,2	7,6	820,7
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2020	490,6	1.431,2	119,0	122,2	27,8	2.190,8
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 31 december 2020	256,8	1.008,7	84,4	-	20,2	1.370,1
	BEDRIJFS- GEBOUWEN EN TERREINEN	MACHINES EN INSTALLATIES	ANDERE VASTE BEDRIJFS- MIDDELEN	IN UITVOERING EN VOORUIT- BETAALD	NIET AAN DE BEDRIJFS- UITOEFENING DIENSTBAAR	TOTAAL
Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2019	420,2	1.262,6	87,7	50,1	34,7	1.855,3
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 1 januari 2019	230,4	852,5	67,0	-	20,2	1.170,1
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019	189,8	410,1	20,7	50,1	14,5	685,2
Mutaties:						
- Investerings	23,6	60,8	13,0	62,2	1,2	160,8
- Desinvesteringen	- 1,8	- 0,7	- 0,2	- 0,3	- 5,5	- 8,5
- Overboeking	2,2	17,9	8,0	- 25,5	- 2,6	-
- Afschrijvingen	- 12,0	- 70,8	- 9,1	-	-	- 91,9
- Overige waardeveranderingen	- 2,4	- 7,5	-	-	-	- 9,9
- Koersverschillen	- 0,5	0,3	0,1	0,1	-	-
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	198,9	410,1	32,5	86,6	7,6	735,7
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2019	443,7	1.340,9	108,6	86,6	27,8	2.007,6
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 31 december 2019	244,8	930,8	76,1	-	20,2	1.271,9

De verwachte economische levensduur en de daarop gebaseerde afschrijvingstermijn zijn voor bedrijfsgebouwen 10 tot 40 jaar, voor machines en installaties 10 tot 20 jaar en voor andere vaste bedrijfsmiddelen gemiddeld 4 jaar. De verzekerde waarde van gebouwen, machines en installaties en inventaris bedraagt EUR 3,3 miljard (2019: EUR 3,1 miljard).

Van de gebouwen met een boekwaarde van EUR 9,0 miljoen (2019: EUR 9,8 miljoen) en van de machines en installaties met een boekwaarde van EUR 1,7 miljoen (2019: EUR 1,9 miljoen) is de groep geen juridisch, maar wel economisch eigenaar door middel van financiële leasecontracten.

In 2019 heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden voor de machines en installaties van SVZ in Europa. Aanleiding hiervoor was het tegenvallende resultaat van 2019. Dit was enerzijds het gevolg van oogstgerelateerde omstandigheden, maar deels ook door toegenomen concurrentie en druk op de marges. De realiseerbare waarde was gebaseerd op de kasstroomprognoses over de periode 2020 – 2023. De gehanteerde disconteringsvoet voor belastingen bedroeg 8,7%. Uitgangspunt bij de bepaling van de bedrijfswaarde is herstel van het resultaat, met name door groei in volume en hiermee omzet. De gerealiseerde groei in 2020 is lager dan verwacht, dit is een rechtstreeks gevolg van een lagere afzet naar diverse cliënten die zijn geraakt door de lockdowns in Europa en de impact hiervan op het out-of-home segment als gevolg van de COVID-19 pandemie. De verwachting is dat vanaf 2021 de verwachte groei met 1 jaar vertraagd gaat plaatsvinden. De in 2020 uitgevoerde impairment toets geeft geen aanleiding voor een verdere bijzondere waardevermindering of terugname van de in 2019 verantwoorde bijzondere waardevermindering. Als indicatie voor de schattingonzekerheid geldt dat structureel EUR 0,1 miljoen meer of minder resultaat een effect heeft van circa EUR 1 miljoen op de waarde van de activa.

Onder de niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa bevinden zich grondposities waarvan de reële waarde afhankelijk is van de kwaliteit, ligging en het beoogd gebruik (bestemmingsplan). De reële waarde van deze grondposities bedraagt minimaal EUR 25 miljoen.

(3) Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	DEEL- NEMINGEN	VORDERINGEN OP LEDEN	LATENTE BELASTING- VORDERINGEN	OVERIGE VORDERINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2020	5,9	9,0	16,3	3,3	34,5
Mutaties:					
- Toevoegingen en verstrekkingen	1,3	1,4	-	16,5	19,2
- Aflossingen en onttrekkingen	-	- 0,4	- 5,0	-	- 5,4
- Mutaties ten gunste/laste van het resultaat	-	-	- 0,6	0,3	- 0,3
- Aandeel in resultaat deelnemingen en ontvangen dividend	- 0,4	-	-	-	- 0,4
- Reclassificatie naar kortlopende vorderingen	-	- 4,0	-	-	- 4,0
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	6,8	6,0	10,7	20,1	43,6

	DEEL- NEMINGEN	VORDERINGEN OP DEEL- NEMINGEN	VORDERINGEN OP LEDEN	LATENTE BELASTING- VORDERINGEN	OVERIGE VORDERINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2019	4,6	0,3	11,9	16,4	1,1	34,3
Mutaties:						
- Toevoegingen en verstrekkingen	1,2	-	1,2	15,3	1,5	19,2
- Aflossingen en onttrekkingen	-	- 0,3	- 0,4	- 1,2	- 0,8	- 2,7
- Mutaties ten gunste/laste van het resultaat	-	-	0,3	- 14,2	1,5	- 12,4
- Aandeel in resultaat deelnemingen en ontvangen dividend	0,1	-	-	-	-	0,1
- Reclassificatie naar kortlopende vorderingen	-	-	- 4,0	-	-	- 4,0
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	5,9	0,0	9,0	16,3	3,3	34,5

Deelnemingen

De post deelnemingen heeft onder meer betrekking op het niet-geconsolideerde belang in Aviko Kloosterboer Verpakkingen B.V. en het Spaanse aardappelspecialiteitenbedrijf Eurofrits S.A. Aangezien op deze belangen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden ze gewaardeerd op basis van de nettovermogenswaarde. In de post deelnemingen is tevens een participatie begrepen in een start up fonds (een 'collaborative venture fund') voor een bedrag van EUR 4,0 miljoen. Aangezien op dit belang geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend wordt deze gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen op leden

De niet rentedragende vorderingen op leden (EUR 6,0 miljoen) betreft de netto-contante waarde van het lange termijn deel van de nog te storten bedragen op uitgegeven ledenleveringsbewijzen (2019: EUR 9,0 miljoen).

Latente belastingvorderingen

De post latente belastingvorderingen betreft de waardering van beschikbare verliescompensatie en tijdelijke verschillen tussen de fiscale en commerciële waardering. Van de latente belastingvorderingen is het volledige bedrag (2019: EUR 5,0 miljoen) naar verwachting verrekenbaar binnen één jaar.

Het bedrag aan voorwaartse verliescompensatie, voor zover niet in de balans opgenomen onder de latente belastingvorderingen, bedraagt bruto EUR 21,5 miljoen (2019: EUR 6,4 miljoen).

Overige vorderingen

De overige vorderingen betreft voor EUR 16,5 miljoen het niet ter vrije beschikking staand banksaldo dienend als onderpand voor een door de bank verstrekte lening. Het resterend bedrag betreft onder andere geactiveerde kosten verband houdend met de afsluiting van een financieringsovereenkomst met een looptijd tot maart 2025.

(4) Voorraden

	31-12-2020	31-12-2019
Gereed product en handelsgoederen	483,5	491,7
Terreinen	9,5	9,3
Grond- en hulpstoffen	74,8	71,8
	567,8	572,8

Van de voorraden is EUR 6,2 miljoen (2019: EUR 8,2 miljoen) gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde. De voorziening voor incourantheid bedraagt EUR 4,8 miljoen (2019: EUR 4,6 miljoen). De voorraad terreinen betreft grond die ontwikkeld wordt in het kader van het bedrijventerrein AFC Nieuw Prinsenland bij Dinteloord.

Op de voorraden rust voor EUR 3,0 miljoen (2019: EUR 5,7 miljoen) een pandrecht ten behoeve van de bank.

(5) Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen op handelsdebiteuren	213,3	233,3
Vorderingen op maatschappijen waarin wordt deelgenomen	2,7	5,2
Vorderingen op leden	4,1	4,0
Terug te vorderen winstbelasting	0,5	4,7
Overige belastingvorderingen	37,3	36,1
Overige vorderingen en overlopende activa	49,1	30,3
	307,0	313,6

Overige vorderingen en overlopende activa

Dit betreft nog te ontvangen bedragen EUR 36,5 miljoen (2019: EUR 21,2 miljoen) en vooruitbetaalde kosten EUR 12,6 miljoen (2019: EUR 9,1 miljoen).

(6) Liquide middelen

Een bedrag van EUR 0,7 miljoen (2019: EUR 1,3 miljoen) staat niet ter vrije beschikking.

(7) Eigen vermogen

Voor een specificatie van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat ziet er als volgt uit:

	2020	2019
Nettoresultaat	30,4	18,2
Omrekeningsverschillen buitenlandse deelnemingen	- 5,5	1,4
Totaalresultaat van Cosun	24,9	19,6

(8) Minderheidsbelang derden

	2020	2019
Stand per 1 januari	15,8	15,8
Mutaties:		
- Aandeel in resultaten	4,4	1,3
- Kapitaalmutaties en wijziging in consolidatie	-	- 0,2
- Dividend en liquidatie-uitkeringen	- 2,3	- 1,1
- Koersverschillen en overige mutaties	- 0,4	-
STAND PER 31 DECEMBER	17,5	15,8

Het minderheidsbelang derden bestaat voornamelijk uit het aandeel van derden in de aardappelverwerkende fabriek Gansu Aviko Potato Processing Co. Ltd., Rain Biomasse Wärme GmbH, de handelonderneming Limako B.V., Agri Bio Source Europe B.V. en Eemshaven Sugar Terminal C.V.

(9) Voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Latente belastingverplichtingen	17,4	18,4
Milieuvoorziening	15,0	16,1
Pensioenen en overige uitgestelde personeelsbeloningen	16,8	18,8
Verlieslatende contracten	1,7	1,0
Overige voorzieningen	3,8	3,2
	54,7	57,5

De voorzieningen hebben voor EUR 43,8 miljoen (2019: EUR 42,8 miljoen) een langlopend karakter.

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	LATENTE BELASTING- VERPLICHTINGEN	MILIEU- VOORZIENING	PENSIOENEN EN ANDERE UITGESTELDE PERSONEELS- BELONINGEN	VERLIJESLATENDE CONTRACTEN	OVERIGE VOORZIENINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2020	18,4	16,1	18,8	1,0	3,2	57,5
Mutaties:						
- Toevoegingen	0,6	5,2	2,8	1,4	1,2	11,2
- Onttrekkingen	- 2,0	- 5,0	- 4,4	- 0,5	- 0,4	- 12,3
- Mutatie ten gunste/laste van het resultaat	0,4	- 1,3	- 0,4	- 0,2	- 0,2	- 1,7
STAND PER 31 DECEMBER 2020	17,4	15,0	16,8	1,7	3,8	54,7

De mutaties ten gunste/laste van het resultaat zien met name toe op vrijval van de betreffende posten. Alleen bij de mutatie van latente belastingverplichtingen ziet dit grotendeels toe op een tariefswijziging.

Latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen is een voorziening voor uitgestelde belastingbetalingen die voortvloeien uit tijdelijke verschillen tussen de fiscale en commerciële winstbepaling. De latente belastingverplichtingen hebben voor EUR 15,7 miljoen (2019: EUR 15,5 miljoen) een langlopend karakter. De voorziening voor latente belastingverplichtingen is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Milieuvoorzieningen

De voorzieningen zijn met name gevormd voor risico's ten aanzien van sloop van activa, verplichtingen voor de afvoer van tarragrond en overige milieurisico's.

Pensioenen en andere uitgestelde personeelsbeloningen

Binnen Cosun zijn diverse pensioenregelingen en andere uitgestelde personeelsbeloningen van toepassing. De regelingen voor levenslang pensioen voor de medewerkers van Cosun Holding B.V., Coöperatie Cosun (waaronder Cosun Beet Company) en Sensus B.V. worden uitgevoerd binnen het ondernemingspensioenfonds Cosun.

ONDERNEMINGSPENSIOENFONDS	GESCHATTE DEKKINGSGRAAD PER 31-12-2020	BASIS KENMERK PENSIOENREGELING 31-12-2020
Pensioenfonds Cosun	112,6	Middelloonregeling

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 107,8%.

Het ondernemingspensioenfonds kent een voorwaardelijke indexatie voor inactieven.

De pensioenregeling is op basis van een vaste premiebijdrage en een middelloon met een voorwaardelijke indexatie. Voor de deelnemers van Pensioenfonds Cosun heeft de werkgever een garantie afgegeven tot en met 2023 voor de opbouw en de indexatie van de actieven voor zover deze niet uit de premie kan worden gefinancierd. Deze garantie betreft 1,2% voor de periode tot en met 2023. Per 1-1-2021 is geen additionele verplichting ten aanzien van de toegezegde indexatie van actieven van toepassing. Onder de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen bestaat de keuzemogelijkheid voor het opnemen van een voorziening voor toekomstige jaren. Hierbij is gekozen om voor de jaren waarvoor nog geen toezegging is, geen voorziening op te nemen.

Ook wordt een aantal regelingen uitgevoerd binnen een bedrijfstakpensioenfonds of in eigen beheer (jubileum- en overlijdensregelingen) van de betreffende onderneming. Bij de uitvoering van de diverse regelingen worden de reglementen uitgevoerd als omschreven in de arbeidsvoorwaarden en wordt rekening gehouden met de lokale wettelijke kaders.

De voornaamste actuariële veronderstellingen welke gehanteerd worden betreffen:

	2020	2019
Disconteringsvoet	1,0 %	1,5 %
Algemene salarisstijgingen	2,0 %	2,0 %

Door pensioenfonds Cosun wordt de prognosetafel AG2020 (2019: prognosetafel AG2018), onder toepassing van leeftijd- en inkomensafhankelijke correctiefactoren op basis van het Mercer-model 2019 (correctietabel gemiddelde 'Hoog' en 'Hoog – midden') gehanteerd als overlevingstafel.

Verlieslatende contracten

De voorziening verlieslatende contracten heeft betrekking op verkoopcontracten waarbij de kostprijs hoger is dan de verkoopprijs en het nakomen van de verkoopcontracten onvermijdbaar is.

Overige voorzieningen

Onder de overige voorzieningen is onder meer een voorziening voor reorganisatie / herstructurering opgenomen voor een bedrag van EUR 1,2 miljoen (2019: EUR 1,0 miljoen).

Als disconteringsvoet voor het contant maken van de toekomstige bedragen is gerekend met 0,5% tot 1,0% afhankelijk van de termijnen (2019: 0,5% tot 1,5% afhankelijk van de termijnen).

(10) Langlopende schulden

	31-12-2020	EFFECTIEVE RENTE	31-12-2019	EFFECTIEVE RENTE
Schulden aan kredietinstellingen	-	-	0,4	3,0 %
Schulden aan leden	16,9	2,4 %	18,1	2,5 %
Negatieve goodwill	1,1	-	2,8	-
Leaseverplichtingen	10,9	7,6 %	11,6	7,5 %
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4,8	0,0 %	-	-
Overige schulden	3,5	0,0 %	-	-
	37,2		32,9	

Schulden aan leden

De schulden aan leden betreffen leningen op grond van het in 2015 geïntroduceerde 'ledenfinancieringsprogramma'. Leden van Cosun hebben daarbij de mogelijkheid een deel van de hiervoor in aanmerking komende betalingen in te leggen in een lening die een vast rentepercentage geeft tijdens de looptijd. De leden kunnen kiezen tussen leningen met een looptijd van 2 tot 5 jaar. Deze leningen zijn achtergesteld ten opzichte van andere crediteuren.

Negatieve goodwill

De negatieve goodwill, verband houdend met acquisities, valt vrij ten gunste van het resultaat naar rato van de gewogen gemiddelde resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa.

Leaseverplichtingen

Dit betreffen hoofdzakelijk leaseverplichtingen in verband met een distributiecentrum en een grondwaterzuiveringsinstallatie. Een bedrag van EUR 7,4 miljoen heeft een looptijd langer dan vijf jaar.

Overige schulden

De overige schulden betreft met name vooruit ontvangen vergoeding voor pachtgelden. Een bedrag van EUR 2,2 miljoen heeft een looptijd langer dan vijf jaar.

(11) Kortlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Schulden aan kredietinstellingen	28,6	8,1
Schulden met een financieringskarakter	60,2	0,2
Totaal kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter	88,8	8,3
Schulden aan leden	97,8	106,1
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	246,4	236,8
Schulden aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	1,4	1,7
Te betalen overige belastingen en premies sociale verzekeringen	9,5	12,4
Overige schulden en overlopende passiva	141,5	129,0
Totaal overige schulden en overlopende passiva	496,6	486,0

Schulden aan kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter

De toename van de schulden aan kredietinstellingen betreft met name de aantrekking van de lokale financieringen voor de overgenomen financiering van Hongyuan Louis. Deze financieringen hebben een looptijd van één tot vijf jaar. Er zijn geen zekerheden gesteld.

In maart 2019 is het vijfjarig financieringsarrangement van EUR 400 miljoen met een bankensyndicaat hernieuwd. De hernieuwde overeenkomst loopt tot maart 2024 en is in 2020 voor een omvang van EUR 320 miljoen verlengd met 1 jaar. De mogelijkheid bestaat om deze in de toekomst nog 1 maal te verlengen met 1 jaar. Ultimo 2020 is er voor EUR 60 miljoen (2019: nihil) getrokken. Aan al de voorwaarden onder de convenanten is voldaan.

Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva betreffen nog te betalen rente, vakantierechten, bonussen, voorschotten ontvangen uit de NOW 2 en 3 regeling en overige nog te betalen kosten.

(12) Afgeleide financiële instrumenten

Algemeen

Het beleid van Cosun is er op gericht valuta- en renterisico's zo volledig mogelijk in te dekken. Het valutarisico uit hoofde van financieringscontracten in vreemde valuta met betrekking tot groepsmaatschappijen wordt afgedekt door middel van valutaswaps. Cosun houdt geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft deze ook niet uit.

Valutarisico en liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. Tevens loopt de groep valutarisico door (ver)kooptransacties die in een andere valuta plaatsvinden dan de rapporteringsvaluta van de groep. Om dit valutarisico af te dekken heeft de groep het beleid valutatermijncontracten af te sluiten.

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de contractvolumes en reële waarde van de uitstaande contracten per 31 december 2020 die alle zijn afgesloten met financiële instellingen met een korte termijn rating van minimaal A2 of gelijkwaardig.

	CONTRACT VOLUME 31-12-2020	BOEK- WAARDE 31-12-2020	REËLE WAARDE 31-12-2020	CONTRACT VOLUME 31-12-2019	BOEK- WAARDE 31-12-2019	REËLE WAARDE 31-12-2019
Valutatermijncontracten en valutaswaps:						
US dollar	- 173,8	1,1	3,0	- 141,5	0,1	2,5
Britse pond	- 45,6	- 0,1	- 0,7	- 84,1	- 0,4	- 3,2
Chinese yen	-	-	-	- 37,7	-	0,5
Poolse zloty	- 14,6	- 0,1	- 0,2	- 14,2	0,2	0,2
Zweedse kroon	- 9,5	-	- 0,2	- 5,7	-	- 0,1
Australische dollar	- 8,4	- 0,1	- 0,3	- 3,2	-	-
Canadese dollar	- 0,4	-	-	- 0,8	-	-
TOTAAL	- 252,3	0,8	1,6	- 287,2	- 0,1	- 0,1

Het contractvolume is het product van contracten en de koers per balansdatum. De boekwaarde betreft het gedeelte van het contractvolume, waarvan de afgedekte positie heeft geleid tot een financieel actief of financiële verplichting, en wordt gewaardeerd tegen het verschil tussen de koers per balansdatum en ingedekte koers. De reële waarde heeft betrekking op het totale contractvolume.

Evenals vorig jaar hebben de valutatermijncontracten en valutaswaps veelal een looptijd korter dan één jaar. Het contractvolume met een looptijd langer dan één jaar bedraagt EUR 19,5 miljoen (2019: EUR 23,1 miljoen).

Prijrisico

	BOEKWAARDE 31-12-2020	REËLE WAARDE 31-12-2020	BOEKWAARDE 31-12-2019	REËLE WAARDE 31-12-2019
Goederentermijn-contracten	-	- 5,8	-	- 0,1
Beursgenoteerde future contracten	-	0,1	-	0,2
Emissierechten	-	0,7	-	0,1

Evenals vorig jaar hebben de goederentermijn-contracten veelal een looptijd korter dan één jaar. Een deel van deze contracten is per eind 2020 nog niet ingegaan. Voor de afgesloten beursgenoteerde future contracten zijn voor EUR 1,3 miljoen aan margin verplichtingen van toepassing (2019: EUR 0,1 miljoen).

Kredietrisico

Kredietrisico's lopen uiteen per land en individuele contractpartij en worden beheerst door middel van een beleid van kredietlimieten per tegenpartij. Het tegenpartijrisico met betrekking tot (afgeleide) financiële instrumenten wordt beheerst door contracten af te sluiten met financiële instellingen en tegenpartijen met een rating van minimaal A voor de lange termijn en met een rating van minimaal A2 of gelijkwaardig voor de korte termijn. Binnen de groep zijn geen belangrijke concentraties van kredietrisico's.

(13) Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen

Gestelde zekerheden

In financieringsovereenkomsten zijn negatieve pledge verklaringen met pari-passu-clausules opgenomen. Door een aantal groepsmaatschappijen zijn zekerheden gesteld aan kredietinstellingen en belastingautoriteiten in de vorm van bezitloos pandrecht op voorraden, machines en bedrijfsinventaris, stille verpanding van vorderingen en hypotheek op een aantal onroerende zaken.

Claims

Tegen Cosun en/of groepsmaatschappijen zijn diverse claims ingediend die samenhangen met de normale bedrijfsvoering. Hoewel de afloop van deze geschillen niet met zekerheid kan worden voorspeld, wordt ingeschat – mede op grond van ingewonnen juridisch advies – dat het totaal vanuit deze geschillen voortvloeiende verplichtingen niet van materiële betekenis is voor de geconsolideerde financiële positie. Voorzieningen zijn getroffen voor alle claims van derden waarvan toewijzing aannemelijk is en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.

Garanties

Cosun heeft zich ten opzichte van derden garant gesteld tot een bedrag van EUR 29,5 miljoen (2019: EUR 12,7 miljoen). De toename wordt veroorzaakt door de garantiestelling voor accijns bij Cosun Beet Company.

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangaan ter zake van huur en operationele leasing. De verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen EUR 26,1 miljoen (2019: EUR 23,6 miljoen). De in het komende jaar vervallende huur- en leaseverplichtingen bedragen EUR 9,4 miljoen (2019: EUR 8,1 miljoen). De na 5 jaar vervallende termijnen bedragen EUR 0,1 miljoen (2019: EUR 0,1 miljoen). De investeringsverplichtingen bedragen EUR 109,7 miljoen (2019: EUR 72,4 miljoen).

(14) NETTO-OMZET

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar productgroep:

	2020	%	2019	%
Suikeractiviteiten	717,2	35,3	636,7	31,1
Aardappelactiviteiten	786,9	38,8	930,3	45,5
Overige activiteiten	524,9	25,9	478,8	23,4
TOTAAL	2.029,0	100,0	2.045,8	100,0

De netto-omzet naar geografisch gebied is:

	2020	%	2019	%
Nederland	596,4	29,4	555,3	27,1
EU-landen excl. Nederland	974,5	48,0	1.124,4	55,0
Overig Europa	135,7	6,7	57,5	2,8
Noord- en Zuid-Amerika	123,7	6,1	136,8	6,7
Rest van de wereld	198,7	9,8	171,8	8,4
TOTAAL	2.029,0	100,0	2.045,8	100,0

Door de Brexit wordt de omzet Engeland niet meer opgenomen onder EU landen, maar onder de categorie 'Overig Europa'.

(15) Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten betreffen onder andere de boekwinsten op verkochte activa, ontvangen verzekeringsuitkeringen, ontvangen vergoedingen voor diensten aan derden en huuropbrengsten. Een groot deel van de overige bedrijfsopbrengsten in 2020 heeft een eenmalig karakter. In 2020 is een deel van het terrein rond de voormalige suikerfabriek in Puttershoek verkocht.

(16) Kosten van grond- en hulpstoffen

Hieronder zijn opgenomen de kosten van grond- en hulpstoffen, ingekocht gereed product en aan de productie gerelateerde energiekosten. De bieteninkopen van leden betreffen EUR 228,1 miljoen (2019: EUR 234,0 miljoen). Dit is inclusief EUR 41,7 miljoen aan ledentoeslag (2019: EUR 38,5 miljoen).

(17) Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Onder deze kostensoort worden onder andere huurkosten, researchkosten, reparatie- en onderhoudskosten, indirecte energiekosten, transportkosten, kantoorkosten, verkoopkosten, kosten van verzekeringen en automatiseringskosten verantwoord, voor zover deze kosten in rekening zijn gebracht door derden.

De totale research & development kosten, inclusief eigen personeelskosten, bedragen EUR 18,7 miljoen (2019: EUR 20,8 miljoen).

In 2020 is EUR 5,3 miljoen aan compensatie uit steunmaatregelen, waaronder NOW, ontvangen. Hiervan had EUR 5,0 miljoen betrekking op personeelskosten.

(18) Sociale lasten

	2020	2019
Sociale lasten	36,9	36,4
Pensioenlasten	31,1	32,4
	68,0	68,8

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2020 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij Cosun, omgerekend naar volledig dienstverband, 3.911 personen (2019: 3.744 personen). Deze personeelsomvang is als volgt onder te verdelen naar de productgroepen:

	2020	2019
Suikeractiviteiten	880	847
Aardappelactiviteiten	1.891	1.820
Overige activiteiten	1.140	1.077
TOTAAL	3.911	3.744
Waarvan werkzaam in het buitenland	1.761	1.694

(19) Andere waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa

In 2020 bedraagt de andere waardevermindering op de immateriële en materiële vaste activa EUR 0,8 miljoen. De waardeverandering in 2019 bedroeg EUR 10,1 miljoen. Zie voor nadere informatie de toelichting onder noot 2.

(20) Financiële baten en lasten

Onder de financiële baten en lasten zijn begrepen de interest op rentedragende vorderingen en schulden.

(21) Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

De verantwoorde vennootschapsbelasting in de winst-en-verliesrekening betreft een last van EUR 8,0 miljoen (2019: EUR 0,7 miljoen) bij een resultaat voor belastingen van EUR 44,2 miljoen (2019: EUR 19,8 miljoen). De effectieve belastingdruk bedraagt 18,1% (2019: 3,5%). De afwijking van het toepasselijke lokale belastingtarief kan als volgt worden verklaard:

	2020	%	2019	%
Resultaat voor belastingen	44,2		19,8	
Winstbelasting op basis van het Nederlandse belastingtarief	11,1	25,0	5,0	25,0
Effect van afwijkende / buitenlandse belastingtarieven	- 1,5	- 3,4	- 0,6	- 2,9
Niet-aftrekbare bedragen / permanente verschillen	- 3,8	- 8,6	- 2,2	- 11,3
Effect van wijziging in waardering van verliezen, tegoeden of tijdelijke verschillen	1,5	3,4	1,0	5,2
Correctie voorgaande jaren	0,3	0,8	- 3,0	- 15,0
Overige	0,4	0,9	0,5	2,4
TOTALE BELASTINGDRUK	8,0	18,1	0,7	3,5

Het effect van (wijziging in) waardering van verliezen in 2020 (en 2019) komt grotendeels door het niet waarden van verliezen in buitenlandse entiteiten. De niet-aftrekbare bedragen / permanente verschillen hebben voornamelijk betrekking op deelnemingsvrijstelling (2020) en niet aftrekbare ledentoeslag (2019).

(22) Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Ernst & Young Accountants LLP zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

In 2020 zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van de onderneming:

	ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS LLP	OVERIG ERNST & YOUNG NETWERK	TOTAAL ERNST & YOUNG
Onderzoek van de jaarrekening	0,8	0,3	1,1
Andere assurance diensten	0,1	-	0,1
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	0,3	0,3
Andere niet-controlediensten	-	0,1	0,1
TOTAAL	0,9	0,7	1,6

In 2019 zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van de onderneming:

	ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS LLP	OVERIG ERNST & YOUNG NETWERK	TOTAAL ERNST & YOUNG
Onderzoek van de jaarrekening	0,7	0,3	1,0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	0,5	0,5
Andere niet-controlediensten	-	0,1	0,1
TOTAAL	0,7	0,9	1,6

De totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

(23) Kasstroomoverzicht

De mutaties in het kasstroomoverzicht kunnen grotendeels worden ontleend aan de mutatieoverzichten van de betreffende balansposten. Voor een aantal balansposten volgt hierna de aansluiting tussen de balansmutatie en de mutatie volgens het kasstroomoverzicht:

	WERKKAPITAAL	VOORZIENINGEN	LANGLOPENDE SCHULDEN
Stand per 1 januari 2020	400,4	- 57,5	- 30,1
Stand per 31 december 2020	378,2	- 54,7	- 36,1
Balansmutatie	22,2	- 2,8	6,0
Aanpassingen voor:			
- Wijzigingen in winstbelastingposities	- 4,2	1,0	-
- Investerings en desinvesteringen deelnemingen	- 27,1	- 0,2	- 5,1
- Reclassificatie naar kortlopende vorderingen vanuit financiële vaste activa	4,0	-	-
- Schuld call-put optie op minderheidsaandeel deelneming	- 4,4	-	-
- Nog niet betaalde investeringscrediteuren	- 13,0	-	-
KASSTROOM	- 22,4	- 2,0	0,9

(24) Gebeurtenissen na balansdatum

Op 4 januari heeft Cosun de zeggenschap verworven over de activiteiten van Pfanni GmbH & Co. OHG Stavenhagen middels de aankoop van een 100% belang en de overname van het vastgoed. De fabriek in Stavenhagen verwerkt aardappelen tot diverse aardappelproducten. Hiermee is effectief control verkregen per 1 januari 2021, vanaf wanneer deze onderneming wordt meegeconsolideerd. De verkrijgingsprijs is nog niet definitief, maar naar verwachting zal dit minder bedragen dan EUR 10 miljoen.

In maart 2021 is het bestaande financieringsarrangement voor een omvang van EUR 320 miljoen met één jaar verlengd. Hiermee loopt de verlengde overeenkomst tot maart 2026.

Enkelvoudige balans

(na resultaatbestemming; in miljoenen EUR)

	Toelichting	31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(25)	39,0	46,6
Materiële vaste activa	(26)	239,1	251,9
Financiële vaste activa	(27)	811,9	313,7
		<u>1.090,0</u>	<u>612,2</u>
Vlottende activa			
Vorraden	(28)	245,5	266,3
Vorderingen en overlopende activa	(29)	269,2	601,0
Liquide middelen		67,3	82,6
		<u>582,0</u>	<u>949,9</u>
Totaal activa		1.672,0	1.562,1
PASSIVA			
Eigen vermogen (30)			
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal		36,0	36,0
Agioreserve		32,3	32,2
Reserve deelnemingen		6,5	6,2
Reserve koersverschillen		- 5,3	0,2
Overige reserves		1.202,8	1.173,6
		<u>1.272,3</u>	<u>1.248,2</u>
Vorzieningen	(31)	25,5	28,9
Langlopende schulden	(32)	31,2	28,1
Kortlopende schulden	(33)		
Kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter		60,0	-
Overige schulden en overlopende passiva		283,0	256,9
		<u>343,0</u>	<u>256,9</u>
Totaal passiva		1.672,0	1.562,1

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

(in miljoenen EUR)

OVER HET JAAR	2020	2019
Coöperatief resultaat na belastingen	- 3,1	- 42,6
Resultaat deelnemingen na belastingen	33,4	60,7
NETTORESULTAAT	30,3	18,1
WINSTVERDELING CONFORM DEFINITIES ART. 1 VAN DE UITKERINGSREGELING BIETENLEVERINGEN		
Resultaat deelnemingen onder aftrek van dividend	33,4	19,5
Coöperatief resultaat inclusief dividend deelnemingen	- 3,1	- 1,4

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

(in miljoenen EUR)

Algemeen

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

(25) Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

	GOODWILL	OVERIGE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	TOTAAL
Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2020	174,6	6,2	180,8
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 1 januari 2020	131,0	3,2	134,2
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2020	43,6	3,0	46,6
Mutaties:			
- Investerings	-	-	-
- Afschrijvingen	- 7,6	-	- 7,6
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	36,0	3,0	39,0
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2020	174,6	6,2	180,8
Cumulatieve afschrijvingen en andere waardeveranderingen per 31 december 2020	138,6	3,2	141,8

(27) Financiële vaste activa

	31-12-2020	31-12-2019
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	302,2	273,6
Vorderingen op groepsmaatschappijen	495,0	19,0
Vorderingen op leden	6,0	9,0
Latente belastingvorderingen	7,3	10,5
Overige vorderingen	1,4	1,6
	811,9	313,7

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	DEELNEMINGEN IN GROEPSMAAT- SCHAPPIJEN	VORDERINGEN OP GROEPS- MAATSCHAP- PIJEN	VORDERINGEN OP LEDEN	LATENTE BELASTING- VORDERINGEN	OVERIGE VORDERINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2020	273,6	19,0	9,0	10,5	1,6	313,7
Mutaties:						
- Aandeel in resultaat deelnemingen	33,4	-	-	-	-	33,4
- Toevoegingen en verstrekkingen	1,0	476,3	1,4	-	0,3	479,0
- Aflossingen en onttrekkingen	- 0,6	- 0,3	- 0,4	- 4,5	-0,5	- 6,3
- Koersverschillen	- 5,4	-	-	-	-	- 5,4
- Overige mutaties	0,2	-	-	-	-	0,2
- Mutaties ten gunste/laste van het resultaat	-	-	-	1,3	-	1,3
- Reclassificatie naar kortlopend	-	-	- 4,0	-	-	- 4,0
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	302,2	495,0	6,0	7,3	1,4	811,9

	DEELNEMINGEN IN GROEPSMAAT- SCHAPPIJEN	VORDERINGEN OP GROEPS- MAATSCHAP- PIJEN	VORDERINGEN OP LEDEN	LATENTE BELASTING- VORDERINGEN	OVERIGE VORDERINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2019	252,8	429,4	11,9	2,0	0,6	696,7
Mutaties:						
- Aandeel in resultaat deelnemingen	60,7	-	-	-	-	60,7
- Toevoegingen en verstrekkingen	-	47,4	1,2	10,9	0,3	59,8
- Aflossingen en onttrekkingen	-	- 45,3	- 0,4	- 2,4	- 0,8	- 48,9
- Dividend	- 41,2	-	-	-	-	- 41,2
- Koersverschillen	1,4	-	-	-	-	1,4
- Overige mutaties	- 0,1	-	-	-	-	- 0,1
- Mutaties ten gunste/laste van het resultaat	-	-	0,3	-	1,5	1,8
- Reclassificatie naar kortlopend	-	- 412,5	- 4,0	-	-	- 416,5
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	273,6	19,0	9,0	10,5	1,6	313,7

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Cosun Beet Company GmbH & Co. KG is een deelneming van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. en is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. per 31 december 2020. Cosun Beet Company GmbH & Co. KG maakt bij het opstellen van de jaarrekening gebruik van de vrijstelling conform artikel 264b HGB.

Vorderingen op groepsmaatschappijen

Per eind 2020 betrof het saldo met name de langlopende lening aan Cosun Holding (EUR 260 miljoen), Aviko Holding B.V. (EUR 60 miljoen), Aviko B.V. (EUR 55 miljoen), Aviko Deutschland GmbH (EUR 15 miljoen), Aviko Belgium (EUR 20 miljoen), Sensus B.V. (EUR 5 miljoen), SVZ International B.V. (EUR 30 miljoen), Duynie Ingredients B.V. (EUR 25 miljoen) en Duynie Holding B.V. (EUR 20 miljoen). Deze leningen zijn veelal opnieuw afgesloten in 2020. Eind 2019 zijn deze als kortlopend opgenomen onder de vorderingen, vanwege het aflopen van de leningsovereenkomsten in 2020.

Vorderingen op leden

De niet rentedragende vorderingen op leden (EUR 6,0 miljoen) betreft de contante waarde van het lange termijn deel van de nog te storten bedragen op uitgegeven ledenleveringsbewijzen (2019: EUR 9,0 miljoen).

Overige vorderingen

Dit betreft met name geactiveerde kosten verband houdend met de afsluiting van een financieringsovereenkomst met een looptijd tot maart 2025.

(28) Voorraden

	31-12-2020	31-12-2019
Gereed product en handelsgoederen	226,8	248,5
Terreinen	9,5	9,3
Grond- en hulpstoffen	9,2	8,5
	245,5	266,3

De voorraad terreinen betreft grond die ontwikkeld wordt in het kader van het bedrijventerrein AFC Nieuw Prinsenland bij Dinteloord. Bij de waardering van de voorraden gereed product en handelsgoederen is rekening gehouden met incourantheid. De voorziening hiervoor bedraagt EUR 1,5 miljoen (2019: EUR 1,6 miljoen). Voor een bedrag van EUR 1,8 miljoen is de voorraad gewaardeerd tegen lagere marktwaarde (2019: EUR 4,4 miljoen).

(29) Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen op handelsdebiteuren	45,7	51,8
Vorderingen op groepsmaatschappijen	182,6	512,5
Korte termijn deel van nog te storten op uitgegeven aandelen	4,1	3,9
Overige belastingvorderingen	13,9	17,0
Overige vorderingen en overlopende activa	22,9	15,8
	269,2	601,0

(30) Eigen vermogen

Gestort en opgevraagd kapitaal en agio

	LEDEN- LEVERINGS- BEWIJZEN (LLB'S)	AGIO RESERVE	TOTAAL 2020	TOTAAL 2019
Stand per 1 januari	36,0	32,3	68,3	68,3
Mutaties:				
- Uitgegeven LLB's	1,4	-	1,4	1,2
- Ingenomen LLB's	- 1,4	-	- 1,4	- 1,2
STAND PER 31 DECEMBER	36,0	32,3	68,3	68,3

Het totaal aantal uitgegeven ledenleveringsbewijzen is 6.543.774 (2019: 6.545.369), de nominale waarde bedraagt EUR 5,50 per stuk. Op grond van RJ 620 is in de geconsolideerde jaarrekening EUR 1,2 miljoen (2019: EUR 0,7 miljoen) geclassificeerd als vreemd vermogen. De agioreserve wordt fiscaal volledig als gestort aangemerkt.

Wettelijke reserves, overige reserves en resultaat

	RESERVE DEELNEMINGEN	RESERVE KOERSVERSCHILLEN	OVERIGE RESERVES	TOTAAL 2020	TOTAAL 2019
Stand per 1 januari	6,2	0,2	1.173,6	1.180,0	1.162,4
Mutaties:					
- Resultaatbestemming	-	-	30,3	30,3	18,2
- Uitgekeerd aan leden	-	-	- 0,8	- 0,8	- 2,0
- Koersverschillen	-	- 5,5	-	- 5,5	1,4
- Resultaat deelneming	0,3	-	- 0,3	-	-
STAND PER 31 DECEMBER	6,5	- 5,3	1.202,8	1.204,0	1.180,0

Reserve deelnemingen

De reserve deelnemingen betreft dat deel van de eigen vermogen mutaties waar vanaf het moment van consolideren niet vrijelijk over beschikt kan worden.

Overige reserves

Op grond van artikel 46 van de statuten vinden uitkeringen plaats aan leden en contractanten. Deze uitkeringen zijn met ingang van januari 2000 in overeenstemming met het reglement Uitkeringsregeling Bietenleveringen (UB). De hoogte van de uitkering is afhankelijk van het gemiddeld geleverd aantal tonnen suikerbieten, het gemiddeld coöperatief resultaat inclusief dividend deelnemingen per ton suikerbiet van de zeven voorafgaande boekjaren en een factor per campagne. Uitkering vindt plaats ten laste van de overige reserves. De uitkering verwerkt in 2020 betreft de op grond van artikel 5.1 sub (i) uitgekeerde UB over de geleverde suikerbieten over de jaren tot en met 2019.

Indien alle leden per 31 december 2020 uit hoofde van bedrijfsbeëindiging aanspraak zouden kunnen maken op UB dan zou EUR 26,6 miljoen uitgekeerd moeten worden (2019: EUR 37,6 miljoen). Uitbetaling is, conform artikel 5.3 van het reglement, onder voorbehoud van goedkeuring door de raad van beheer.

Voorstel tot resultaatbestemming

Het nettoresultaat over het jaar 2019 (EUR 18,2 miljoen) is overeenkomstig het besluit van de raad van beheer d.d. 18 maart 2020 toegevoegd aan de overige reserves.

De raad van beheer is voornemens te besluiten dat EUR 30,3 miljoen, toegevoegd zal worden aan de overige reserves. Het vorenstaande is reeds verwerkt in de jaarrekening 2020.

Verschil eigen vermogen geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening

Op grond van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 620 wordt in de geconsolideerde jaarrekening het direct door leden opeisbare deel (2%) van het gestort aandelenkapitaal en de hiermee onlosmakelijk samenhangende verplichting tot uitbetaling (2%) van de aanspraak op UB bij bedrijfsbeëindiging conform art. 5.3 van het reglement Uitkeringsregeling Bietenleveringen als vreemd vermogen geclassificeerd. Dientengevolge ontstaat een verschil in het eigen vermogen tussen de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening.

De rechtstreekse mutatie als gevolg van overnames betreft de verwerking van de call-put optie toegelicht onder acquisities en desinvesteringen op pagina 53.

	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen geconsolideerde jaarrekening	1.267,5	1.247,5
Effect RJ 620	1,2	0,7
Rechtstreekse mutatie als gevolg van overnames	3,6	-
EIGEN VERMOGEN ENKELVOUDIGE JAARREKENING	1.272,3	1.248,2

(31) Voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Latente belastingverplichtingen	7,5	8,5
Pensioenen en andere uitgestelde personeelsbeloningen	9,5	11,3
Overige voorzieningen	8,5	9,1
	25,5	28,9

De voorzieningen hebben voor circa EUR 18,1 miljoen (2019: EUR 17,6 miljoen) een langlopend karakter.

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	LATENTE BELASTING- VERPLICHTINGEN	PENSIOENEN EN OVERIGE UITGESTELDE PERSONEELS- BELONINGEN	OVERIGE VOORZIENINGEN	TOTAAL
Stand per 1 januari 2020	8,5	11,3	9,1	28,9
Mutaties:				
- Toevoegingen ten laste van het resultaat	0,3	1,8	5,6	7,7
- Onttrekkingen	- 1,3	- 3,5	- 4,7	- 9,5
- Vrijval	-	- 0,1	- 1,5	- 1,6
STAND PER 31 DECEMBER 2020	7,5	9,5	8,5	25,5

Latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen is een voorziening voor uitgestelde belastingbetalingen die voortvloeien uit tijdelijke verschillen tussen de fiscale en commerciële winstbepaling. De latente belastingverplichtingen hebben voor EUR 6,8 miljoen (2019: EUR 6,6 miljoen) een langlopend karakter en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

(32) Langlopende schulden

	31-12-2020	EFFECTIEVE RENTE	31-12-2019	EFFECTIEVE RENTE
Leaseverplichtingen	8,7	8,4 %	9,0	8,4 %
Schulden aan leden	16,9	2,4 %	18,1	2,5 %
Te betalen overige belastingen	4,8	0,0 %	-	0,0 %
Overige schulden	0,8	0,0 %	1,0	0,0 %
TOTAAL LANGLOPENDE SCHULDEN	31,2		28,1	

De schulden aan leden betreft het ledenfinancieringsprogramma dat Cosun in 2015 heeft geïntroduceerd. De inleg door leden is rentedragend, kent een vaste looptijd van 2-5 jaar en is achtergesteld bij de overige crediteuren.

Voor een bedrag van EUR 6,9 miljoen zijn de leaseverplichtingen opgenomen met een looptijd langer dan vijf jaar.

Onder de overige schulden is een bedrag van EUR 0,2 miljoen opgenomen met een looptijd langer dan vijf jaar.

(33) Kortlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Schulden aan kredietinstellingen	60,0	-
Schulden aan groepsmaatschappijen	70,2	35,5
Schulden aan leden	97,8	106,1
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	69,3	68,1
Te betalen overige belastingen en premies sociale verzekeringen	2,6	2,7
Te betalen pensioenen	-	0,9
Overige schulden en overlopende passiva	43,1	43,6
TOTAAL OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	283,0	256,9

Schulden aan kredietinstellingen

In maart 2019 is het vijfjarig financieringsarrangement van EUR 400 miljoen met een bankensyndicaat hernieuwd. De hernieuwde overeenkomst loopt tot maart 2024 en is in 2020 voor een omvang van EUR 320 miljoen verlengd met 1 jaar. De mogelijkheid bestaat om deze in de toekomst nog 1 maal te verlengen met 1 jaar. Ultimo 2020 (2019: nihil) is er voor EUR 60 miljoen getrokken. Aan al de voorwaarden onder de convenanten is voldaan.

(34) Niet uit de balans blijvende informatie

Hoofdelijke aansprakelijkheid en garanties

De coöperatie heeft zich ten opzichte van derden garant gesteld tot een bedrag van EUR 29,5 miljoen (2019: EUR 12,9 miljoen).

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van huur en operationele leasing. De verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen EUR 7,3 miljoen (2019: EUR 3,6 miljoen). De in het komende jaar vervallende huur- en leaseverplichtingen bedragen EUR 2,6 miljoen (2019: EUR 1,1 miljoen). De na 5 jaar vervallende termijnen zijn nihil (2019: nihil). De investeringsverplichtingen bedragen EUR 5,6 miljoen (2019: EUR 7,3 miljoen).

(35) Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Ernst & Young Accountants LLP zijn ten laste gebracht van de onderneming, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

In 2020 zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van de onderneming:

	ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS LLP	OVERIG ERNST & YOUNG NETWORK	TOTAAL ERNST & YOUNG
Onderzoek van de jaarrekening	0,3	-	0,3
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	0,1	0,1
Andere niet-controlediensten	-	0,1	0,1
TOTAAL	0,3	0,2	0,5

In 2019 zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van de onderneming:

	ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS LLP	OVERIG ERNST & YOUNG NETWORK	TOTAAL ERNST & YOUNG
Onderzoek van de jaarrekening	0,2	-	0,2
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	0,2	0,2
Andere niet-controlediensten	-	-	-
TOTAAL	0,2	0,2	0,4

De totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

(36) Overige informatie

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383, lid 1, BW, is in het boekjaar aan leden van de raad van beheer een bedrag van EUR 0,7 miljoen (2019: EUR 0,6 miljoen) en aan leden van de raad van toezicht een bedrag van EUR 0,1 miljoen (2019: EUR 0,1 miljoen) ten laste van het resultaat geboekt.

(37) Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2021 is het bestaande financieringsarrangement voor een omvang van EUR 320 miljoen met één jaar verlengd. Hiermee loopt de verlengde overeenkomst tot maart 2026.

Raad van beheer

Dirk de Lugt
Arwin Bos
Adrie Bossers
Ben van Doesburgh
Ger Evenhuis
Marianne van den Hoek - Huijbregts
Pieter de Jong
Freek Rijna
Sander Wijkstra

Raad van toezicht

Johan van Driel
Hans Huistra
Theo Koekkoek
Edwin Michiels
Pieter van Maldegem
Jacqueline Rijdsijk

Breda, 18 maart 2021

Overige gegevens

Statutaire bepaling resultaatbestemming

De bestemming van de winst is in de statuten als volgt geregeld (art. 42 lid 1 en 2): van de winst der coöperatie zal een door de raad van beheer te bepalen gedeelte worden gereserveerd. Het na inachtneming van het vorig lid resterende bedrag, zal na toepassing van het bepaalde in dit lid, tenzij de ledenraad op voorstel van de raad van beheer anders bepaalt, worden verdeeld onder hen, die aan het einde van het desbetreffende boekjaar lid waren of in of met het einde van dat boekjaar hebben opgehouden lid te zijn, alsmede onder erfgenamen die als rechtsopvolger van een lid een lopende leveringsovereenkomst hebben voortgezet in het betreffende boekjaar, naar gelang van de door hen op ledenleveringsbewijzen binnen de toewijzing voor het desbetreffende boekjaar geleverde bieten en in overeenstemming met de betalingsmethode, neergelegd in het bietenreglement.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de leden en de raad van toezicht van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. (hierna: de coöperatie of de onderneming) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 18,0 miljoen (2019: € 17,5 miljoen)
Toegepaste benchmark	2,2% van brutomarge (2019: 2,1% van brutomarge)
Nadere toelichting	Het kengetal brutomarge betreft de netto-omzet plus de wijziging in voorraden gereed product minus kosten van grond- en hulpstoffen, gecorrigeerd voor de ledentoeslag. Gezien het coöperatieve karakter van de entiteit vinden wij de brutomarge een belangrijkere graadmeter dan het resultaat vóór belastingen. De hoogte van de brutomarge geeft een goed beeld van de omvang van de activiteiten.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 900.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de juridische entiteiten die qua omvang en financieel belang significant zijn of waar significante risico's aan de orde zijn. De controlewerkzaamheden bij de Nederlandse werkmaatschappijen in scope voor de groepscontrole zijn door ons zelf uitgevoerd. De controles van de werkmaatschappijen in scope in het buitenland zijn uitgevoerd door lokale EY-controleteams. Deze buitenlandse accountants hebben instructies van ons ontvangen op basis waarvan zij hun controlewerkzaamheden hebben uitgevoerd en aan ons de uitkomsten van hun controlewerkzaamheden hebben gerapporteerd. Verder hebben wij gedurende de controle regelmatig overleg gehad met alle Nederlandse en buitenlandse EY controleteams. Daarnaast hebben wij het elektronische controledossiers van het controleteams van EY in Duitsland en China beoordeeld. Op deze wijze hebben wij de groepscontrole aangestuurd en konden wij significante observaties adresseren in onze groepscontrole. De werkzaamheden met betrekking tot de consolidatie van de groep, de toetsing van de toelichtingen in de jaarrekening zijn door het groepsteam uitgevoerd.

In totaal vertegenwoordigen bovengenoemde werkzaamheden 92% (2019: 91%) van de totale activa en 84% (2019: 84%) van de brutomarge van de groep. Door bovengenoemde werkzaamheden bij werkmaatschappijen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering voorraad gereed product (zie de Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling inzake voorraden en toelichting 4)

Risico	<p>De voorraad gereed product betreft het grootste onderdeel van de jaarrekeningpost voorraden en wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of lagere realiseerbare waarde. De vervaardigingsprijs is gebaseerd op de aanschafkosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Voorts wordt een deel van de indirecte kosten over het tijdvak van vervaardiging aan de vervaardigingsprijs toegerekend.</p> <p>De berekeningssystematiek van de waardering voorraad gereed product is complex en daarmee foutgevoelig als gevolg van de hoeveelheid componenten waaruit de vervaardigingsprijzen bestaan en beschouwen wij derhalve als kernpunt van onze controle. Van de voorraden is EUR 6,2 miljoen (2019: EUR 8,2 miljoen) gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde.</p>
Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de waardering voorraad gereed product hebben wij per toegerekende overige kostenpost gecontroleerd of deze rechtstreeks aan de vervaardiging mogen worden toegerekend alsmede de parameters die zijn gehanteerd voor toerekening. Voorts hebben wij de toerekening van indirecte kosten over het tijdvak van vervaardiging aan de vervaardigingsprijs gecontroleerd. Het bestaan van de voorraad hebben wij vastgesteld door middel van inventarisaties.</p> <p>Bij de controle van de afwaardering voorraad gereed product naar lagere realiseerbare waarde hebben wij per jaareinde de prijzen van de openstaande verkoop contractposities en de prijzen van de in het nieuwe boekjaar afgesloten contracten afgezet tegen de waardering van de aanwezige voorraden.</p> <p>Daarnaast hebben wij de beschikbare niet gecontracteerde voorraden op balansdatum afgezet tegen de actuele marktprijzen. Tevens hebben wij eerdere aannames afgezet tegen de werkelijke verkoopprijzen in het boekjaar ("back-testing").</p>
Belangrijke observaties	<p>De aan de vervaardigingsprijs toegerekende overige en indirecte kosten zijn naar onze mening kosten die rechtstreeks verband houden met de vervaardiging danwel over het juiste tijdvak zijn toegerekend. De gehanteerde parameters achten wij adequaat.</p> <p>Naar onze mening zijn de grondslagen voor de waardering van voorraden naar lagere realiseerbare waarde adequaat toegepast.</p>

Waardering materiële vaste activa (zie toelichting 2)

Risico

Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. heeft in 2019 een bijzondere waardevermindering verantwoord voor de machines en installaties van SVZ in Europa. Aanleiding hiervoor was het tegenvallende resultaat van 2019. Dit was enerzijds het gevolg van oogstgerelateerde omstandigheden, maar deels ook door toegenomen concurrentie en druk op de marges. De realiseerbare waarde was gebaseerd op de kasstroomprognoses over de periode 2020 – 2023. De hieruit voortvloeiende bijzondere waardevermindering van € 7,5 miljoen is in de jaarrekening 2019 verwerkt.

Uitgangspunt bij de bepaling van de bedrijfswaarde is herstel van het resultaat, met name door groei in volume en hiermee omzet. De gerealiseerde groei in 2020 is lager dan verwacht, dit is een rechtstreeks gevolg van een lagere afzet naar diverse cliënten die zijn geraakt door de lockdowns in Europa en de impact hiervan op het out-of-home segment als gevolg van de COVID-19 pandemie. De verwachting is dat vanaf 2021 de verwachte groei met 1 jaar vertraagd gaat plaatsvinden. De in 2020 uitgevoerde impairment toets geeft geen aanleiding voor een verdere bijzondere waardevermindering of terugname van de in 2019 verantwoorde bijzondere waardevermindering van € 7,5 miljoen.

Jaarlijks dient te worden beoordeeld of er aanwijzingen of indicaties bestaan dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn, danwel of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies heeft opgehouden te bestaan of is verminderd. In het geval van dergelijke aanwijzingen of indicaties wordt de realiseerbare waarde geschat. Deze schatting is gevoelig voor de aannames rondom de structurele resultaatontwikkeling van SVZ in Europa en wij beschouwen deze schatting als kernpunt van onze controle.

Onze controleaanpak

De gehanteerde aannames ten aanzien van de groei in omzet en EBITDA-marge hebben wij getoetst aan de hand van het operationeel plan van SVZ in Europa, de historische resultaten van SVZ in Europa en de verwachting van analisten bij vergelijkbare bedrijven, rekening houdend met de impact van de COVID-19 pandemie. De aannames ten aanzien van toekomstige investeringen hebben wij aangesloten op het operationeel plan van SVZ in Europa en de werkkapitaalontwikkeling is getoetst aan de hand de historische ontwikkeling en geplande maatregelen ter verbetering van het werkkapitaal. De gehanteerde disconteringsvoet (WACC) en de rekenkundige juistheid van het gehanteerde model hebben wij gecontroleerd met inzet van onze waarderingsdeskundigen.

Tevens hebben wij getoetst of de toelichting toereikend is en voldoende inzicht geeft in de gekozen veronderstellingen en de gevoeligheden hiervan voor de waardering.

Belangrijke observaties

Naar onze mening is de inschatting van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. inzake de waardering van de materiële vaste activa met betrekking tot het groepsonderdeel van SVZ in Europa adequaat.

Wij hebben tevens vastgesteld dat de toelichting toereikend is.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag zoals gemarkeerd (*) in de inhoudsopgave van het jaarverslag;
- kengetallen;
- het verslag van de raad van toezicht;
- de overige gegevens;
- onze ambitie en verantwoord ondernemen, verslag coöperatie, overzicht leden en LLB's, en Cosun in bedrijf.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van beheer is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de raad van beheer en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van beheer is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de raad van beheer verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van beheer noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van beheer afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van beheer de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van beheer het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van beheer moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de coöperatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de coöperatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van beheer en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van beheer gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Zwolle, 18 maart 2021

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. A.E. Wijnsma RA

Adressen

ROYAL COSUN

Postbus 3411
4800 MG Breda
Tel.: 076 530 32 22

www.cosun.nl
info@cosun.com

AVIKO

Postbus 8
7220 AA Steenderen
Tel.: 0575 45 82 00

www.aviko.nl
customerservice@aviko.nl

SVZ

Postbus 9535
4801 LM Breda
Tel.: 076 504 94 94

www.svz.com
info@svz-nl.com

DUYNIÉ GROUP

Postbus 86
2400 AB Alphen aan den Rijn
Tel.: 0172 46 06 10

www.duyniegroun.com
info@duyniegroun.com

COSUN INNOVATION

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
Tel.: 076 530 33 33

www.cosun.nl
info@cosun.com

SENSUS

Postbus 1308
4700 BH Roosendaal
Tel.: 0165 58 25 00

www.inspiredbyinulin.com
info@sensus.nl

STICHTING IRS

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
Tel.: 0165 51 60 70

www.irs.nl
info@irs.nl

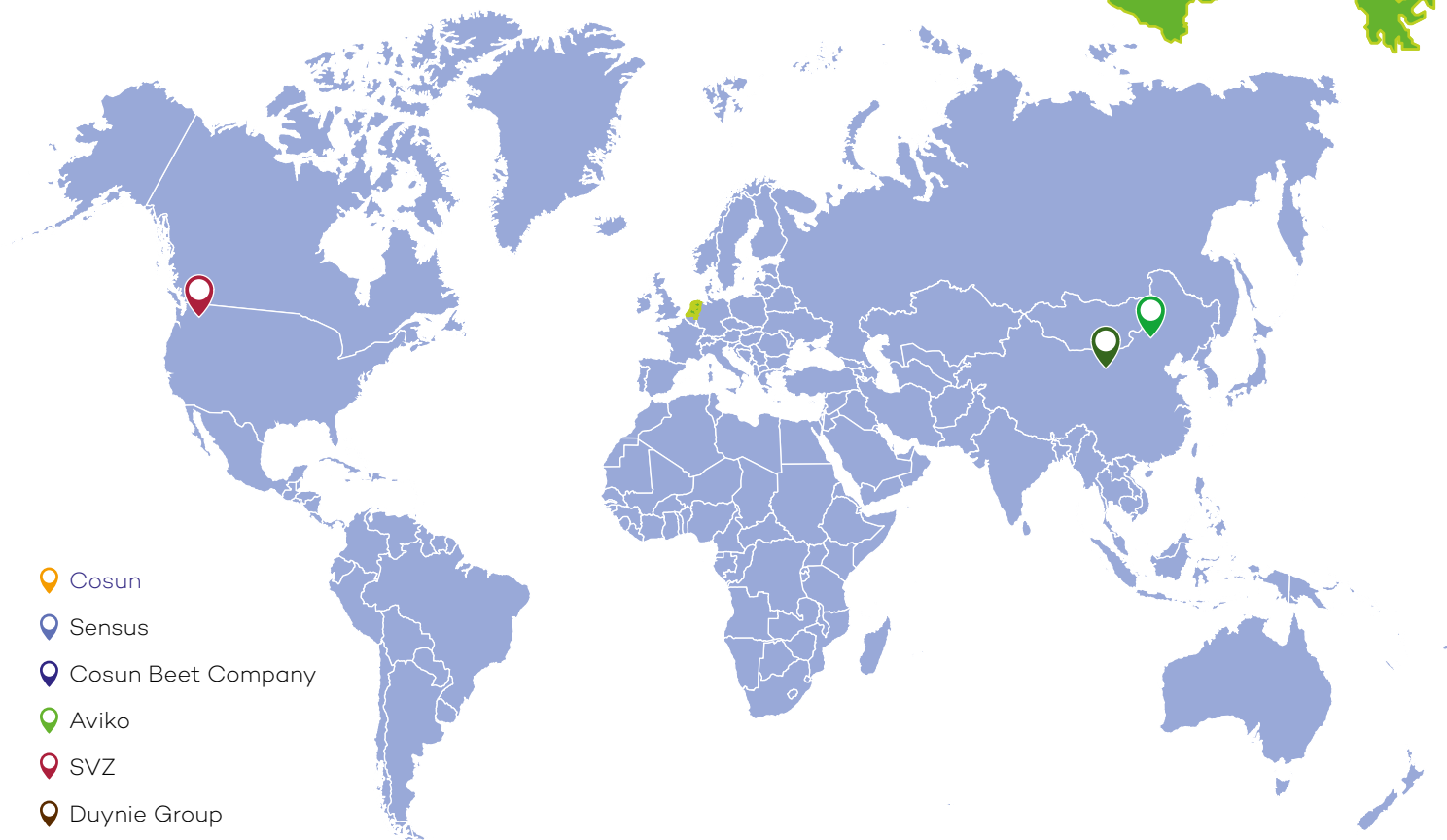
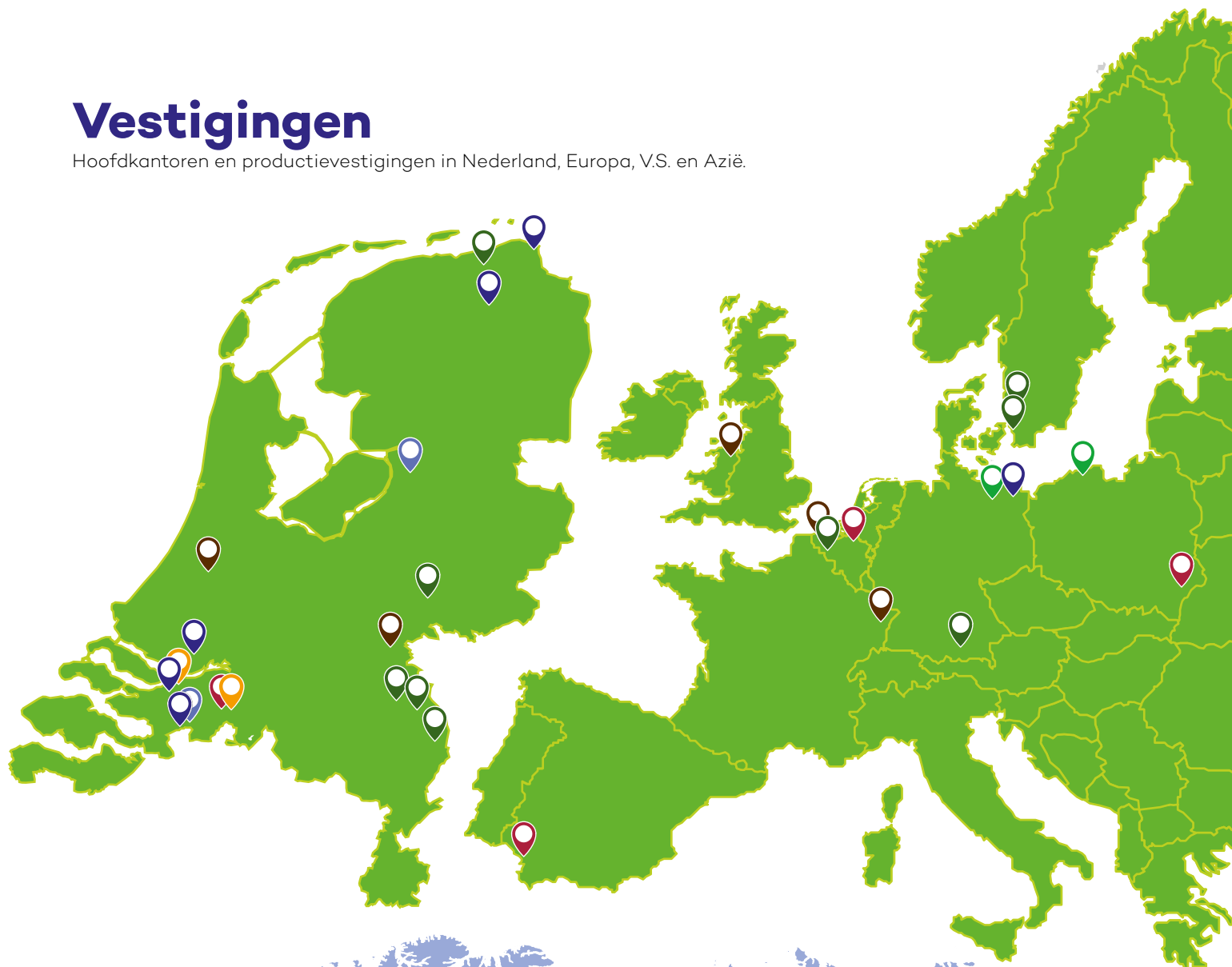
COSUN BEET COMPANY

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
Tel.: 0165 52 52 52

www.cosunbeetcompany.nl
info@cosunbeetcompany.com

Vestigingen

Hoofdkantoren en productievestigingen in Nederland, Europa, V.S. en Azië.

- Cosun
- Sensus
- Cosun Beet Company
- Aviko
- SVZ
- Duynie Group